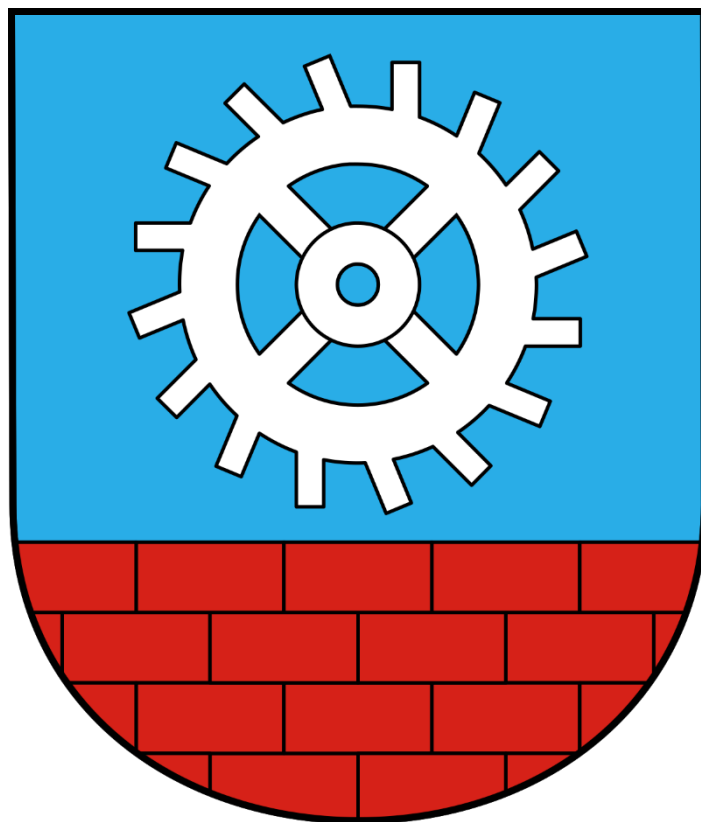

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

DO PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO GMINY FAŁKÓW

FAŁKÓW
8 czerwca 2026

Autor: mgr inż. Łukasz Beń

SPIS TREŚCI

1. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI	5
1.1. Podstawa prawna i zakres opracowania	5
1.2. Cel, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie	7
1.3. Powiązania opracowania z innymi dokumentami	7
2. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	8
3. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA	10
3.1. Struktura fizjograficzna	10
3.1.1. Ogólna charakterystyka i położenie gminy	10
3.1.2. Rzeźba terenu oraz budowa geologiczna i geomorfologiczna	14
3.1.3. Kopaliny – surowce mineralne	14
3.1.4. Gleby	15
3.1.5. Wody podziemne i gruntowe	15
3.1.6. Wody powierzchniowe	16
3.1.7. Klimat	16
3.1.8. Obszary zagrożone ruchami masowymi ziemi	18
3.1.9. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi	19
3.1.10. Szata roślinna	20
3.1.11. Świat zwierząt	21
3.1.12. Krajobraz	22
4. OCHRONA ŚRODOWISKA	23
4.1. Formy ochrony przyrody i obszary chronione	23
4.2. Zasoby dziedzictwa i krajobrazu kulturowego	29
4.3. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie z tytułu ustawy o ochronie przyrody	32
4.3.1. Zasady ochrony obiektów i obszarów chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody	32
4.3.2. Zasady ochrony obiektów i obszarów chronionych na podstawie przepisów odrębnych	33
4.3.3. Zasady ochrony innych obiektów i obszarów przyrodniczych o szczególnych walorach i predyspozycjach funkcjonalno-przestrzennych	34
4.3.4. Zasady kształtowania systemu ekologicznego gminy	35
4.3.5. Ochrona powietrza	37
4.3.6. Ochrona przed hałasem	37

4.3.7. Ochrona przed oddziaływaniem pola elektrycznego i pola magnetycznego	37
4.3.8. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego	38
4.3.9. Adaptacja do zmian klimatu	39
4.4. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu	40
5. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	42
6. CHARAKTERYSTYKA USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO	43
6.1. Powiązania z innymi dokumentami	65
6.2. Cele ochrony środowiska uwzględnione w planie ogólnym oraz sposoby ich realizacji	66
7. PRZEWIDYWANY WPŁYW ORAZ ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO	67
7.1. Analiza wpływu ustaleń planu w podziale na strefy planistyczne	69
7.2. Przewidywane znaczące oddziaływanie na środowisko	70
7.3. Przewidywane znaczące oddziaływanie na tereny objęte ochroną	72
7.4. Przewidywane oddziaływanie na powiązania przyrodnicze	81
7.5. Przewidywane oddziaływanie na zabytki oraz nieobjęte ochroną obiekty posiadające wartości kulturowe	84
7.6. Przewidywane oddziaływanie na warunki życia ludności	86
7.7. Oddziaływanie transgraniczne	87
7.8. Podsumowanie prognozowanego oddziaływania na środowisko	88
8. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	90
9. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ZAWARTYCH W DOKUMENCIE MAJĄCE NA UWADZE CEL I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000	93
10. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA	94
11. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO	97

1. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI

1.1. Podstawa prawna i zakres opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do Planu Ogólnego Gminy Fałków, sporządzonego zgodnie z uchwałą nr V/28/2024 z dnia 14 sierpnia 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego Gminy Fałków.

Podstawę prawną wykonania Prognozy oddziaływania na środowisko projektu planu ogólnego Gminy Fałków, stanowi art. 46 oraz 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z art. 51, ust. 2 pkt. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. nr 199, poz. 1227) prognoza oddziaływania na środowisko określa, analizuje i ocenia:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wody,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,
 - krajobraz,

- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Prognoza oddziaływania na środowisko określa skutki dla środowiska, mogące wynikać z projektowanego przeznaczenia terenu, powodowane:

- ✓ zanieczyszczeniem komponentów środowiska (wody powierzchniowe i podziemne, gleby i kopaliny, powietrze, klimat, fauny i flory, ekosystemy),
- ✓ niekorzystnym przekształceniem naturalnego ukształtowania terenu,
- ✓ emisją hałasu i pól elektromagnetycznych,
- ✓ ryzykiem wystąpienia poważnych awarii.

Prognoza również dokonuje oceny:

- stanu i funkcjonowania środowiska i jego zasobów projektowanego terenu oraz jego otoczenia,
- odporności środowiska na degradację oraz zdolności do regeneracji,
- rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych i innych ustaleń zawartych w projekcie planu ogólnego,
- warunków projektowanego zagospodarowania terenu, wynikających z potrzeb ochrony środowiska.

Prognoza ponadto przedstawia sposoby minimalizacji negatywnego wpływu na środowisko.

Niniejsza prognoza w myśl wyżej przywołanego art. 46 stanowi element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko organ opracowujący projekt dokumentu:

1. uzgadnia z właściwymi organami zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko;
2. poddaje projekt wraz z prognozą opiniowaniu przez właściwe organy;
3. zapewnia możliwość udziału społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko;
4. bierze pod uwagę ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, opinie organów oraz rozpatruje uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.

1.2. Cel, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie

Celem prognozy jest określenie skutków wpływu realizacji ustaleń projektu planu ogólnego Gminy Fałków na środowisko, a także przedstawienie możliwości rozwiązań eliminujących lub ograniczających negatywne oddziaływania na środowisko, w tym na krajobraz.

Zakres merytoryczny prognozy jest zgodny z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Zamawiający wystąpił do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach [pismo znak: WOO-III.411.2.7.2026.KW z dnia 3 marca 2026 r.] oraz do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Końskich [pismo znak: NZ.9022.2.4.2024.MŚ z dnia 5 listopada 2024 r.] o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. Zakres prognozy jest zgodny z art. 51 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

1.3. Powiązania opracowania z innymi dokumentami

Prognoza oddziaływania na środowisko jest dokumentem sporządzanym w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko - procedury przeprowadzenia której, wymagają projekty:

- planu ogólnego gminy oraz planu zagospodarowania przestrzennego, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a także koncepcji rozwoju kraju, strategii rozwoju, programu, polityki publicznej i dokumentu programowego, z zakresu polityki rozwoju, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- polityki, strategii, planu i programu w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywany lub przyjmowany przez organy administracji, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- polityki, strategii, planu i programu innego niż wymienione powyżej, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000, jeżeli nie jest on bezpośrednio związany z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynika z tej ochrony.

2. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Bazą do sporządzenia Prognozy oddziaływania na środowisko jest *Projekt planu ogólnego gminy Fałków*. Prognoza dostosowana jest do rodzaju i skali dokumentu jakim jest Plan Ogólny – do skali dostosowano stopień szczegółowości analiz oraz opis stanu środowiska.

Zaznajomiono się z danymi fizjograficznymi oraz innymi materiałami źródłowymi dotyczącymi obszaru objętego Prognozą (analiza materiałów źródłowych):

- Strategia Rozwoju Gminy Fałków na lata 2016-2025
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Fałków
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031
- Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031
- Pięcioletnia ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim. Raport wojewódzki za lata 2019-2023
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim. Raport wojewódzki za rok 2024
- Mapa obszarów głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) w Polsce wymagających szczególnej ochrony; A. S. Kleczkowski, 1990,
- Mapy regionalizacji geobotanicznej Polski wg Matuszkiewicza,
- Przeglądowa mapa geomorfologiczna Polski 1:500 000
- „Geografia regionalna Polski” - J. Kondracki; PWN 2001,
- „Geologia regionalna Polski”, Ewa Słupnicka; Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 1997,
- Mapa Topograficzna Polski – skala 1:10 000,
- Mapa geologiczna Polski – mapa bez utworów czwartorzędowych – skala 1: 200 000,
- Szczegółowa mapa geologiczna Polski – skala 1 : 50 000,
- Mapa geologiczno – gospodarcza Polski – skala 1: 50 000,
- Mapa sozologiczna – skala 1 : 50 000,
- Przeglądowa mapa geomorfologiczna Polski - skala 1 : 500 000,
- Mapa hydrogeologiczna – skala 1: 200 000.

Materiały źródłowe oraz badania terenowe pozwoliły określić stan i funkcjonowanie środowiska na obszarze objętym opracowaniem oraz w jego otoczeniu oraz określić potencjalne zagrożenia środowiska i wpływ ustaleń Planu ogólnego na jego funkcjonowanie.

We wstępnej części opisano stan elementów środowiska, zarówno komponentów nieożywionych, jak i ożywionych. Zagrożenia poszczególnych elementów opisano w kolejnym podrozdziale. Osobny podrozdział poświęcono na charakterystykę prawnych form ochrony przyrody oraz identyfikację problemów ochrony środowiska.

Prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy obszarów o podobnym projektowanym sposobie zagospodarowania. Poszczególne kategorie obszarów poddano analizie możliwego znaczącego oddziaływania na poszczególne elementy środowiska: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne oraz zależności między wymienionymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy - zgodnie z art. 51 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko. W opisie uwzględniono przewidywane znaczące oddziaływanie, w tym bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe, pozytywne i negatywne.

Oddzielny rozdział poświęcono wpływowi ustaleń Planu ogólnego na istniejące na terenie gminy formy ochrony przyrody ustanowione na podstawie Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody.

Ważną częścią Prognozy jest ponadto rozdział określający rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnego oddziaływania na środowisko przewidziane w POG i/lub proponowane w Prognozie.

Oceny oddziaływań na środowisko dokonano z uwzględnieniem następujących kryteriów:

- skali oddziaływania (lokalne, ponadlokalne),
- czasu trwania (krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe),
- odwracalności oddziaływań,
- intensywności zmian w środowisku,
- możliwości kumulacji oddziaływań.

Analizy przeprowadzono w odniesieniu do poszczególnych stref planistycznych oraz ich profili funkcjonalnych, z uwzględnieniem parametrów urbanistycznych i możliwych oddziaływań skumulowanych wynikających z realizacji ustaleń planu.

Analizy przeprowadzono z wykorzystaniem metod eksperckich, analizy porównawczej oraz analizy przestrzennej, z uwzględnieniem dostępnych danych środowiskowych i planistycznych.

3. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA

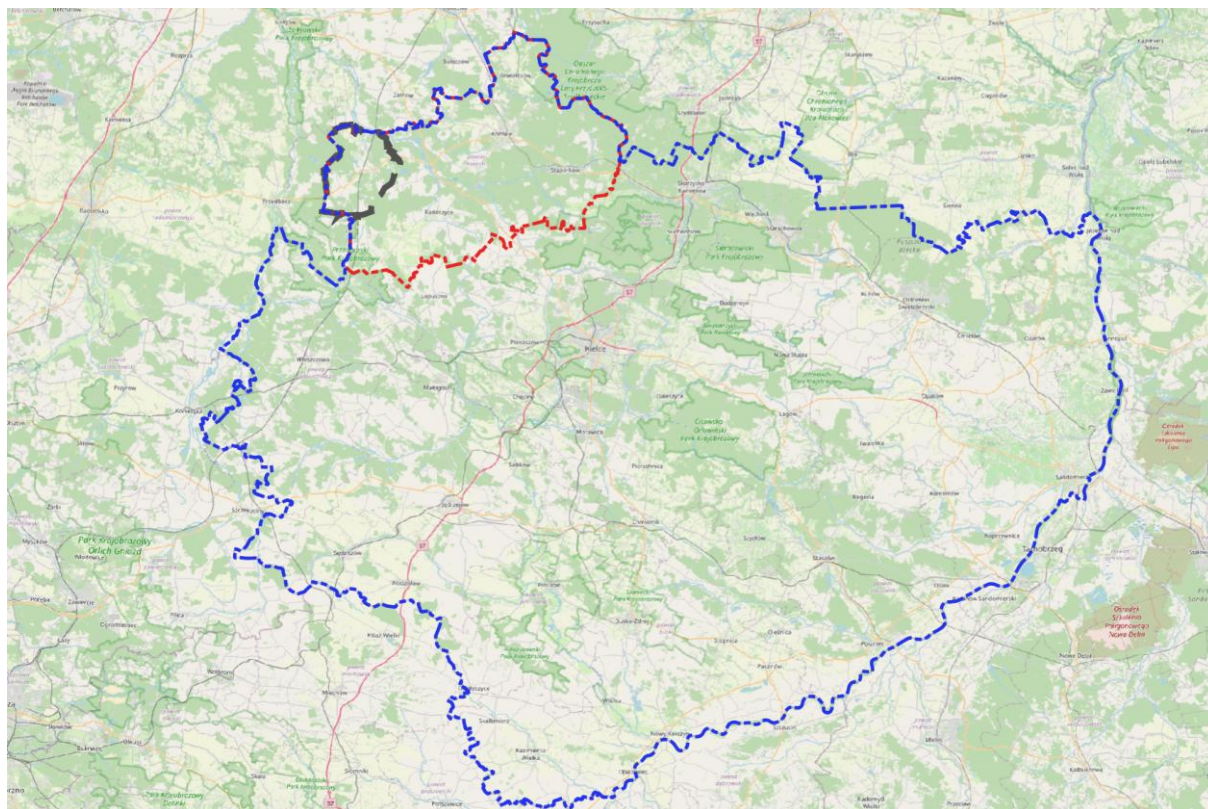
3.1. Struktura fizjograficzna

3.1.1. Ogólna charakterystyka i położenie gminy

Gmina Fałków leży w północno-zachodniej części województwa świętokrzyskiego, w zachodniej części powiatu koneckiego. Sąsiaduje od wschodu z gminą Ruda Maleniecka, Radoszyce, od południowego wschodu, od południa z gminą Słupia Konecka oraz z gminami województwa łódzkiego od zachodu i południowego zachodu gmina Przedbórz, od północy – gmina Żarnów. Powierzchnia gminy wynosi 132,1 km², a w skład gminy wchodzi 19 miejscowości sołeckich.

Przez gminę przebiega szlak komunikacyjny o znaczeniu krajowym nr 42 Namysłów - Kluczbork - Radomsko - Końskie - Skarżysko Kamienna - Starachowice (długość na terenie gminy ok. 14 km), a także drogi powiatowe i gminne.

Przez teren gminy z południa na północ przebiega Centralna Magistrala Kolejowa posiadająca wysokie parametry techniczne, jednak bez żadnej lokalnej stacji.

Rys. 1 Położenie gminy Fałków na tle województwa i powiatu (źródło: opracowanie własne)

Zgodnie z Regionalizacją fizycznogeograficzną Polski, obszar gminy Fałków należy do dwóch mezoregionów: Wzgórz Opoczyńskich (część północna gminy) i Wzgórz Łopuszańskich (część południowa gminy).

Wzgórza Opoczyńskie (342.12) – część Wyżyny Przedborskiej stanowiąca północno-zachodnią otoczkę Gór Świętokrzyskich. Jest położona na wschód od łuku Pilicy, znajdującego się pod Tomaszowem Mazowieckim. Główne miasta tego regionu to Opoczno, Tomaszów Mazowiecki i Końskie. Wzgórza zbudowane są ze skał jurajskich, które tworzą tu dwie antykliny. Rozdziela je kredowa synklina. Na formy te nałożone są wzniesienia ostańcowe zbudowane ze żwiru. Utwory te pochodzą ze zlodowacenia środkowopolskiego. W wapieniach jurajskich rozwijają się zjawiska krasowe. Powodują one powstawanie zapadlisk na powierzchni (kras zakryty). Na zachodnim krańcu regionu, w Tomaszowie Mazowieckim znajdują się obfite źródła krasowe nazywane Niebieskimi Źródłami. Na Wzgórzach Opoczyńskich przeważają tereny rolnicze. Obszary leśne występują na obrzeżach regionu.

Wzgórza Łopuszańskie (342.16) – pasma wzgórz znajdujące się we wschodniej części Wyżyny Przedborskiej. Sąsiadują z Pasmem Przedborsko Małogoskim oraz Płaskowyżem Suchedniowskim. Najwyższe wzniesienie o wysokości 299 m n.p.m. znajduje się w okolicach miasta Łopuszno. Wzgórza zbudowane są ze skał jurajskich oraz górnotriasowych. Wschodnia część tego obszaru odwadniana jest przez rzekę Łosośną, część zachodnia przez Czarną Konecką. Miejscami występują tu wydmy śródlądowe.

Gmina Fałków to gmina o charakterze rolniczo-leśnym. Użytki rolne stanowią 47,6% jej powierzchni, natomiast na lasy i grunty leśne przypada 46,4% powierzchni ogólnej. Pozostałą część stanowią inne rodzaje użytkowania terenu.

Obszar gminy Fałków został ukształtowany przez rzeźbę polodowcową o charakterze denudacyjnym z niewielkimi wzgórzami. Krajobraz ten jest wzbogacony o wierzchołki pagórków moreny czołowej. Teren gminy rozdzielony jest różnymi formami dolinnymi. Największą i najbardziej płaską z nich jest dolina Czarna Maleniecka rozciągająca się w północnej części gminy.

Gmina Fałków położona jest na południowo-zachodnim mezozoicznym obniżeniu Gór Świętokrzyskich. Starsze formy przykryte są osadami czwartorzędowymi, takimi jak gliny zwałowe, mułki, ropy zastoiskowe, piaski i żwiry fluwioglacjalne. W wielu przypadkach przykryte są one deluwiami i piaskami eolicznymi. Natomiast doliny rzeczne często wypełnione są piaskami, mąkami i torfami.

Szata roślinna na obszarze gminy Fałków jest silnie uzależniona od jej budowy geologicznej. Dominację ilościową stanowią bory świeże zajęte przez bory sosnowe. Kolejną formą siedlisk występujących na tym obszarze są siedliska nadmiernie wilgotne zajęte przez łągi, bory wilgotne i bagienne, a także torfowiska niskie, wysokie i przejściowe. Na obszarze gminy, można zaobserwować takie gatunki roślin jak: skrzypy, widłaki, paprocie. Na tym terenie znajduje się też wiele gatunków roślin chronionych, np. mącznica lekarska, pomocnik baldaszkowy, storczyk plamisty, storczyk szerokolistny, kopytnik pospolity, konwalia majowa, kruszyna pospolita, kalina koralowa i inne.

Na terenie gminy Fałków można zaobserwować wiele gatunków zwierząt. Do najbardziej pospolitych należą: sarna, lis, dzik, zając, nornica ruda, kret, ryjówka, borsuk oraz gronostaj.

Wyróżniono również wiele gatunków ryb, m.in. karpia, brzana, szczupaka, leszcza czy też ukleja. Występujące tutaj owady to głównie motyle, zaś wśród ptaków można wyodrębnić: sikorkę bogatkę, szpaka, drozda, grubodzioba, kuropatkę, rudzika i inne. Grupa gadów i płazów reprezentowana jest przez: traszkę grzebieniastą, ropuchę paskówkę, kumaka nizinnego, rzekotkę oraz jaszczurkę zwinkę.

Według klasyfikacji W. Okołowicza i D. Martyn, Gmina Fałków zlokalizowana jest w śląsko-małopolskim regionie klimatycznym. Charakteryzuje się on przewagą wpływów oceanicznych. Lato w tym regionie jest długie i ciepłe, natomiast zima krótka i łagodna. Średnia dobową temperatura powietrza wynosi 8,2°C. Roczna suma opadów na terenie gminy jest równa 631 mm¹⁰. Natomiast okres wegetacyjny wynosi 210-220 dni.

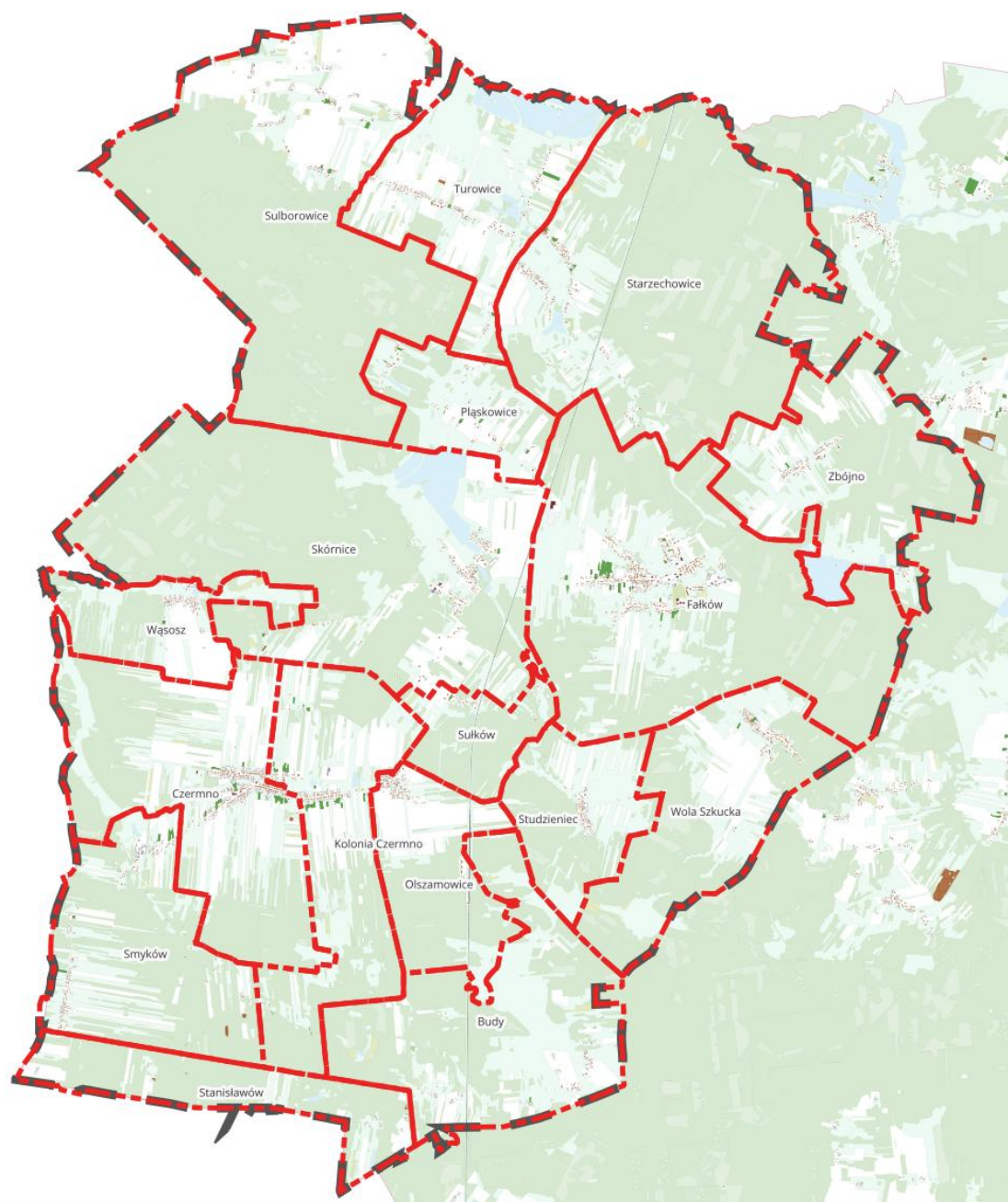
Rys. 2 Położenie gminy Fałków na tle mapy satelitarnej
(źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem mapy satelitarnej)

Gmina Fałków to obszar atrakcyjny pod względem turystycznym, nie tylko ze względu na walory krajobrazowe i przyrodnicze, ale także na zabytki przeszłości.

W krajowej waloryzacji turystycznej cały obszar gminy Fałków zaliczony został do terenów o dużej przydatności do wypoczynku. Obecnie przebiega tu jeden pieszy szlak turystyczny czerwony Łączna - Diabla Góra. Poza tym występują dobre warunki dla wędrówek narciarskich. Atutem gminy są duże możliwości intensyfikacji produkcji ekologicznej, rozwijanej równolegle z agroturystyką i

ekoturystyką. Na terenie gminy znajdują się duże kompleksy leśne, jak również przepływająca w północnej części rzeka Czarna. Elementem zagospodarowania turystycznego mogły być też kompleksy stawów rybnych w Skórnicach oraz w pobliżu Fałkowa (pod warunkiem przystosowania ich na cele rekreacyjne).

Sieć osadniczą gminy Fałków tworzy 19 sołectw: Budy, Czermino, Czermino-Kolonia, Fałków, Gustawów, Olszamowice, Smyków, Stanisławów, Wąsosz, Płaskowice, Skórnice, Studzieniec, Sułków, Wola Szkucka, Zbójno, Papiernia, Starzechowice, Sulborowice, Turowice.

Rys. 3 Sołectwa w gminie Fałków na BDOT10k powiatu koneckiego
(źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem BDOT10k)

3.1.2. Rzeźba terenu oraz budowa geologiczna i geomorfologiczna

Obszar gminy Fałków został ukształtowany przez rzeźbę polodowcową o charakterze denudacyjnym z niewielkimi wzgórzami. Krajobraz ten jest wzbogacony o wierzchołki pagórków moreny czołowej. Teren gminy rozdzielony jest różnymi formami dolinnymi. Największą i najbardziej płaską z nich jest dolina Czarna Maleniecka rozciągająca się w północnej części gminy.

Gmina Fałków położona jest na południowo-zachodnim mezozoicznym obniżeniu Gór Świętokrzyskich. Starsze form'y przykryte są osadami czwartorzędowymi, takimi jak gliny zwałowe, mułki, łyły zastoiskowe, piaski i żwiry fluwioglacjalne. W wielu przypadkach przykryte są one deluwiami i piaskami eolicznymi. Natomiast doliny rzeczne często wypełnione są piaskami, mady i torfami.

3.1.3. Kopaliny – surowce mineralne

Na terenie gminy Fałków występują surowce okrucowe - piaski ze żwirem i żwiry oraz surowce krzemionkowe - piaskowce. Utwory piaszczyste są dość powszechne, piaski są pochodzenia eolicznego lub wodnolodowcowego i eksploatowane najczęściej nielegalnie na własne potrzeby mieszkańców.

Na terenie gminy położone są 2 udokumentowane złoża kopalin stałych. Są to:

- Złoże STANISŁAWÓW - złożo kruszywa naturalnego (piaski i żwiry) dla potrzeb drogownictwa, obecnie nieeksploatowane, o zasobach 1 086 tys. ton. Powierzchnia wynosi 155 610 m², przy miąższości od 2,0 do 9,4 m, grubość nadkładu wynosi od 0,1 do 2,1 m. Złoże położone jest na terenach leśnych i z tego względu ma ono charakter konfliktowy. Ewentualna eksploatacja położonego w granicach Przedborskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, pełniącego charakter otuliny, złoża „Stanisławów” wymaga odpowiedniej zgody.
- Złoże PIKULE – złożo kruszywa naturalnego (piaski i żwiry) dla potrzeb drogownictwa oraz do budownictwa, eksploatowane. Powierzchnia wynosi 17 552 m², przy miąższości od 5,7 do 10,20 m, grubość nadkładu wynosi od 0,1 do 0,2 m. Złoże położone jest na terenach rolnych klasy IV. Grubość spągu złoża 5,8 do 10,30 metra.

Na terenie gminy Fałków zlokalizowanych jest ponadto szereg miejsc mogących stanowić miejsca eksploatacji surowców mineralnych dla potrzeb lokalnych - piasków w miejscowościach: Czermno, Olszamowice, Szreniawa, Skórnice, Studzieniec, Zbójno. Na terenie gminy istnieją również potencjalne obszary perspektywicznej eksploatacji żwirów w rejonie Wąsosza (gmina Fałków).

Na terenie gminy Fałków nie występują kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla i podziemne bezzbiornikowe magazyny substancji.

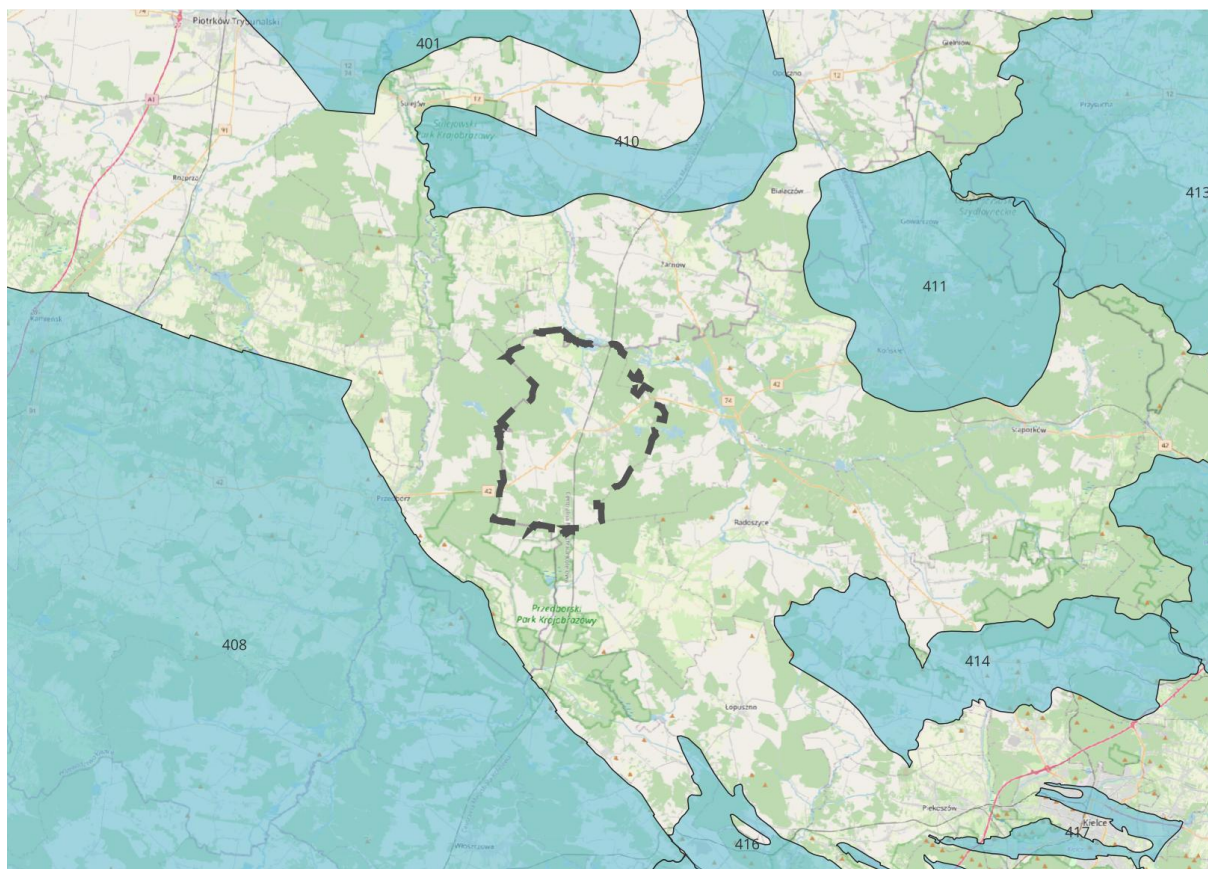
3.1.4. Gleby

Gmina Fałków jest obszarem o glebach słabej jakości. Dominację stanowią gleby bielice. Mniejszy udział w strukturze mają gleby brunatne, które należą do kompleksu 6 żytniego słabego i 7 żytniego bardzo słabego. Innymi glebami występującymi na obszarze gminy o znacznie mniejszym udziale są: pseudobielice, czarne ziemie zdegradowane, mady, gleby murszaste, gleby murszowe, gleby torfowe. Struktura bonitacyjna na terenie gminy Fałków:

- klasa IIIb – 0,2% powierzchni użytków rolnych,
- klasa IV – 22,1% powierzchni użytków rolnych,
- klasa V – 42,4% powierzchni użytków rolnych,
- klasa VI – 34,1% powierzchni użytków rolnych,
- klasa VIz – 1,2% powierzchni użytków rolnych.

3.1.5. Wody podziemne i gruntowe

Obszar objęty opracowaniem znajduje się poza granicami Głównego Zbiornika Wód Podziemnych.

Rys. 4 Granice gminy na tle Głównych Zbiorników Wód Podziemnych

(źródło: www.psh.gov.pl)

3.1.6. Wody powierzchniowe

Gmina Fałków położona jest na obszarze dorzecza Wisły, w zlewni II rzędu rzeki Pilicy. Sieć hydrograficzną na tym terenie tworzą rzeki: Ojrzanka, Struga, Barbarka oraz Greszczyńska. Znajdują się tu również zbiorniki stanowiące stawy rybne. Największe z nich występują w rejonie wsi Skórnice, a ich powierzchnia wynosi ok. 70 ha.

Gmina Fałków znajdowała się na terenie 5 zlewni jednolitych części wód powierzchniowych:

- RW20006254219 – Czarna Włoszczowska od źródeł do Czarnej z Olszówki bez Czarnej z Olszówki,
- RW20006254354 – Dopływ z Nosalewic,
- RW20006254369 – Ojrzanka,
- RW20006254489 – Barbarka,
- RW20009254479 – Czarna Maleniecka od Plebanki do Barbarki.

Zlewnie Jednolitych Części Wód Powierzchniowych znajdujące się obecnie na terenie gminy (zgodnie z wykazem z dnia 17 lutego 2023 w ramach rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły):

- RW2000062544799 – Czarna od Plebanki do Barbarki,
- RW20000625429 – Czarna,
- RW200010254369 – Ojrzanka,
- RW2000112545399 – Pilica od Zwleczy do zb. Sulejów.

Gmina Fałków znajduje się w obrębie dwóch Jednolitych Części Wód Podziemnych:

- GW200084,
- GW200085.

Na terenie gminy Fałków nie prowadzono badań jakości wód podziemnych w ramach monitoringu krajowego.

3.1.7. Klimat

Według klasyfikacji W. Okołowicza i D. Martyn, Gmina Fałków zlokalizowana jest w śląsko-małopolskim regionie klimatycznym. Charakteryzuje się on przewagą wpływów oceanicznych. Lato w tym regionie jest długie i ciepłe, natomiast zima krótka i łagodna. Średnia dobową temperatura powietrza wynosi 8,2°C. Roczna suma opadów na terenie gminy jest równa 631 mm¹⁰. Natomiast okres wegetacyjny wynosi 210-220 dni.

Na terenie gminy Fałków można wyodrębnić dwa rodzaje zanieczyszczeń powietrza – tzw. emisję liniową i emisję powierzchniową. Do emisji zanieczyszczeń linowych można zaliczyć przebiegającą drogę krajową, która jest głównym szlakiem komunikacyjnym na tym obszarze. Przez to, iż drogi krajowe cechuje duże natężenie ruchu, są one narażone na wzmożoną emisję zanieczyszczeń do

powietrza atmosferycznego. Do ograniczenia emisji ze źródeł liniowych przyczynią się głównie inwestycje w zakresie przebudowy/modernizacji szlaków komunikacyjnych. Korzystny wpływ na ograniczenie tego rodzaju emisji wywierają również kampanie społeczne o tematyce proekologicznej (zachęcanie do korzystania ze środków transportu publicznego). Natomiast głównym źródłem emisji zanieczyszczeń na obszarze gminy do powietrza atmosferycznego jest emisja z ogrzewania budynków (głównie emisja niska uzależniona od rodzaju stosowanych paliw do celów grzewczych i nisko sprawnych urządzeń grzewczych). Jednakże na terenie gminy Fałków zostały podjęte działania w tym zakresie, które stopniowo pomagają pozbyć się tego problemu. Takimi działaniami jest m.in. udział w programie „Czyste Powietrze”.

Zgodnie z art. 89.1. ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. 2024 poz. 54 ze zm.) Główny Inspektor Ochrony Środowiska, w terminie do dnia 30 kwietnia każdego roku, dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w danej strefie za rok poprzedni oraz odrębnie dla każdej substancji dokonuje klasyfikacji stref. Na podstawie tej oceny sporządzane jest opracowanie: „Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie Świętokrzyskim”.

W celu oceny jakości powietrza teren kraju podzielony został na strefy. Wyznaczono je w oparciu o podział administracyjny. Strefy stanowią aglomeracje obejmujące miasta powyżej 100 tys. mieszkańców oraz pozostałe obszary leżące w granicach województwa. Gmina Fałków zlokalizowana jest w strefie świętokrzyskiej.

Stan jakości powietrza w województwie świętokrzyskim jest co roku oceniany na podstawie pomiarów prowadzonych na stacjach automatycznych i manualnych oraz wyników modelowania matematycznego. Stacje pomiarowe zlokalizowane są w taki sposób, aby pomiary poziomów stężeń zanieczyszczeń prowadzone na nich zapewniały informacje o wielkościach stężeń na dużym obszarze.

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref:

1. Dla substancji, dla których określone są poziomy dopuszczalne lub docelowe:

- **klasa A** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych,
- **klasa C** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe.

Poziom dopuszczalny – dopuszczalny poziom substancji w powietrzu ustalony na podstawie wiedzy naukowej, w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie, lub środowisko, jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany.

Poziom docelowy – docelowy poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie, lub środowisko jako całość, który ma być osiągnięty tam, gdzie to możliwe w określonym czasie.

2. Dla substancji, dla których określone są poziomy celu długoterminowego:

- **klasa D1** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- **klasa D2** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.

Poziom celu długoterminowego – poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie – z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to możliwe w drodze zastosowania proporcjonalnych środków – w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

3. Dla PM_{2,5}, dla którego określono poziom dopuszczalny dla fazy II:

- **klasa A1** – stężenia PM_{2,5} na terenie strefy nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla fazy II,
- **klasa C1** – stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II.

Poziom dopuszczalny faza II – poziom dopuszczalny określony dla fazy II jest to orientacyjna wartość dopuszczalna, która zostanie zweryfikowana przez Komisję Europejską w świetle dalszych informacji, w tym na temat skutków dla zdrowia i środowiska oraz wykonywalności technicznej. Od 1 stycznia 2020 r. poziom dopuszczalny dla fazy II do osiągnięcia to: 20 µg/m³.

3.1.8. Obszary zagrożone ruchami masowymi ziemi

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska art. 110a „starosta prowadzi obserwację terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy, a także rejestr zawierający informacje o tych terenach”.

Na terenie znajduje się teren zagrożony ruchami masowymi ziemi, dla którego w rejestrze prowadzonym przez Starostę Koneckiego znajduje się karta rejestracyjna terenu zagrożonego ruchami masowymi ziemi o numerze roboczym na mapie autorskiej TZ-1 oraz numerze 23341 w Systemie Osłony Przeciwsuwiskowej (SOPO) Państwowego Instytutu Geologicznego.

Na terenach zagrożonych ruchami masowymi ziemi zagospodarowanie i realizacja inwestycji powinny uwzględniać uwarunkowania geologiczne i geotechniczne terenu oraz wymagania wynikające z przepisów odrębnych, w szczególności dotyczących ochrony środowiska oraz prowadzenia robót budowlanych na terenach o skomplikowanych warunkach gruntowych.

3.1.9. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi

Zgodnie z Ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, obszarami szczególnego zagrożenia powodzią są:

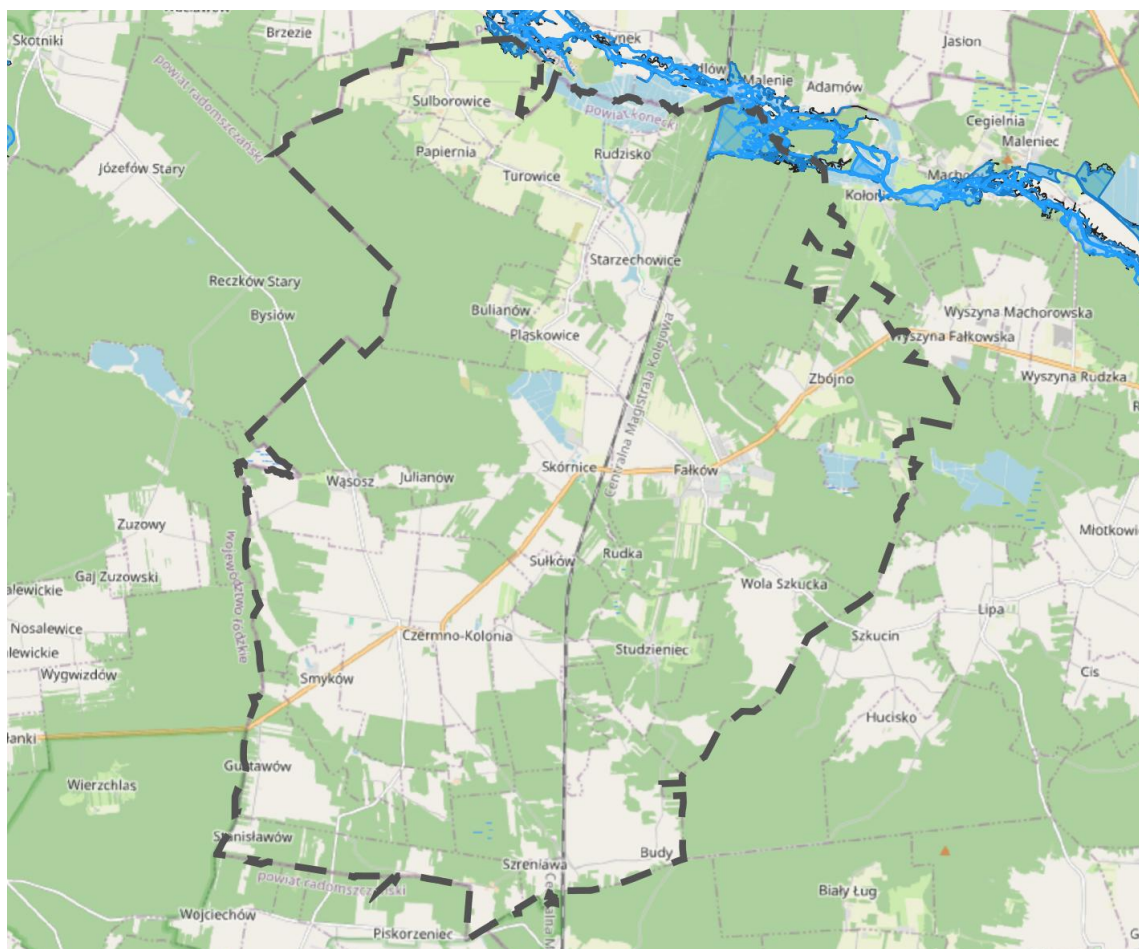
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
- obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne,
- pas techniczny.

Na podstawie informacji pozyskanych z Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie na terenie Gminy Fałków występują:

- obszary zagrożenia powodziowego, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 10% (raz na 10 lat),
- obszary zagrożenia powodziowego, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat),
- obszary zagrożenia powodziowego, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 0,2% (raz na 500 lat),

Tereny zagrożone powodzią występują w północnej części gminy przy rzece Czanej. Występowanie zagrożenia powodziowego na danym terenie oznacza duże prawdopodobieństwo wystąpienia tam zjawiska powodzi. Ryzyko powodzi natomiast oznacza kombinację prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi i prawdopodobieństwa wystąpienia związanych z powodzią potencjalnych negatywnych konsekwencji dla życia i zdrowia ludzkiego, środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej.

Na terenie Gminy nie występują wały przeciwpowodziowe oraz pasy o szerokości 50 m od stopy wału.

Rys. 5 Obszary szczególnego zagrożenia powodziowego

3.1.10. Szata roślinna

Szata roślinna na obszarze gminy Fałków jest silnie uzależniona od jej budowy geologicznej. Dominację ilościową stanowią bory świeże zajęte przez bory sosnowe. Kolejną formą siedlisk występujących na tym obszarze są siedliska nadmiernie wilgotne zajęte przez łągi, bory wilgotne i bagienne, a także torfowiska niskie, wysokie i przejściowe. Na obszarze gminy, można zaobserwować takie gatunki roślin jak: skrzypy, widłaki, paprocie. Na tym terenie znajduje się też wiele gatunków roślin chronionych, np. mącznica lekarska, pomocnik baldaszkowy, storczyk plamisty, storczyk szerokolistny, kopytnik pospolity, konwalia majowa, kruszyna pospolita, kalina koralowa i inne.

Gmina Fałków to gmina o charakterze rolniczo-leśnym. Użytki rolne stanowią 47,6% jej powierzchni, natomiast na lasy i grunty leśne przypada 46,4% powierzchni ogólnej. Pozostałą część stanowią inne rodzaje użytkowania terenu.

Zagrożenia biotyczne dla gospodarki leśnej:

- owady (niebezpieczne zwłaszcza dla zbiorowisk z dominującym udziałem sosny);
- zwierzęta łowne (niszczone są przez nie m.in. uprawy i młodniki);
- grzyby patogeniczne (zagrożenie głównie ze strony huby korzeniowej i opieńki miodowej), powodujące choroby lub zamieranie drzew.

Zagrożenia abiotyczne:

- wielkość opadów, temperatury powietrza, niekorzystne zjawiska atmosferyczne i zdarzenia meteorologiczne;
- pożary – zagrożenie to wynika z dużej penetracji lasów przez ludzi.

Wpływ człowieka:

- zaśmiecanie;
- nadmierna penetracja;
- niszczenie urządzeń i obiektów infrastruktury turystycznej;
- niszczenie i kaleczenie drzew;
- niszczenie stanowisk roślin chronionych; płoszenie zwierzyny;
- niszczenie gniazd mrowisk.

Inne zagrożenia:

- rozwój komunikacji;
- rozwój zabudowy;
- zintensyfikowana produkcja rolna.

Stan zdrowotny i sanitarny drzew w granicach nadleśnictwa jest dobry, co wynika z prowadzonych kontroli; drzewostany nie znajdują się pod ujemnym działaniem przemysłu.

3.1.11. Świat zwierząt

Na terenie gminy Fałków można zaobserwować wiele gatunków zwierząt. Do najbardziej pospolitych należą: sarna, lis, dzik, zając, nornica ruda, kret, ryjówka, borsuk oraz gronostaj. Wyróżniono również wiele gatunków ryb, m.in. karpia, brzana, szczupaka, leszcza czy też ukleja. Występujące tutaj owady to głównie motyle, zaś wśród ptaków można wyodrębnić: sikorkę bogatkę, szpaka, drozda, grubodzioba, kuropatkę, rudzika i inne. Grupa gadów i płazów reprezentowana jest przez: traszkę grzebieniastą, ropuchę paskówkę, kumaka nizinnego, rzekotkę oraz jaszczurkę zwinkę.

3.1.12. Krajobraz

Gmina posiada typowy charakter gminy wiejskiej. W jej krajobrazie dominują tereny otwarte - pola, łąki i pastwiska oraz kompleksy leśne i zadrzewienia śródpolne i łęgowe. Grunty rolne pozostają w większości w rolniczym użytkowaniu. Zabudowa we wsiach koncentruje się wzdłuż głównych dróg przez nieprzebiegających, rzadko tworząc układy wielouliczne. Dominuje zabudowa jednorodzinna i zagrodowa. Dominanty w krajobrazie tworzą obiekty sakralne.

Obecny rolniczo-leśny charakter tego terenu i aktualny skład gatunkowy lasów opierający się głównie na sośnie oraz w mniejszym stopniu dębie lub grabie jest wynikiem gospodarowania zamieszkujących tu kolejnych pokoleń osadników. Leśno-polny krajobraz powoduje urozmaicenie równinnego, prawie płaskiego terenu. Malownicze oczka śródpolne, przydrożne wierzby, zadrzewienia i zakrzewienia występujące głównie przy ciekach wodnych tworzą ciekawy krajobraz wiejski oraz są siedliskiem wielu ptaków i owadów, a także miejscem żerowania zwierząt leśnych.

Warunki przyrodnicze w gminie charakteryzują się różnym stopniem naturalności lub przekształcenia. Podstawowym założeniem kształtowania struktury przyrodniczej gminy powinno być dążenie do tego, aby całość tworzyła powiązany funkcjonalnie i strukturalnie system płatów i korytarzy, jak np. model „matryc – płatów – korytarzy”.

Istotne są również mniejsze dolinki boczne, będące miejscami spływu wód, mas powietrza, migracji roślin i zwierząt. Podobne funkcje pełnią powierzchnie łąk, pastwisk i pól ornych; trwałe zadrzewienia i zakrzewienia; ciągi zieleni wzdłuż cieków wodnych, zieleń urządzona, zieleń cmentarna. Jako uzupełniające należy traktować pasy i płaty zieleni: sadów, pasmowej zieleni nieurządzonej wzdłuż dróg czy drobnych cieków wodnych, zieleń ogrodów przydomowych, a także powierzchnie biologicznie czynne pozostawione w granicach poszczególnych działek.

Celem wszelkich zabiegów powinno być utrzymanie ciągłości strukturalnej i funkcjonalnej istniejących powiązań ekologicznych, zachowanie ich potencjału biologicznego, ograniczenie działań mogących zmienić warunki siedliskowe.

4. OCHRONA ŚRODOWISKA

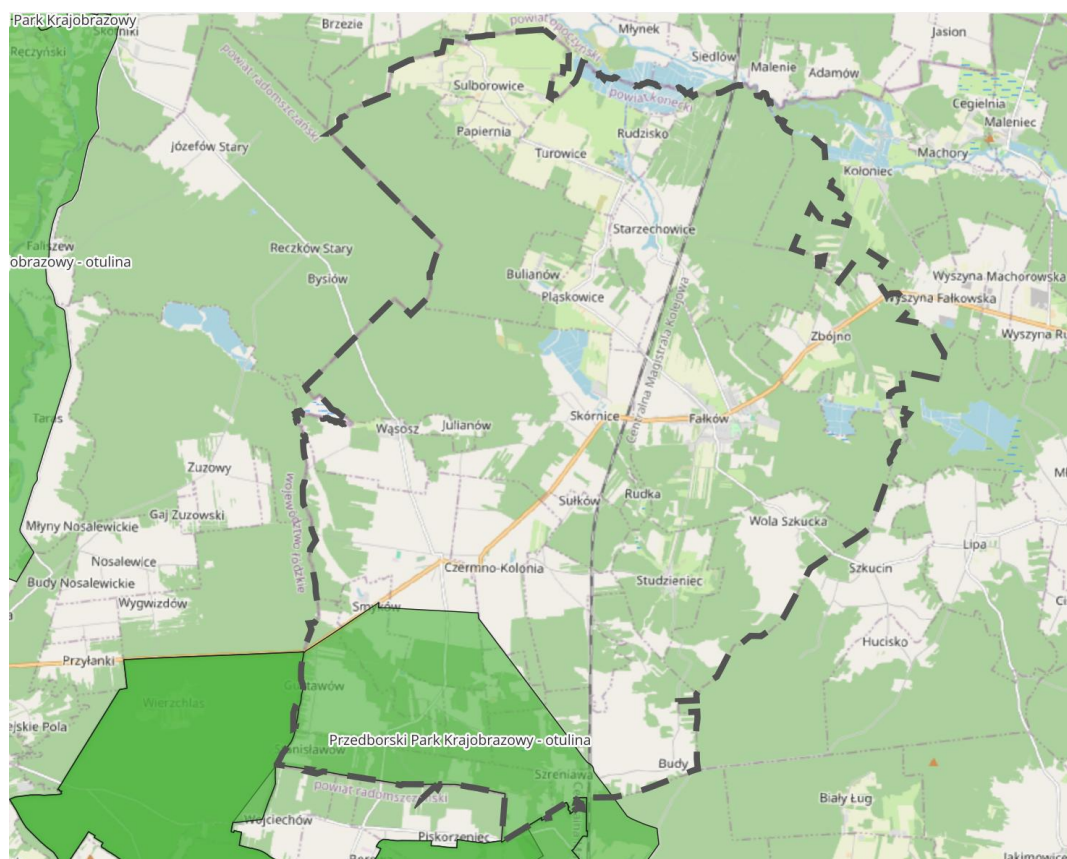
4.1. Formy ochrony przyrody i obszary chronione

Na terenie gminy Fałków nie występują Parki Narodowe, Parki Krajobrazowe, natomiast występuje otulina Przedborskiego Parku Krajobrazowego, Przedborski Obszar Chronionego Krajobrazu, Obszar Natura 2000 Dolina Czarnej, 21 użytków ekologicznych, 2 pomniki przyrody.

OTULINA PRZEDBORSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO

Powierzchnia parku wynosi 165,53 km², natomiast otaczająca go otulina zajmuje 184,66 km². Zarówno park, jak i otulina zostały wyznaczone w celu ochrony wysokich walorów przyrodniczych i krajobrazowych środkowej Pilicy i występujących w sąsiedztwie pozostałości Puszczy Pilickiej oraz unikatowych form geologicznych wraz z licznymi walorami kulturowymi tych terenów.

Na terenie parku obowiązuje uchwała nr XLIX/885/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 roku w sprawie Przedborskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

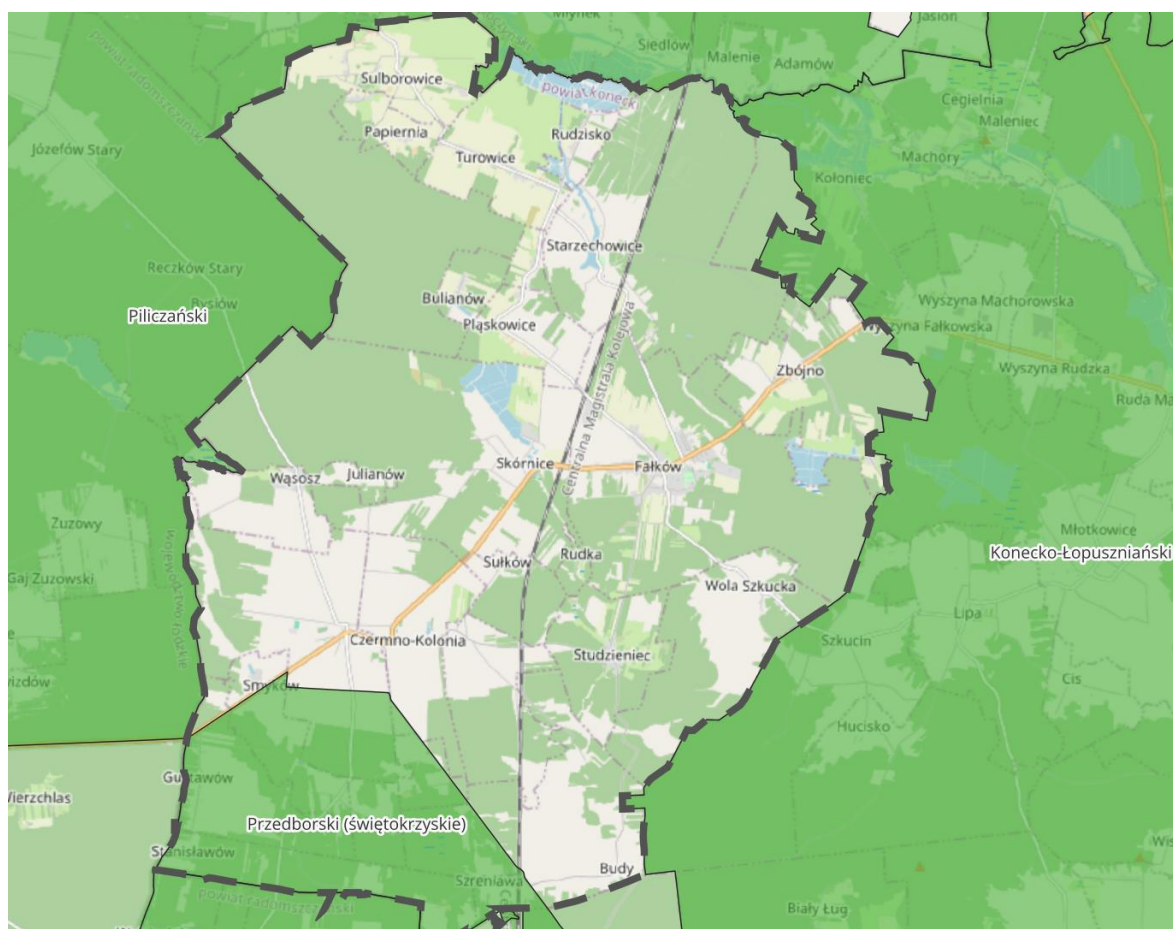

Rys. 6 Otulina Przedborskiego Parku Krajobrazowego na terenie gminy (<http://geoserwis.gdos.gov.pl/>)

PRZEDBORSKI OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Obszar wyznaczony w celu ochrony bogactwa ekosystemów, zróżnicowanej rzeźby terenu i krajobrazu oraz pełnionej funkcji korytarzy ekologicznych. Na tym obszarze znajdują się dobrze wykształcone zbiorowiska szaty roślinnej: torfowiskowe, szuwarowe, wodne, murawy kserotermiczne. Aktualnie obowiązującym aktem prawnym na tym terenie jest uchwała nr XLIX/885/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 r.

Na terenie obszarów chronionego krajobrazu obowiązują zakazy zgodnie z art. 24 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Rys. 7 Przedborski Obszar Chronionego Krajobrazu na terenie gminy (<http://geoserwis.gdos.gov.pl/>)

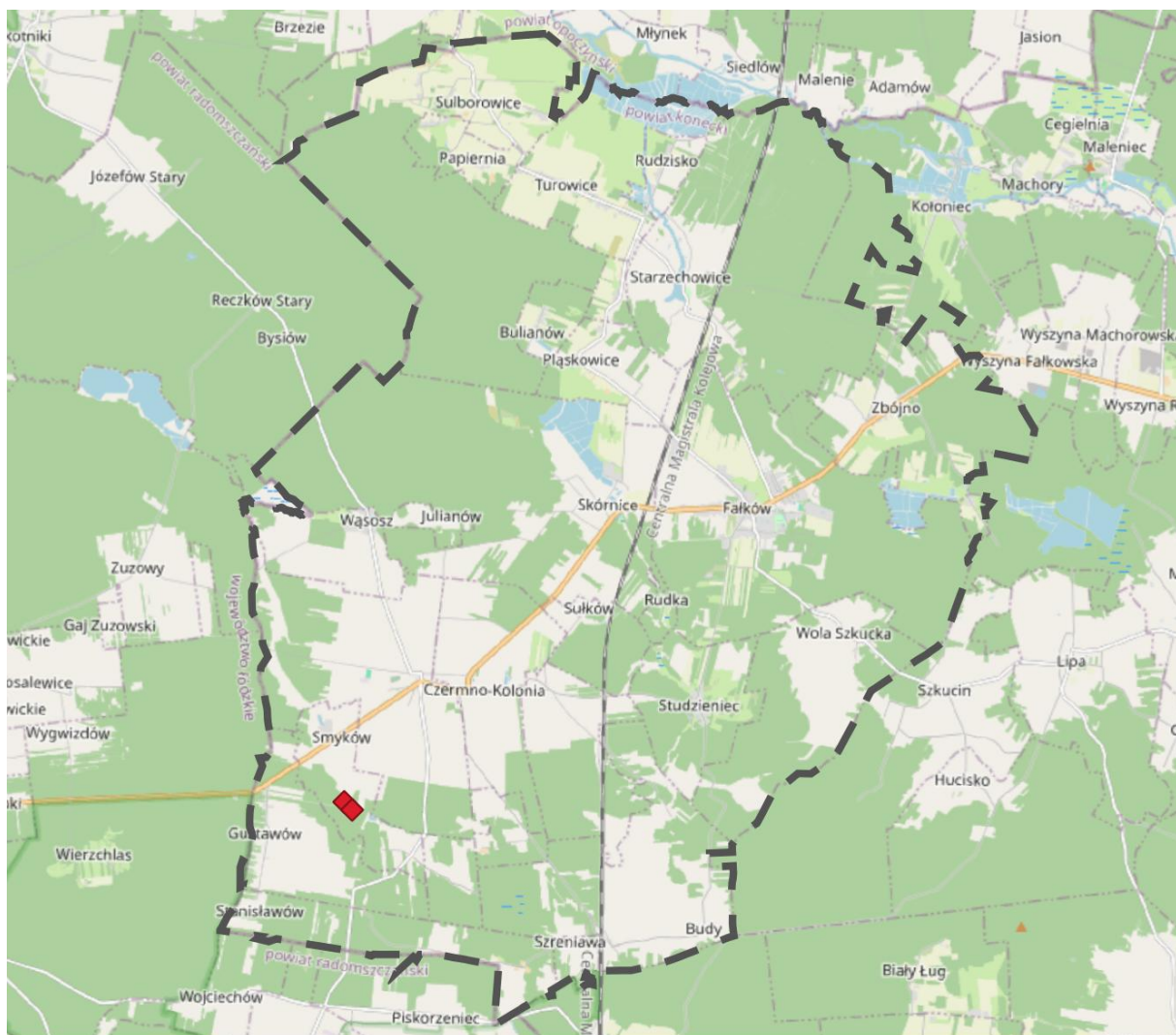
Wyznaczenie obszaru ma na celu ochronę terenu obejmującego dolinę Czarnej Koneckiej (Malenieckiej) od źródeł do ujścia. Jest to największy prawobrzeżny dopływ Pilicy. Dolina składa się z łąk zmiennowilgotnych, suchych pastwisk, szuwarów turzycowych, torfowisk przejściowych oraz boru bagiennego, ols i grąd. W dolinie znajdują się również małe stawy rybne. Rzeką na przeważającej długości zachowała naturalny charakter koryta i doliny.

25

KORYTARZE EKOLOGICZNE

Europejska Sieć Obszarów Chronionych (ESOCh) jest to spójny przestrzennie i funkcjonalnie system reprezentowanych i najlepiej zachowanych pod względem różnorodności biologicznej obszarów Europy. Koncepcja krajowej sieci ekologicznej ECONET- POLSKA została opracowana w latach 90-tych jako projekt Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody (IUCN). Choć sieć ECONET-POLSKA nie posiada umocowania prawnego, jest pewną wytyczną polityki przestrzennej. Zgodnie z definicją podaną przez autorów koncepcji "Krajowa sieć ekologiczna" ECONET-POLSKA jest wieloprzestrzennym systemem obszarów węzłowych najlepiej zachowanych pod względem przyrodniczym i reprezentatywnym dla różnych regionów przyrodniczych kraju, wzajemnie ze sobą powiązanych korytarzami ekologicznymi, które zapewniają ciągłość więzi przyrodniczych w obrębie tego systemu. Sieć ECONET-POLSKA zawiera w sobie również obszary prawnie chronione (parki narodowe i krajobrazowe oraz rezerваты), ostoje przyrody CORINE lub ważne ostoje ptaków, które najczęściej są "wbudowane" w najcenniejsze fragmenty obszarów węzłowych jako tzw. biocentra (regionalne i lokalne). Większość z wytyczonych w sieci ECONET-PL korytarzy ekologicznych nawiązuje do dolin rzecznych. Składa się ona z obszarów węzłowych i łączących je korytarzy ekologicznych, wyznaczonych na podstawie takich kryteriów, jak naturalność, różnorodność, reprezentatywność, rzadkość i wielkość.

Korytarz ekologiczny to wydłużony obszar łączący podobne siedliska będący drogą wybieraną przez zwierzęta do przemieszczania się między nimi. Oprócz drogi wędrówki zwierząt jest też drogą rozprzestrzeniania się roślin i grzybów. Na terenie gminy Fałków znajdują się korytarze ekologiczne Dolina Pilicy oraz Częstochowa wschód.

Rys. 11 Pomnik Przyrody

4.2. Zasoby dziedzictwa i krajobrazu kulturowego

Na całość spuścizny historyczno - kulturowej zlokalizowanej na terenie gminy Fałków składają się:

a) Historyczne układy urbanistyczne:

- miejski układ urbanistyczny w Fałkowie objęty ochroną konserwatorską,
- wiejskie układy urbanistyczne w Czerminie, Olszamowicach (wielodrożnica) i Starzechowicach (ulicówka).

b) Zespoły architektury i budownictwa:

- Zespół kościoła parafialnego w Fałkowie. W skład zespołu wchodzi:
 - kościół wzniesiony w latach 1920 - 1948 według projektu O. Sosnowskiego na miejscu starszej świątyni. Do cennych elementów wyposażenia należy ołtarz główny rokokowy, z drugiej połowy XVIII wieku z płaskorzeźbą wniebowzięcia Matki Boskiej z Dzieciątkiem, w srebrnej sukience. Do szczególnie cennych przedmiotów przechowywanych w kościele

należy późnorenesansowy kielich z pierwszego ćwierćwiecza XVII wieku fundacji Maurycego Fryderyka z Jędrzejowa, proboszcza fałkowskiego oraz 3 ornaty z fragmentami haftów z XVII i XVIII wieku - obiekt w ewidencji,

- plebania murowana z lat 20-tych XX wieku - obiekt w ewidencji,
- mur okalający cmentarz kościelny; na cmentarzu klasycystyczny nagrobek Jakuba Ściłow Kotkowskiego z 1831 roku.

- Zespół podworski w Fałkowie. Na zespół składają się:

- dwór obronny - zamek z przełomu XVI i XVII wieku otoczony fosą - obecnie w ruinie,
- oficyna murowana z pierwszej połowy XIX wieku,
- czworak murowany z pierwszej połowy XIX wieku, przebudowany,
- park z XVI wieku, przekomponowany w wieku XIX.

Cały zespół został, za wyjątkiem czworaku, wpisany do rejestru zabytków pod numerem 790 dnia 16 września 1972 roku, czworak w ewidencji WKZ.

- Zespół podworski w Skórnicach. Na zespół składa się:

- murowany dwór z 1850 roku, remontowany w 1959 roku,
- murowany spichlerz z około połowy XIX wieku,
- park z zachowanym układem kompozycyjnym i drzewostanem.

Cały zespół został wpisany do rejestru zabytków pod numerem 722 dnia 30 maja 1972 roku.

- Zespół zabudowy małomiasteczkowej w Fałkowie.

c) Pojedyncze obiekty architektury i budownictwa:

- Obiekty sakralne:

- kościół parafialny w Cermnie p.w. Nawiedzenia NMP i św. Mikołaja, murowany z 1881 roku,
- kapliczka murowana z połowy XIX wieku w Cermnie,
- figura Matki Boskiej Bolesnej z XVIII wieku w Fałkowie
- krzyże i kapliczki przydrożne w większości o dużej wartości historycznej i
- kościół i kapliczka w Cermnie znajduje się w ewidencji WKZ.

- Budynki mieszkalne:

- Fałków: dom nr 3, drewniany z około 1915 roku,
- Zbójno: dom nr 37, drewniany z początku XX wieku, dom nr 38, drewniany z około 1929 roku.

- Obiekty przemysłowe - młyny: w Rudzisku, Starzechowicach i Smykowie.

- Zespoły zieleni - park podworski w Starzechowicach. Obiekt wpisany do rejestru WKZ pod numerem 366.

- Cmentarze parafialne - w Fałkowie i Cermnie z nagrobkami sięgającymi połowy XIX wieku.

d) Miejsca martyrologii - cmentarze wojenne i mogiły:

- cmentarz wojenny w Fałkowie z okresu I wojny światowej, na którym spoczywają żołnierze niemieccy i rosyjscy, w znacznym stopniu zniszczony,
- zbiorowa mogiła - kwatera partyzantów - żołnierzy Armii Krajowej - na cmentarzu w Fałkowie,
- zbiorowa mogiła żołnierzy polskich poległych w 1939 roku - na cmentarzu w Czermnie.

e) Stanowiska archeologiczne.

Na terenie gminy znajduje się 92 stanowiska archeologiczne. Większość z nich jest skupiona w pobliżu dolin rzek i cieków oraz w pobliżu większych miejscowości.

Wszystkie zaewidencjonowane stanowiska archeologiczne podlegają ochronie konserwatorskiej. W miejscach ich usytuowania należy liczyć się z ograniczeniem inwestycji mogących mieć wpływ na naruszenie struktury podziemnych warstw kulturowych.

W otoczeniu obiektów zabytkowych, szczególnie wpisanych do rejestru zabytków, należy unikać lokowania inwestycji mogących przyczynić się do pogorszenia wglądu i widoku na te obiekty i silnie ingerujących w krajobraz kulturowy oraz takich, których funkcja nie jest dostosowana do charakteru otoczenia (np. obiekty przemysłowe, magazyny, niektóre usługi itp.). Wszelkie prace porządkowe i wycinki drzew w tych obiektach, a także wydzielanie działek i lokalizacja nowych obiektów muszą uzyskać zgodę służb odpowiedzialnych za ochronę zabytków.

Dla obiektów wpisanych do ewidencji zabytków, które objęte są ochroną ze względu na czas powstania, walory architektoniczne oraz przynależność do historycznej zabudowy miejscowości wskazuje się konieczność uzyskania opinii właściwych służb konserwatorskich przed przystąpieniem do prac związanych ze zmianą wyglądu zewnętrznego tych obiektów.

4.3. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie z tytułu ustawy o ochronie przyrody

W uzasadnieniu do planu ogólnego gminy Fałków istnieje szereg zapisów uwzględniających problemy ochrony środowiska, w tym zdrowia ludzi. Oprócz zapisów odnoszących się bezpośrednio do ochrony komponentów środowiska (przywołanych poniżej) istnieją również zapisy, których realizacja przyczyni się pośrednio do poprawy jakości środowiska przyrodniczego, Zapisy te związane są przede wszystkim z rozwojem infrastruktury technicznej:

- Rozwój sieci wodociągowej odbywać się będzie poprzez zaopatrywanie nowych terenów w urządzenia i sieci wodociągowe oraz uzupełnienia i modernizację już istniejącej.
- Przewiduje się sukcesywne zastępowanie dotychczasowych źródeł energii źródłami charakteryzującymi się niskimi wskaźnikami emisyjnymi takimi jak energia elektryczna, gaz, olej opałowy, alternatywne źródła energii – kolektory powietrzne, pompy ciepła. Dopuszcza się stosowanie paliw stałych pod warunkiem, że urządzenia do ich spalania spełniają standardy energetyczno-ekologiczne oraz posiadają znak bezpieczeństwa ekologicznego.

4.3.1. Zasady ochrony obiektów i obszarów chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody

W granicach gminy Fałków znajdują się otulina Przedborskiego Parku Krajobrazowego, Przedborski Obszar Chronionego Krajobrazu, Obszar Natura 2000 Dolina Czarnej, 21 użytków ekologicznych, 2 pomniki przyrody.

Realizacja ochrony poszczególnych form ochrony przyrody polega na przestrzeganiu nakazów, zakazów i ograniczeń dla każdego z terenów zgodnie z ich planami ochrony lub innymi przepisami związanymi z ochroną o których mowa w rozdziale 4.1

W przypadku pomników przyrody obowiązuje zakaz wycinania, niszczenia lub uszkodzenia drzewa, zrywania pączków kwiatów, owoców i liści, zanieczyszczania terenu i wzniesienia ognia w pobliżu drzewa, umieszczania tablic i innych znaków oraz wchodzenia na drzewo. Obowiązuje też zakaz prowadzenia w pobliżu pomników przyrody robót ziemnych trwale zmieniających powierzchnie terenu, mających wpływ na zmianę poziomu wód gruntowych lub mogących uszkodzić system korzeniowy drzew.

4.3.2. Zasady ochrony obiektów i obszarów chronionych na podstawie przepisów odrębnych

Obiekty zabytkowe

Obowiązuje ich zachowanie i rewaloryzacja, a także zakaz lokalizacji nowych obiektów kubaturowych oraz niszczenia elementów kompozycyjnych. W zagospodarowaniu należy uwzględnić strefy ochrony konserwatorskiej. Nie dopuszcza się w ich zasięgu utrzymywania i lokalizacji obiektów zagrażających czystości wód, powietrza, stanu sanitarnego zieleni oraz naruszających walory widokowe i kompozycję całości układu zabytkowego.

Grunty chronione

Zgodnie z ustaw o ochronie gruntów rolnych i leśnych obejmuje się ochroną grunty rolne wysokich klas pozostawiając je w użytkowaniu rolniczym. Na cele nierolnicze można przeznaczyć grunty wysokich klas tylko w uzasadnionych przypadkach. Polityka przestrzenna gminy w odniesieniu do przestrzeni rolniczej powinna też polegać na ograniczeniu podziału nieruchomości, ograniczeniu lub zakazie lokalizacji zabudowy rozproszonej.

Korytarze ekologiczne

Strefy wododziałowe i systemy dolinne stanowią lokalne łączniki ekologiczne nazywane korytarzami i pasmami środowiskowymi. Tworzą one lokalną sieć ekologiczną.

Znaczenie systemowego kształtowania obszarów zieleni jest kapitalne, a najważniejsze zasady to:

- możliwość wymiany energii ekologicznej,
- zachowanie najcenniejszych zbiorowisk naturalnych flory i fauny,
- zwiększenie pojemności i odporności środowiska na przekształcenia,
- poprawa walorów klimatycznych i krajobrazowych.

Ukształtowanie całej sieci łączników wymaga utrzymania w ich zasięgu krajobrazu leśno-łąkowo-polnego, zwiększania powierzchni użytków zielonych, zalesień, zadrzewień, „małej retencji”. Przebieg tras komunikacyjnych nie powinien przerywać naturalnych ciągów systemu, zaleca się estakady, wiadukty, przepusty. Lokalne korytarze ekologiczne mogą przenikać pozostałe struktury przestrzenne.

4.3.3. Zasady ochrony innych obiektów i obszarów przyrodniczych o szczególnych walorach i predyspozycjach funkcjonalno-przestrzennych

Wody powierzchniowe i podziemne

Ochrona wód, z uwagi na ich funkcje krajobrazowe, ekologiczne i gospodarcze (zaopatrzenie w wodę służące zaspokojeniu potrzeb bytowych i produkcyjnych), powinna polegać na kompleksowej ochronie zlewni rzeki Czarnej, obejmującej działania zmierzające do poprawy i utrzymania jakości wód, ograniczania dopływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i podziemnych, wprowadzania zadrzewień oraz zieleni trawiasto-krzewiastej wzdłuż cieków, a także realizacji działań z zakresu małej retencji, w tym budowy zastawek i jazów służących spowolnieniu odpływu wód. Istotne znaczenie ma również zwiększanie powierzchni zadrzewień na terenie gminy, zwłaszcza w strefach wododziałowych, co przyczynia się do poprawy zdolności retencyjnych zlewni.

Z punktu widzenia gospodarki wodnej do najważniejszych zadań w gminie Falków należy ochrona wód powierzchniowych i podziemnych przed dalszą degradacją jakościową.

Zdecydowanej ochrony wymagają również wody podziemne pierwszego poziomu wodonośnego (wody gruntowe), występujące zarówno w dolinach rzecznych, jak i na terenach wysoczyznowych, stanowiące istotny element zasobów wodnych gminy oraz rezerwę dla zaopatrzenia ludności w wodę.

Szczególną rolę pełnią tereny podmokłe, doliny cieków oraz kompleksy stawów rybnych w rejonie Skórnicy, które stanowią miejsca żerowania, odpoczynku i rozrodu wielu gatunków ptaków oraz płazów. Zachowanie ich funkcji ekologicznych jest istotne dla utrzymania różnorodności biologicznej gminy.

Istotne znaczenie dla funkcjonowania środowiska przyrodniczego gminy mają również doliny rzeczne wraz z towarzyszącymi im terenami podmokłymi, zadrzewieniami nadrzeczными oraz niewielkimi zbiornikami wodnymi. Obszary te pełnią funkcje retencyjne, hydrologiczne i klimatyczne, wpływając na ograniczanie skutków suszy oraz stabilizację lokalnych stosunków wodnych.

Szczegółnej ochrony wymagają obszary związane z doliną rzeki Czarnej, stanowiące jednocześnie element obszaru Natura 2000 Dolina Czarnej PLH260015. Zachowanie naturalnego charakteru doliny, ciągłości terenów otwartych oraz właściwych warunków wodnych jest istotne dla utrzymania siedlisk przyrodniczych i gatunków stanowiących przedmiot ochrony tego obszaru.

W działaniach związanych z zagospodarowaniem przestrzennym należy dążyć do ograniczania przekształceń mogących powodować pogorszenie stosunków wodnych, zwiększenie odpływu powierzchniowego lub ograniczenie funkcji ekologicznych terenów podmokłych i dolin rzecznych. Szczególne znaczenie ma zachowanie naturalnej retencji oraz wspieranie działań zwiększających zdolność środowiska do magazynowania wody.

4.3.4. Zasady kształtowania systemu ekologicznego gminy

W ochronie środowiska przyjęto dwie strategie:

- strategię zmierzającą do zachowania walorów i zasobów środowiska w najcenniejszych jego obszarach, obejmującą zachowanie form ochrony przyrody, cennych siedlisk, korytarzy ekologicznych oraz pomników przyrody,
- strategię ukierunkowaną na podnoszenie potencjału przyrodniczego gminy oraz przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska przy wykorzystaniu środków technicznych, administracyjnych i przestrzennych.

Planowanie przestrzenne jest podstawowym narzędziem dla realizacji postulatów ochrony przyrody i kształtowania środowiska. Uwzględnienie w planie ogólnym systemu ekologicznego gminy jako podstawowego uwarunkowania rozwoju pozwoliło na zdefiniowanie kierunków ochrony środowiska oraz struktury funkcjonalno-przestrzennej.

Najważniejszą rolę dla właściwego funkcjonowania i zachowania równowagi przyrodniczej gminy pełnią tereny biologicznie czynne, w szczególności kompleksy leśne, doliny rzeczne, tereny podmokłe, zadrzewienia śródpolne i przydrożne, zbiorniki wodne oraz pozostałe obszary zieleni stanowiące element lokalnego systemu ekologicznego.

Kierunki ochrony i kształtowania środowiska są różnego rodzaju:

1. Kierunek ochrony środowiska - konserwatorsko-pielęgnacyjny (zachowawczy) – w stosunku do innych cennych przyrodniczo obiektów (pomniki przyrody),
2. Kierunek ochrony środowiska - sanacyjny - w odniesieniu do zieleni parkowej/urządzonej,
3. Kierunek ochrony i kształtowania środowiska o charakterze kreatywnym:
 - wprowadzanie zielonych ciągów jako łączników ekologicznych,
 - budowa obiektów “małej retencji”,
 - uzupełnianie zieleni w obszarach zurbanizowanych,
 - racjonalizacja wykorzystania i zagospodarowania zasobów wodnych,
 - wprowadzanie zadrzewień.
4. Kierunek ochrony i kształtowania środowiska realizowany poprzez działania inwestycyjne i przestrzenne, wprowadzający następujące ograniczenia w zagospodarowaniu przestrzennym:
 - określenie wymaganej powierzchni terenów biologicznie czynnych na działkach zabudowy mieszkaniowej, usługowej,
 - ograniczenia maksymalnej wysokości zabudowy z uwagi na uwarunkowania przestrzenno-krajobrazowe,
 - ograniczenia intensywności zagospodarowania,
 - optymalizacja ruchu samochodowego,
 - ograniczenia w lokalizacji obiektów uciążliwych (tj. wpływających ujemnie na stan otaczającego środowiska) z wyjątkiem infrastruktury technicznej,

- ograniczenia w inwestowaniu na terenach wyłączonych z zabudowy,
- wprowadzanie infrastruktury technicznej (woda, kanalizacja sanitarna, gaz) jednocześnie z rozwojem zabudowy.

System ekologiczny gminy tworzą przede wszystkim kompleksy leśne położone w centralnej, północnej i zachodniej części gminy, dolina rzeki Czarnej wraz z jej dopływami, obszary torfowiskowe i podmokłe oraz mozaika terenów rolnych z zachowanymi zadrzewieniami śródpolnymi. Elementy te pełnią funkcję lokalnych i ponadlokalnych powiązań przyrodniczych, zapewniających migrację gatunków oraz zachowanie ciągłości siedlisk przyrodniczych.

Szczególne znaczenie dla funkcjonowania systemu ekologicznego gminy mają tereny położone w granicach obszaru Natura 2000 Dolina Czarnej PLH260015 oraz Przedborskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Obszary te stanowią najcenniejsze przyrodniczo elementy przestrzeni gminy i pełnią istotną rolę w zachowaniu różnorodności biologicznej, ciągłości siedlisk oraz migracji gatunków roślin i zwierząt.

Istotnym elementem systemu ekologicznego są również tereny dolin rzecznych, w szczególności dolina rzeki Czarnej wraz z towarzyszącymi jej terenami podmokłymi, starorzeczami oraz zadrzewieniami nadrzecznymi. Obszary te pełnią funkcje hydrologiczne, retencyjne, klimatyczne i krajobrazowe oraz stanowią naturalne korytarze ekologiczne o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym.

Powiązania pomiędzy kompleksami leśnymi, dolinami rzeczными oraz terenami rolnymi tworzą spójny układ ekologiczny warunkujący zachowanie procesów przyrodniczych oraz możliwość przemieszczania się organizmów pomiędzy poszczególnymi siedliskami.

W ramach sporządzania planu ogólnego dążono do zachowania ciągłości przestrzennej terenów pełniących funkcje przyrodnicze poprzez ograniczenie rozwoju zabudowy na obszarach o wysokich walorach środowiskowych, zachowanie terenów otwartych pełniących funkcje ekologiczne oraz koncentrację nowych funkcji inwestycyjnych w obrębie istniejących jednostek osadniczych. Przyjęte rozwiązania sprzyjają ograniczaniu fragmentacji siedlisk oraz zachowaniu drożności korytarzy ekologicznych.

Szczególą rolę w utrzymaniu spójności systemu ekologicznego pełnią również zadrzewienia śródpolne, przydrożne i nadwodne, które stanowią miejsca bytowania wielu gatunków roślin i zwierząt oraz zwiększają odporność ekosystemów na skutki zmian klimatu. W procesie planistycznym uwzględniono potrzebę ich zachowania oraz możliwości uzupełniania nowych nasadzeń w miejscach predysponowanych do pełnienia funkcji ekologicznych i krajobrazowych.

Ochrona i kształtowanie systemu ekologicznego gminy realizowane będą również poprzez zachowanie odpowiedniego udziału powierzchni biologicznie czynnej, ochronę terenów leśnych i podmokłych, wspieranie działań retencyjnych oraz ograniczanie procesów prowadzących do uszczelniania powierzchni terenu. Działania te przyczyniają się zarówno do zachowania zasobów przyrodniczych gminy, jak i do zwiększenia jej odporności na skutki zmian klimatu, w tym zjawiska suszy oraz występowania ekstremalnych opadów. Specjalne znaczenie w procesie adaptacji do zmian

klimatu mają tereny leśne, doliny rzeczne, obszary podmokłe oraz zbiorniki wodne, które wspomagają retencję wód opadowych, ograniczają skutki suszy oraz łagodzą lokalne efekty wzrostu temperatury. Zachowanie i wzmacnianie tych elementów systemu przyrodniczego stanowi jeden z podstawowych kierunków polityki przestrzennej gminy.

4.3.5. Ochrona powietrza

Dla obszaru gminy ustala się następujące zasady dla działań na rzecz ochrony powietrza:

- przeciwdziałanie i zmniejszanie zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego zwłaszcza ze źródeł punktowych,
- ograniczenie „niskiej emisji” poprzez przekształcenie istniejących systemów ogrzewania w systemy bardziej przyjazne dla środowiska, (wprowadzenie na szeroką skalę ekologicznych-niskoemisyjnych paliw w miejsce wykorzystania węgla),
- przestrzeganie zasad lokalizacji obiektów mogących powodować zapachy pochodzące m.in. z terenów gastronomicznych występowanie ich wiąże się głównie z nieprzestrzeganiem reżimów technologicznych oraz źle rozwiązana wentylacja,
- podnoszenie efektywności wykorzystania energii i jej oszczędzanie, zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.

4.3.6. Ochrona przed hałasem

Ochrona przed hałasem, w tym poprawa klimatu akustycznego na terenie gminy powinna polegać między innymi na:

- wprowadzaniu zieleni izolacyjnej wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych oraz wokół stref generujących hałas;
- przebudowie dróg;
- stosowaniu określonych przez zarządców linii elektroenergetycznych zasad ochrony i wyznaczania stref ochronnych w planach miejscowych wzdłuż tych linii.

4.3.7. Ochrona przed oddziaływaniem pola elektrycznego i pola magnetycznego

Źródłem pola elektromagnetycznego są napowietrzne linie elektroenergetyczne. Ochrona przed oddziaływaniem tego pola będzie realizowana poprzez stosowanie zasad i wytycznych zgodnych z przepisami odrębnymi.

Linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia nie powinny stanowić zagrożenia dla mieszkańców projektowanej zabudowy, gdy wyznaczone pasy technologiczne linii stanowią wystarczającą strefę ochronną przed promieniowaniem elektromagnetycznym.

4.3.8. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego

Obiekty wpisane do rejestru zabytków

Wszelkie prace prowadzone przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków wymagają pozwolenia konserwatorskiego w przypadku:

- prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru;
- wykonywania robót budowlanych w otoczeniu zabytku;
- prowadzenia badań konserwatorskich zabytku wpisanego do rejestru;
- prowadzenia badań architektonicznych zabytku wpisanego do rejestru;
- prowadzenia badań archeologicznych;
- przemieszczania zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru;
- trwałego przeniesienia zabytku ruchomego wpisanego do rejestru, z naruszeniem ustalonego tradycją wystroju wnętrza, w którym zabytek ten się znajduje;
- dokonywania podziału zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru;
- zmiany przeznaczenia zabytku wpisanego do rejestru lub sposobu korzystania z tego zabytku;
- umieszczania na zabytku wpisanym do rejestru urządzeń technicznych, tablic, reklam oraz napisów, z wyłączeniem znaków informujących o tym, że zabytek podlega ochronie po uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków;
- podejmowania innych działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia substancji lub zmiany wyglądu zabytku wpisanego do rejestru;
- poszukiwania ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych, w tym zabytków archeologicznych, przy użyciu wszelkiego rodzaju urządzeń elektronicznych i technicznych.

Obiekty wpisane do ewidencji zabytków

W przypadku obiektów ujętych w ewidencji konserwatorskiej ochronie podlega bryła i wygląd zewnętrzny budynków. Prace prowadzone przy tych obiektach, mogące mieć wpływ na wygląd zewnętrzny budynku – przebudowy, rozbudowy, remonty elewacji, remonty dachu i wymiana pokrycia, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej – winny być konsultowane ze służbami konserwatorskimi i poprzedzone opinią konserwatorską.

4.3.9. Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany klimatu stanowią jedno z istotnych wyzwań dla rozwoju przestrzennego gminy Fałków. Do najważniejszych zjawisk mogących wpływać na funkcjonowanie środowiska oraz warunki życia mieszkańców należą w szczególności: wzrost średnich temperatur powietrza, wydłużające się okresy suszy, występowanie ekstremalnych opadów atmosferycznych, lokalne podtopienia oraz nasilanie się zjawisk pogodowych o charakterze gwałtownym.

W celu zwiększenia odporności gminy na skutki zmian klimatu w Planie Ogólnym przyjęto rozwiązania przestrzenne uwzględniające konieczność zachowania i wzmacniania naturalnych mechanizmów adaptacyjnych środowiska. Szczególne znaczenie przypisano ochronie terenów leśnych, dolin rzecznych, terenów podmokłych, zbiorników wodnych oraz terenów otwartych pełniących funkcje retencyjne i klimatyczne.

Istotnym elementem adaptacji do zmian klimatu jest zachowanie doliny rzeki Czarnej wraz z terenami podmokłymi i zadrzewieniami nadrzecznymi, które przyczyniają się do zwiększania retencji krajobrazowej, ograniczania skutków suszy oraz łagodzenia skutków intensywnych opadów atmosferycznych. Tereny te pełnią również ważną funkcję w kształtowaniu lokalnego mikroklimatu.

Przyjęte rozwiązania planistyczne zakładają ograniczanie rozpraszania zabudowy oraz koncentrację nowych funkcji w obrębie istniejących jednostek osadniczych i terenów już przekształconych. Działanie to pozwala ograniczać presję na tereny pełniące funkcje przyrodnicze i retencyjne oraz sprzyja racjonalnemu wykorzystaniu istniejącej infrastruktury technicznej.

Znaczenie adaptacyjne posiada również zachowanie odpowiedniego udziału powierzchni biologicznie czynnej, ochrona zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych oraz wspieranie działań zwiększających retencję wód opadowych. Elementy te przyczyniają się do ograniczania skutków suszy, poprawy bilansu wodnego oraz zmniejszania efektu przegrzewania się terenów zabudowanych.

W zakresie gospodarki wodnej szczególnie istotne jest wspieranie działań służących zatrzymywaniu wód opadowych w miejscu ich wystąpienia, ochronie terenów podmokłych oraz utrzymaniu naturalnych funkcji retencyjnych dolin rzecznych. Rozwiązania te zwiększają odporność środowiska na skutki zmian klimatu oraz poprawiają bezpieczeństwo ekologiczne gminy.

Przyjęte w Planie Ogólnym kierunki zagospodarowania przestrzennego należy ocenić jako sprzyjające adaptacji do zmian klimatu, gdyż umożliwiają zachowanie najważniejszych elementów systemu przyrodniczego gminy, wspierają ochronę zasobów wodnych oraz ograniczają ryzyko występowania negatywnych skutków ekstremalnych zjawisk pogodowych.

4.4. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

Dokument wyznaczający przyszłe kierunki zamierzeń w zakresie polityki przestrzennej tworzony jest w oparciu, m.in. o uwarunkowania zewnętrzne, na które składają się ustalenia innych dokumentów na szczeblu międzynarodowym, krajowym, regionalnym i lokalnym. W dokumentach tych ważne miejsce zajmują zagadnienia ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

Priorytety Unii Europejskiej w zakresie ochrony środowiska na lata 2002-2012 formułuje VI Program Działania Wspólnoty w zakresie środowiska (Decyzja NR 1600/2002/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dn. 22 lipca 2002 r., ustanawiająca Szósty Wspólnotowy Program działania w zakresie środowiska naturalnego). Jego realizacja ma na celu zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska naturalnego i zdrowia ludzkiego oraz ogólną poprawę środowiska i jakości życia. Będzie realizowany poprzez 7 strategii tematycznych w zakresie: zrównoważonego użytkowania zasobów naturalnych, zapobiegania powstawaniu odpadów i upowszechniania recyklingu, poprawy jakości środowiska miejskiego, ograniczania emisji zanieczyszczeń, ochrony gleb, zrównoważonego użytkowania pestycydów oraz ochrony i zachowania środowiska morskiego. Program wspiera proces włączania problemów ochrony środowiska we wszystkie polityki i działania Wspólnoty w celu zmniejszenia nacisków na środowisko naturalne pochodzących z różnych źródeł.

Przyjęta w 1997 roku Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej zapewnia ochronę środowiska człowieka, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju. Zasadę tę uwzględnia „II Polityka ekologiczna państwa” oraz dostosowane do niej strategie i programy środowiskowe, w tym przede wszystkim „Polityka ekologiczna państwa 2030”, „Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej” i „Strategia gospodarki wodnej”. Wymienione dokumenty strategiczne uwzględniają zobowiązania i cele ochrony środowiska przyjęte w ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską konwencjach międzynarodowych, jak:

- Konwencja o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk, Berno (1979);
- Konwencja Ramsarska o obszarach wodno-błotnych, mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego (1975), ze zmianami wprowadzonymi w Paryżu (1982) i Reginie (1987);
- Ramowa konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Rio de Janeiro (1992);
- Konwencja Helsińska o ochronie środowiska morskiego obszaru Morza Bałtyckiego (1992);
- Konwencja o różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro (1992);
- Ramowa konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Kioto, wraz z Protokołem (1997).

Obok wyżej wymienionych, ważne cele ekologiczne zapisane zostały w:

- innych dokumentach międzynarodowych:
 - Europejska Konwencja krajobrazowa;
 - Karta Lipska na rzecz zrównoważonego rozwoju miast europejskich.
- dokumentach UE: Strategia Zrównoważonego Rozwoju Unii Europejskiej.

Projekt Planu ogólnego gminy Fałków stanowi przyczynek do realizacji ww. celów.

Oprócz wymienionych dokumentów o charakterze ogólnym, w Polsce, w nawiązaniu do przepisów ustawy (Prawo ochrony środowiska i Prawo o odpadach) funkcjonuje kilka innych programów szczegółowych w zakresie ochrony środowiska. Są to:

- Krajowy Plan Gospodarki Opadami,
- Krajowy Program Zwiększenia Lesistości,
- Krajowy Program Oczyszczania cieków Komunalnych,
- Krajowa Strategia Ochrony i Umiarkowanego Użytkowania Różnorodności Biologicznej wraz z Programem Działań,
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.

Dodatkowo cele i kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy uwzględniają uwarunkowania zewnętrzne określone w:

- ✓ Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa ŚFluwietokrzyskiego
- ✓ Strategia Rozwoju Gminy Fałków
- ✓ Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Fałków

5. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

W przypadku braku realizacji ustaleń Planu ogólnego Gminy Fałków należy spodziewać się pogorszenia warunków funkcjonowania środowiska przyrodniczego, wynikającego z braku spójnej polityki przestrzennej oraz ograniczonej możliwości kontrolowania kierunków zagospodarowania terenów.

Brak realizacji planu ogólnego może prowadzić do niekontrolowanego rozwoju zabudowy, w tym jej rozpraszania, co skutkować będzie zwiększoną presją na tereny cenne przyrodniczo, w tym obszary objęte formami ochrony przyrody, takie jak obszar Natura 2000 Dolina Czarnej oraz Przedborski Obszar Chronionego Krajobrazu.

Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji Planu ogólnego obejmują w szczególności:

- pogorszenie ładu przestrzennego oraz obniżenie walorów krajobrazowych w wyniku chaotycznej lokalizacji zabudowy,
- zwiększenie presji inwestycyjnej na tereny o wysokich walorach przyrodniczych, w tym doliny rzeczne, tereny podmokłe i kompleksy leśne,
- ryzyko naruszenia ciągłości korytarzy ekologicznych oraz ograniczenia migracji gatunków,
- pogorszenie stanu siedlisk przyrodniczych oraz warunków bytowania gatunków chronionych,
- degradację gleb oraz zwiększenie uszczelnienia powierzchni,
- niewłaściwe zagospodarowanie terenów rekreacyjnych, bez uwzględnienia zasad ochrony środowiska,
- zwiększone ryzyko oddziaływań skumulowanych wynikających z nieskoordynowanego zagospodarowania.

Brak planu ogólnego oznacza również brak narzędzi do skutecznej ochrony środowiska na poziomie lokalnym, co może prowadzić do stopniowego pogarszania stanu środowiska, w tym różnorodności biologicznej oraz jakości krajobrazu.

W związku z powyższym realizacja ustaleń Planu ogólnego przyczynia się do uporządkowania struktury przestrzennej gminy oraz ograniczenia presji na środowisko, w szczególności na obszary objęte formami ochrony przyrody.

6. CHARAKTERYSTYKA USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO

Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r., poz. 1688, z późn. zm.) wprowadziła szereg zmian w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2024 r., poz. 1130, z późn. zm.), która między innymi określiła nowe zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i wprowadziła plan ogólny jako nowy akt planowania przestrzennego.

Na podstawie art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 2023 roku studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin zachowują moc do czasu uchwalenia planu ogólnego gminy, jednak nie dłużej niż do końca czerwca 2026 roku.

Zgodnie z art. 13i ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku przed sporządzeniem projektu planu ogólnego Rada Gminy podejmuje uchwałę o przystąpieniu do sporządzenia planu ogólnego.

Ustalenia planu ogólnego stworzono uwzględniając uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy wynikające m.in.:

- z ustaleń planu zagospodarowania województwa świętokrzyskiego,
- z obszarów chronionych znajdujących się na obszarze opracowania,
- z obszarów szczególnego zagospodarowania,
- z rozmieszczenia istniejących i planowanych obiektów infrastruktury społecznej, transportowej i technicznej.

Wyznaczając strefy planistyczne planu ogólnego brano pod uwagę w pierwszej kolejności obszary objęte obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, w tym tereny dla których umożliwiono realizację funkcji mieszkaniowej, obszary z istniejącą zabudową o funkcji mieszkaniowej, zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową, obszary uzupełnień zabudowy w ramach istniejącej zabudowy.

W planie ogólnym Gminy Fałków określone są odpowiednie strefy planistyczne zgodne z art. 13c ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 poz. 1130, z późn. zm.).

Gminny katalog stref planistycznych wyznacza ich profil funkcjonalny, wartości maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy, maksymalny udział powierzchni zabudowy oraz minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej.

Plan ogólny sporządzany jest w formie danych przestrzennych obejmując m.in.

- lokalizację przestrzenną obszaru objętego planem ogólnym w postaci wektorowej wraz z atrybutami zawierającymi informacje o akcie,
- lokalizację przestrzenną stref planistycznych wraz z atrybutami zawierającymi informacje o obiektach przestrzennych,
- lokalizację obszaru uzupełnień zabudowy.

Plan ogólny gminy ma na celu zapewnić zrównoważony rozwój gminy i harmonijne zagospodarowanie jej przestrzeni.

Zadaniami planu ogólnego jest określenie podstawowych kierunków zagospodarowania przestrzennego poprzez wyznaczenie stref planistycznych, czyli obszarów o określonym przeznaczeniu oraz wyznaczenie obszarów uzupełnienia zabudowy.

Plan ogólny jest aktem prawa miejscowego, który zastąpił dotychczasowe studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Jest wiążący dla wszystkich mieszkańców na obszarze gminy.

Zakres Planu Ogólnego Gminy określa ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (Dz. U. z 2024 poz. 1130, z późn. zm.) w głównej mierze art. 13a. i 13b.

Art. 13a. 1. Dla obszaru gminy, z wyłączeniem morskich wód wewnętrznych oraz terenów zamkniętych innych niż ustalane przez ministra właściwego do spraw transportu, rada gminy uchwała plan ogólny gminy, zwany dalej „planem ogólnym”.

2. Zmiana planu ogólnego może obejmować część obszaru gminy.

3. Zmiana planu ogólnego dla części obszaru gminy wymaga dokonania zmian w odniesieniu do wszystkich treści, które w wyniku wprowadzenia zmiany przestają być aktualne.

4. W planie ogólnym:

1) określa się:

a) strefy planistyczne,

b) gminne standardy urbanistyczne;

2) można określić:

a) obszary uzupełnienia zabudowy,

b) obszary zabudowy śródmiejskiej.

5. Plan ogólny w zakresie, o którym mowa w:

1) ust. 4 pkt 1 i pkt 2 lit. b, uwzględnia się przy sporządzaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz stanowi podstawę prawną decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu;

2) ust. 4 pkt 2 lit. a, stanowi podstawę prawną decyzji o warunkach zabudowy.

6. Plan ogólny nie stanowi podstawy prawnej:

1) decyzji innych niż wymienione w ust. 5;

2) wniesienia sprzeciwu, o którym mowa w art. 30 ust. 6 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2024 r. poz. 725 i 834);

3) sprawdzenia, o którym mowa w art. 35 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane.

7. Plan ogólny jest aktem prawa miejscowego.

Art. 13b. Ustalenia planu ogólnego określa się, uwzględniając uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy, w szczególności:

- 1) ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa;*
- 2) znajdujące się na obszarze gminy:*
 - a) formy ochrony przyrody oraz ich otuliny,*
 - b) obszary szczególnego zagrożenia powodzią, wały przeciwpowodziowe oraz pasy o szerokości 50 m od stopy wału,*
 - c) obszary gruntów zmeliorowanych,*
 - d) tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi oraz tereny, na których występują te ruchy,*
 - e) strefy ochronne ujęć wody,*
 - f) obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych,*
 - g) tereny górnicze i obszary górnicze wraz z filarami ochronnymi,*
 - h) udokumentowane złoża kopalin, kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla i podziemne bezzbiornikowe magazyny substancji,*
 - i) obszary uzdrowisk oraz obszary ochrony uzdrowiskowej,*
 - j) zabytki objęte formami ochrony, o których mowa w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840 oraz z 2023 r. poz. 951, 1688 i 1904), lub ujęte w wojewódzkiej lub gminnej ewidencji zabytków oraz dobra kultury współczesnej,*
 - k) obszary pomników zagłady i ich strefy ochronne,*
 - l) tereny zamknięte i ich strefy ochronne, m) obszary ograniczonego użytkowania, n) obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji,*
 - o) obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji,*
 - p) obszary ciche w aglomeracji oraz obszary ciche poza aglomeracją,*
 - q) grunty rolne stanowiące użytki rolne klas I–III oraz grunty leśne,*
 - r) zakłady o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej,*
 - s) obszary pasa nadbrzeżnego, w tym w szczególności pasa technicznego;*
- 4) rozmieszczenie istniejących i planowanych obiektów infrastruktury społecznej, transportowej i technicznej wraz z obowiązującymi dla nich ograniczeniami w zagospodarowaniu;*
- 5) rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym oraz krajobrazy priorytetowe;*
- 6) opracowanie ekofizjograficzne w zakresie wymagań, o których mowa w art. 72 ust. 1–3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska;*
- 7) zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie.*

Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów, Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 22 listopada 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów oraz art. 13h Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym część graficzną uzasadnienia planu ogólnego stanowi prezentacja graficzna:

- 1) danych przestrzennych tworzonych dla planu ogólnego, o których mowa w art. 67a ust. 3 pkt 1 i ust. 3a pkt 1;
- 2) granic działek ewidencyjnych pochodzących z bazy danych, o której mowa w art. 4 ust. 1a pkt 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne;
- 3) obiektów przestrzennych w rozumieniu ustawy z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej, stanowiących uwarunkowania, o których mowa w art. 13b pkt 3, przy czym jeżeli te obiekty przestrzenne pochodzą ze zbiorów danych zgłoszonych do ewidencji zbiorów oraz usług danych przestrzennych, o której mowa w art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej, wykorzystuje się geometrię tych obiektów przestrzennych.

Część graficzną uzasadnienia planu ogólnego może stanowić prezentacja graficzna obiektów przestrzennych w rozumieniu ustawy z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej, stanowiących uwarunkowania, o których mowa w art. 13b pkt 4, przy czym jeżeli te obiekty przestrzenne pochodzą ze zbiorów danych przestrzennych zgłoszonych do ewidencji zbiorów oraz usług danych przestrzennych, o której mowa w art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej, wykorzystuje się geometrię tych obiektów przestrzennych.

Zgodnie z art. 13c ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 z późn. zm.) w planie ogólnym gminy wydziela się strefy planistyczne oraz określa się gminny katalog stref planistycznych.

Obszar objęty planem ogólnym podzielony w sposób rozłączny na następujące strefy planistyczne:

1) strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną	- SW	- 5
2) strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną	- SJ	- 61
3) strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową	- SZ	- 135
4) strefa usługowa	- SU	- 25
5) strefa gospodarcza	- SP	- 6
6) strefa produkcji rolniczej	- SR	- 20
7) strefa infrastrukturalna	- SI	- 24
8) strefa zieleni i rekreacji	- SN	- 27
9) strefa cmentarzy	- SC	- 2
10) strefa otwarta	- SO	- 25
11) strefa komunikacyjna	- SK	- 7

Na terenie gminy Fałów nie wyznacza się:

1) strefa handlu wielkopowierzchniowego	- SH
2) strefa górnictwa	- SG

Wyznaczenie poszczególnych stref planistycznych zostało oparte na wieloaspektowej analizie uwarunkowań przestrzennych, społecznych i środowiskowych, przeprowadzonej dla całego obszaru gminy, zgodnie z art. 13b ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. W szczególności uwzględniono:

- istniejące zagospodarowanie terenu oraz strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy,
- uwarunkowania środowiskowe, w tym występowanie form ochrony przyrody, obszarów cennych przyrodniczo oraz elementów systemu przyrodniczego,
- chłonność terenów przeznaczonych pod zabudowę oraz możliwości jej uzupełniania w ramach istniejącej struktury osadniczej,
- dostępność infrastruktury technicznej i komunikacyjnej oraz możliwości jej rozwoju,
- ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych, w tym w szczególności z zakresu ochrony przyrody, ochrony środowiska oraz gospodarowania przestrzenią.

Proces wyznaczania stref planistycznych prowadzony był z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju oraz dążenia do racjonalnego gospodarowania przestrzenią, polegającego na ograniczaniu rozpraszania zabudowy i koncentracji nowych funkcji w obszarach już przekształconych.

Każda ze stref została wyznaczona z uwzględnieniem jej potencjalnego wpływu na środowisko, w tym na formy ochrony przyrody, w szczególności obszar Natura 2000 Dolina Czarnej (PLH260015) oraz Przedborski Obszar Chronionego Krajobrazu, a także na zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych i powiązań przyrodniczych. W przypadku terenów położonych w granicach Przedborskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu przeanalizowano zgodność projektowanych rozwiązań z celami ochrony tego obszaru oraz ograniczeniami wynikającymi z obowiązujących aktów prawa miejscowego, dążąc do eliminacji potencjalnych konfliktów pomiędzy rozwojem zagospodarowania a ochroną walorów przyrodniczych i krajobrazowych. W szczególności dążono do minimalizacji presji inwestycyjnej na obszary o wysokich walorach przyrodniczych poprzez dostosowanie funkcji stref oraz parametrów zagospodarowania do lokalnych uwarunkowań.

Przy wyznaczaniu stref planistycznych położonych w granicach lub sąsiedztwie obszarów objętych ochroną przyrody kierowano się zasadą minimalizacji konfliktów przestrzennych pomiędzy rozwojem funkcji osadniczych, gospodarczych i usługowych a koniecznością zachowania walorów środowiska przyrodniczego.

Wyznaczone strefy stanowią przede wszystkim odzwierciedlenie istniejącego sposobu użytkowania terenu oraz dotychczasowych kierunków zagospodarowania wynikających z obowiązujących dokumentów planistycznych gminy. W zdecydowanej większości obejmują one obszary już zagospodarowane lub bezpośrednio związane funkcjonalnie z istniejącą zabudową.

Przy określaniu granic stref planistycznych unikano obejmowania nimi terenów o najwyższych walorach przyrodniczych, kluczowych dla zachowania ciągłości systemu przyrodniczego gminy. W szczególności pozostawiono rozległe tereny otwarte obejmujące kompleksy leśne, doliny rzeczne, tereny podmokłe oraz obszary rolnicze pełniące funkcję korytarzy ekologicznych.

W procesie sporządzania planu ogólnego przeanalizowano również występowanie zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych pełniących istotne funkcje przyrodnicze i krajobrazowe. Przy wyznaczaniu stref planistycznych dążono do zachowania tych elementów środowiska jako składników lokalnego systemu ekologicznego oraz elementów wspierających zachowanie różnorodności biologicznej. Rozwiązania przyjęte w planie nie zakładają celowego przeznaczania terenów zajętych przez zadrzewienia na funkcje mogące prowadzić do ich likwidacji.

Szczególną uwagę zwrócono na zachowanie drożności ekologicznej pomiędzy kompleksami leśnymi, dolinami cieków oraz terenami otwartymi. W miejscach, w których mogłoby dojść do ograniczenia migracji zwierząt, pozostawiono tereny otwarte umożliwiające utrzymanie powiązań przyrodniczych. Przyjęte rozwiązania pozwalają na zachowanie ciągłości lokalnych i ponadlokalnych korytarzy ekologicznych oraz ograniczają ryzyko fragmentacji siedlisk.

Przyjęte rozwiązania planistyczne uwzględniają również konieczność zachowania walorów krajobrazowych charakterystycznych dla gminy Fałków, w szczególności mozaikowego układu terenów rolnych, leśnych i osadniczych. Dzięki temu rozwój funkcji przewidzianych w planie ogólnym będzie następował w sposób uporządkowany, z poszanowaniem uwarunkowań środowiskowych oraz zasad zrównoważonego rozwoju.

W ramach planu ogólnego Gminy Fałków wyznaczono strefy planistyczne zgodnie z katalogiem określonym w art. 13c ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, dostosowując ich rozmieszczenie oraz funkcje do lokalnych uwarunkowań przestrzennych i środowiskowych.

Strefy zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (SJ) oraz zagrodowej (SZ) wyznaczono przede wszystkim w obszarach istniejącej zabudowy oraz jako ich uzupełnienie, z uwzględnieniem dostępności infrastruktury technicznej i komunikacyjnej. Ich zasięg został ograniczony w taki sposób, aby nie powodować nadmiernej presji na tereny o wysokich walorach przyrodniczych, w szczególności na obszary objęte formami ochrony przyrody, oraz nie prowadzić do niekontrolowanego rozpraszania zabudowy.

Strefy usługowe (SU) oraz gospodarcze (SP) lokalizowano w powiązaniu z istniejącym układem komunikacyjnym oraz terenami już przekształconymi, w sposób minimalizujący potencjalne konflikty przestrzenne i środowiskowe. Przy ich wyznaczaniu uwzględniono konieczność ograniczenia oddziaływań na sąsiednie tereny mieszkaniowe oraz obszary objęte ochroną przyrody.

Strefy produkcji rolniczej (SR) wyznaczono w obszarach o dominującej funkcji rolniczej, z zachowaniem ciągłości użytkowania gruntów rolnych oraz ograniczeniem możliwości ich

przekształcania na cele nierolnicze, w szczególności w obszarach o wysokiej przydatności rolniczej oraz w obszarach pełniących istotne funkcje przyrodnicze.

Strefy zieleni i rekreacji (SN) oraz strefy otwarte (SO) wyznaczono w celu zachowania i ochrony elementów systemu przyrodniczego gminy, w tym terenów pełniących funkcje ekologiczne, krajobrazowe oraz retencyjne. Ich rozmieszczenie uwzględnia przebieg korytarzy ekologicznych oraz powiązań przyrodniczych, zapewniając zachowanie ciągłości tych struktur. Strefy otwarte wyznaczono również w celu zachowania przestrzeni niezbędnych dla funkcjonowania lokalnych i ponadlokalnych korytarzy ekologicznych oraz utrzymania ciągłości powiązań przyrodniczych pomiędzy najcenniejszymi elementami środowiska przyrodniczego gminy.

Strefy infrastrukturalne (SI) oraz komunikacyjne (SK) dostosowano do istniejącego układu oraz planowanych kierunków rozwoju infrastruktury technicznej i transportowej, przy uwzględnieniu konieczności ograniczenia ich oddziaływania na środowisko oraz tereny sąsiednie.

Strefy cmentarzy (SC) wyznaczono w oparciu o istniejące lokalizacje, z uwzględnieniem ich funkcji oraz wymagań wynikających z przepisów odrębnych.

Rozmieszczenie wszystkich stref planistycznych zostało skoordynowane w taki sposób, aby zapewnić spójność funkcjonalno-przestrzenną gminy, ograniczyć konflikty przestrzenne oraz zachować równowagę pomiędzy rozwojem a ochroną środowiska, w szczególności w odniesieniu do obszarów objętych formami ochrony przyrody oraz terenów pełniących istotne funkcje ekologiczne.

Wyznaczenie stref planistycznych uwzględniało specyficzną strukturę przestrzenną gminy Fałków, charakteryzującą się znacznym udziałem terenów leśnych, rozległych kompleksów rolnych oraz występowaniem obszarów objętych ochroną przyrody. Szczególne znaczenie w procesie planistycznym miało zachowanie ciągłości terenów otwartych i leśnych, które pełnią funkcje przyrodnicze, krajobrazowe oraz stanowią element lokalnych i ponadlokalnych powiązań ekologicznych.

W toku prac planistycznych dokonywano również korekt przebiegu i zasięgu poszczególnych stref planistycznych w celu uwzględnienia uwarunkowań przyrodniczych, zachowania ciągłości terenów otwartych oraz ograniczenia potencjalnych oddziaływań na obszary pełniące istotne funkcje ekologiczne i krajobrazowe.

Rozmieszczenie stref rozwojowych skoncentrowano przede wszystkim w obrębie istniejących jednostek osadniczych oraz terenów posiadających dostęp do infrastruktury technicznej i komunikacyjnej. Ograniczono natomiast wyznaczanie nowych terenów inwestycyjnych w obszarach o wysokiej wartości przyrodniczej, w dolinach cieków oraz na terenach pełniących funkcje korytarzy ekologicznych.

W ramach wyznaczonych stref otwartych zachowano przestrzenie umożliwiające utrzymanie ciągłości powiązań przyrodniczych pomiędzy kompleksami leśnymi, dolinami cieków oraz terenami rolnymi, pełniącymi funkcję lokalnych i ponadlokalnych korytarzy ekologicznych.

Przyjęte rozwiązania planistyczne uwzględniają również konieczność zachowania celów ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Czarnej PLH260015 oraz Przedborskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, przy jednoczesnym zapewnieniu możliwości dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Profile funkcjonalne stref planistycznych oraz gminne standardy urbanistyczne dla poszczególnych stref opisane zostały poniżej.

STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ WIELORODZINNĄ – SW

Profil podstawowy	teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej teren usług teren komunikacji teren zieleni urządzonej teren ogrodów działkowych teren infrastruktury technicznej
--------------------------	--

	Profil dodatkowy				
Nr strefy	teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	teren handlu wielkopowierzchniowego	teren zieleni naturalnej	teren lasu	teren wód
1SW	TAK	-	-	-	-

GMINNE STANDARDY URBANISTYCZNE			
Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	Maksymalnego udziału powierzchni zabudowy	Maksymalna wysokość zabudowy	Wartości minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej
2	50	15	30

W granicach planu ogólnego gminy Fałków wyznaczono 5 stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową wielorodzinną.

Strefy te zostały wyznaczone wyłącznie w obrębie terenów już zagospodarowanych i zurbanizowanych, na których występuje istniejąca zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna wraz z wykształconą obsługą komunikacyjną i dostępem do infrastruktury technicznej. Ich lokalizacja stanowi kontynuację istniejącej struktury funkcjonalno-przestrzennej, bez wprowadzania nowych obszarów pod tego typu zabudowę na terenach dotychczas niezainwestowanych.

Wyznaczenie przedmiotowych stref wynika z potrzeby utrzymania istniejących funkcji mieszkaniowych oraz umożliwienia ich modernizacji, uzupełnienia i przekształceń w ramach już przekształconej struktury przestrzennej, przy jednoczesnym ograniczeniu presji inwestycyjnej na tereny otwarte oraz obszary o wysokich walorach przyrodniczych.

Lokalizacja stref została określona z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych, w szczególności w sposób niekolidujący z obszarami objętymi formami ochrony przyrody oraz z zachowaniem zasad ochrony systemu przyrodniczego gminy. Ze względu na lokalizację stref w obrębie istniejącej zabudowy wielorodzinnej nie przewiduje się istotnego wpływu na ciągłość powiązań ekologicznych, funkcjonowanie korytarzy ekologicznych ani na stan terenów pełniących funkcje przyrodnicze i krajobrazowe.

Ustalone parametry gminnych standardów urbanistycznych, w tym minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na poziomie nie mniejszym niż 30%, zostały dostosowane do

charakteru istniejącej zabudowy oraz mają na celu ograniczenie intensywności zagospodarowania i zapewnienie odpowiednich warunków środowiskowych, w szczególności w zakresie retencji wód opadowych i jakości przestrzeni zamieszkania.

Wyznaczenie stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową wielorodzinną nie powoduje zajmowania nowych terenów przeznaczonych dotychczas do pełnienia funkcji rolniczych, leśnych lub przyrodniczych. Rozwiązanie to wpisuje się w zasadę efektywnego wykorzystania istniejącej przestrzeni zurbanizowanej poprzez koncentrację procesów inwestycyjnych w obrębie terenów już zagospodarowanych i wyposażonych w niezbędną infrastrukturę techniczną oraz komunikacyjną.

Przyjęte rozwiązania stanowią kontynuację dotychczasowej polityki przestrzennej gminy, przy jednoczesnym jej dostosowaniu do aktualnych wymagań w zakresie ochrony środowiska oraz zasad zrównoważonego rozwoju.

STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ JEDNORODZINNĄ – SJ

Profil podstawowy	teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej teren usług teren komunikacji teren zieleni urządzonej teren ogrodów działkowych teren infrastruktury technicznej
--------------------------	--

Profil dodatkowy			
teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej	teren zieleni naturalnej	teren lasu	teren wód
-	-	-	-

GMINNE STANDARDY URBANISTYCZNE			
Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	Maksymalnego udziału powierzchni zabudowy	Maksymalna wysokość zabudowy	Wartości minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej
0,8	40	12	40

W granicach planu ogólnego gminy Fałków wyznaczono 61 stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową jednorodziną.

Strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodziną wyznaczono przede wszystkim w obrębie istniejącej struktury osadniczej gminy, jako jej kontynuację i uzupełnienie, a także w bezpośrednim sąsiedztwie terenów już zagospodarowanych, posiadających dostęp lub możliwość zapewnienia dostępu do infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

Przy wyznaczaniu stref uwzględniono zarówno istniejące zagospodarowanie, jak i przewidywane potrzeby rozwojowe gminy wynikające z analiz demograficznych, społecznych i przestrzennych. Oprócz terenów już zabudowanych lub częściowo zagospodarowanych do stref SJ włączono również

tereny predysponowane do rozwoju funkcji mieszkaniowej, stanowiące naturalne rozszerzenie istniejących jednostek osadniczych. Ich lokalizacja została określona w sposób zapewniający możliwość rozwoju zabudowy przy wykorzystaniu istniejącej lub planowanej infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, przy jednoczesnym uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych oraz potrzeby ochrony terenów pełniących istotne funkcje przyrodnicze.

Część stref obejmuje tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, co stanowi kontynuację przyjętych kierunków zagospodarowania przestrzennego. Włączenie tych terenów do stref SJ ma na celu zachowanie spójności systemu planistycznego oraz umożliwienie realizacji funkcji już wcześniej dopuszczonych.

Do stref zakwalifikowano również wybrane tereny usługowe zlokalizowane w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, pełniące funkcje uzupełniające względem zabudowy mieszkaniowej, w szczególności w zakresie obsługi mieszkańców, bez wprowadzania funkcji generujących znaczące uciążliwości środowiskowe.

Zasięg stref został określony z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych, w szczególności poprzez ograniczenie ich rozwoju w obszarach objętych formami ochrony przyrody oraz na terenach pełniących istotne funkcje ekologiczne, w tym w ciągach powiązań przyrodniczych i korytarzach ekologicznych. W procesie wyznaczania stref zachowano ciągłość terenów otwartych, dolin cieków wodnych, kompleksów leśnych oraz innych obszarów pełniących funkcje przyrodnicze, co pozwoliło ograniczyć potencjalne oddziaływanie nowej zabudowy na funkcjonowanie lokalnych powiązań ekologicznych.

Wyznaczanie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną ograniczono do obszarów stanowiących kontynuację istniejącej zabudowy lub naturalny kierunek rozwoju poszczególnych miejscowości, co pozwala na racjonalne wykorzystanie istniejącej infrastruktury, ograniczenie rozpraszania zabudowy oraz zmniejszenie presji inwestycyjnej na tereny o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych.

Ustalone parametry gminnych standardów urbanistycznych, w tym minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na poziomie nie mniejszym niż 40%, zostały dostosowane do charakteru zabudowy jednorodzinnej i mają na celu zapewnienie odpowiednich warunków środowiskowych, w szczególności w zakresie retencji wód opadowych, ograniczenia uszczelnienia powierzchni oraz zachowania zieleni.

Przyjęte rozwiązania umożliwiają dalszy rozwój funkcji mieszkaniowej na obszarze gminy, przy jednoczesnym zachowaniu ładu przestrzennego, racjonalnym wykorzystaniu istniejącej infrastruktury oraz uwzględnieniu wymagań ochrony środowiska i zasad zrównoważonego rozwoju.

STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ ZAGRODOWĄ – SZ

Profil podstawowy	teren zabudowy zagrodowej teren produkcji w gospodarstwach rolnych teren akwakultury i obsługi rybactwa teren komunikacji teren zieleni urządzonej teren infrastruktury technicznej
--------------------------	--

Nr strefy	Profil dodatkowy						
	teren wielkotowarowej produkcji rolnej	teren rolnictwa z zakazem zabudowy	teren biogazowni	teren usług	teren zieleni naturalnej	teren lasu	teren wód
129SZ	-	-	-	TAK	-	-	-

GMINNE STANDARDY URBANISTYCZNE			
Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	Maksymalnego udziału powierzchni zabudowy	Maksymalna wysokość zabudowy	Wartości minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej
0,6	30	15	40

W granicach planu ogólnego gminy Fałków wyznaczono 135 stref wielofunkcyjnych z zabudową zagrodową.

Strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową zostały wyznaczone przede wszystkim w obrębie istniejącej zabudowy zagrodowej, jako jej utrwalenie oraz uzupełnienie, a także na terenach o dominującej funkcji rolniczej, stanowiących zaplecze dla prowadzenia gospodarstw rolnych.

Część stref obejmuje tereny przeznaczone pod zabudowę zagrodową w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, co stanowi kontynuację przyjętych kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz zapewnia spójność systemu planistycznego gminy.

Wyznaczenie stref SZ wynika z konieczności zachowania funkcji rolniczej gminy oraz umożliwienia dalszego funkcjonowania i rozwoju gospodarstw rolnych, przy jednoczesnym ograniczeniu przekształcania terenów rolnych na cele nierolnicze.

Przy wyznaczaniu stref SZ uwzględniono specyfikę przestrzenną gminy Fałków, w której działalność rolnicza stanowi jeden z podstawowych elementów zagospodarowania przestrzennego oraz lokalnej gospodarki. Obejmują one zarówno istniejące siedliska rolnicze, jak również tereny przewidziane do ich rozwoju i uzupełnienia, wynikające z przewidywanych potrzeb gospodarstw rolnych oraz kierunków rozwoju funkcji rolniczej na obszarze gminy. Wyznaczenie tych terenów uwzględnia również potrzebę zapewnienia rezerw przestrzennych dla rozwoju działalności rolniczej w perspektywie długoterminowej. Ich wyznaczenie ma umożliwić racjonalne prowadzenie działalności rolniczej, rozwój gospodarstw oraz dostosowanie ich do współczesnych wymagań technologicznych,

organizacyjnych i ekonomicznych, przy zachowaniu ładu przestrzennego i ograniczeniu konfliktów środowiskowych.

Zasięg stref został określony z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych, w szczególności poprzez:

- ograniczenie ich lokalizacji w obszarach objętych formami ochrony przyrody,
- dostosowanie ich granic do istniejącego zagospodarowania i struktury krajobrazu,
- unikanie wyznaczania nowych terenów zabudowy w obszarach pełniących istotne funkcje ekologiczne oraz w korytarzach ekologicznych.

Wyznaczanie nowych terenów zabudowy zagrodowej ograniczono do obszarów pozostających w funkcjonalnym związku z istniejącymi gospodarstwami rolnymi lub stanowiących naturalny kierunek rozwoju zabudowy związanej z prowadzeniem działalności rolniczej. Pozwoliło to na zachowanie zwartej struktury osadnictwa wiejskiego, ograniczenie rozpraszania zabudowy oraz racjonalne wykorzystanie istniejącej infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

Rozmieszczenie terenów objętych strefami SZ zostało dostosowane do historycznie ukształtowanej struktury osadnictwa wiejskiego, w której zabudowa zagrodowa pozostaje funkcjonalnie związana z otaczającymi gruntami rolnymi. Pozwoliło to zachować charakterystyczny krajobraz rolniczy gminy oraz ograniczyć powstawanie nowych, izolowanych zespołów zabudowy niezwiązanych z prowadzoną działalnością rolniczą. Jednocześnie przy wyznaczaniu stref zachowano ciągłość terenów otwartych, kompleksów leśnych, dolin cieków wodnych oraz innych obszarów pełniących funkcje przyrodnicze i krajobrazowe, istotnych dla zachowania powiązań ekologicznych na obszarze gminy.

Ustalone parametry gminnych standardów urbanistycznych, w tym minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na poziomie nie mniejszym niż 40%, zostały dostosowane do charakteru zabudowy zagrodowej i mają na celu zapewnienie właściwych warunków środowiskowych, w szczególności w zakresie zachowania funkcji biologicznych gleby, retencji wód oraz ograniczenia nadmiernego uszczelnienia terenu.

Przyjęte rozwiązania zapewniają możliwość dalszego rozwoju gospodarstw rolnych przy jednoczesnym zachowaniu rolniczego charakteru przestrzeni, charakterystycznej struktury osadnictwa wiejskiego, ochronie walorów krajobrazowych, utrzymaniu ciągłości funkcji produkcyjnej terenów rolnych oraz uwzględnieniu wymagań ochrony środowiska i zasad zrównoważonego rozwoju.

STREFA USŁUGOWA - SU

Profil podstawowy	teren usług teren komunikacji teren zieleni urządzonej teren ogrodów działkowych teren infrastruktury technicznej
--------------------------	--

Profil dodatkowy				
teren składów i magazynów	teren elektrowni słonecznej	teren zieleni naturalnej	teren lasu	teren wód
-	-	-	-	-

GMINNE STANDARDY URBANISTYCZNE				
Nr strefy	Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	Maksymalnego udziału powierzchni zabudowy	Maksymalna wysokość zabudowy	Wartości minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej
1SU	2	60	18	30
2SU, 12SU, 13SU	2	60	15	30
3SU, 4SU, 6SU, 7SU, 8SU, 10SU, 11SU, 14SU, 15SU, 16SU, 17SU, 19SU, 21SU, 23SU, 24SU, 25SU	1,5	40	15	30
5SU	2	60	21	30
9SU	2	40	21	30
18SU	1,5	60	20	30
20SU	1,5	60	15	30

W granicach planu ogólnego gminy Fałków wyznaczono 25 stref usługowych.

Strefy usługowe zostały wyznaczone przede wszystkim w obrębie istniejącej zabudowy usługowej oraz jako jej uzupełnienie i rozwinięcie, a także w bezpośrednim sąsiedztwie terenów już zagospodarowanych, z dostępem do układu komunikacyjnego oraz infrastruktury technicznej.

Strefy usługowe zlokalizowano głównie w obrębie miejscowości o wykształconej strukturze osadniczej oraz wzdłuż istniejących ciągów komunikacyjnych, w sposób minimalizujący kolizje z obszarami objętymi formami ochrony przyrody oraz terenami pełniącymi istotne funkcje ekologiczne.

Część stref obejmuje tereny przewidziane pod funkcje usługowe w obowiązujących dokumentach planistycznych, co stanowi kontynuację przyjętych kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz zapewnia spójność systemu planistycznego gminy.

Wyznaczenie stref usługowych ma na celu zapewnienie dostępności usług dla mieszkańców oraz rozwój funkcji lokalnych, przy jednoczesnym ograniczeniu potencjalnych konfliktów przestrzennych i środowiskowych. W ramach stref dopuszcza się przede wszystkim usługi o charakterze nieuciążliwym, niepowodujące znaczącego oddziaływania na środowisko.

Zasięg stref został określony z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych, w szczególności poprzez:

- unikanie lokalizacji w obszarach objętych formami ochrony przyrody,
- ograniczenie ich rozwoju w terenach pełniących istotne funkcje ekologiczne,
- dostosowanie ich rozmieszczenia do istniejącego zagospodarowania oraz układu komunikacyjnego.

Ustalone parametry gminnych standardów urbanistycznych, w tym minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na poziomie nie mniejszym niż 30%, zostały dostosowane do charakteru zabudowy usługowej i mają na celu zapewnienie odpowiednich warunków środowiskowych, w szczególności w zakresie ograniczenia uszczelnienia powierzchni oraz zachowania zieleni towarzyszącej.

Przyjęte rozwiązania stanowią kontynuację dotychczasowej polityki przestrzennej gminy, przy jednoczesnym uwzględnieniu aktualnych wymagań w zakresie ochrony środowiska oraz zasad zrównoważonego rozwoju.

STREFA GOSPODARCZA – SP

Profil podstawowy	teren produkcji teren komunikacji teren zieleni urządzonej teren ogrodów działkowych teren infrastruktury technicznej
--------------------------	--

Profil dodatkowy			
teren usług	teren zieleni naturalnej	teren lasu	teren wód
-	-	-	-

GINNE STANDARDY URBANISTYCZNE				
Nr strefy	Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	Maksymalnego udziału powierzchni zabudowy	Maksymalna wysokość zabudowy	Wartości minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej
1SP, 2SP, 5SP, 6SP	2	60	15	20
3SP	2	60	15	30
4SP	2	60	18	20

W granicach planu ogólnego gminy Fałków wyznaczono 6 stref gospodarczych.

Strefy gospodarcze zostały wyznaczone przede wszystkim w obrębie istniejącej zabudowy produkcyjnej oraz produkcyjno-usługowej, jako jej utrwalenie, uporządkowanie i uzupełnienie, a także na terenach przewidzianych pod rozwój funkcji gospodarczych w obowiązujących dokumentach planistycznych.

Strefy gospodarcze zlokalizowano w sposób zapewniający dostęp do istniejącego układu komunikacyjnego oraz infrastruktury technicznej, głównie w terenach już przekształconych, w sposób minimalizujący kolizje z zabudową mieszkaniową oraz obszarami objętymi formami ochrony przyrody i terenami pełniącymi istotne funkcje ekologiczne.

Wyznaczenie stref gospodarczych ma na celu stworzenie warunków dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości oraz aktywizacji gospodarczej gminy, przy jednoczesnym ograniczeniu potencjalnych konfliktów przestrzennych i środowiskowych. W ramach stref przewiduje się lokalizację działalności produkcyjnej i usługowej, z uwzględnieniem konieczności spełnienia wymogów ochrony środowiska wynikających z przepisów odrębnych.

Zasięg stref został określony z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych, w szczególności poprzez:

- unikanie lokalizacji w obszarach objętych formami ochrony przyrody,
- ograniczenie ich rozwoju w terenach pełniących funkcje ekologiczne,
- dostosowanie ich granic do istniejącego zagospodarowania oraz układu komunikacyjnego.

Ustalone parametry gminnych standardów urbanistycznych, w tym minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na poziomie nie mniejszym niż 20%, zostały dostosowane do charakteru funkcji gospodarczych i mają na celu ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko, w szczególności poprzez zachowanie udziału powierzchni biologicznie czynnej oraz ograniczenie uszczelnienia terenu.

Przyjęte rozwiązania stanowią kontynuację dotychczasowej polityki przestrzennej gminy, przy jednoczesnym uwzględnieniu aktualnych wymagań w zakresie ochrony środowiska oraz zasad zrównoważonego rozwoju.

STREFA PRODUKCJI ROLNICZEJ – SR

Profil podstawowy	teren produkcji w gospodarstwach rolnych teren wielkotowarowej produkcji rolnej teren akwakultury i obsługi rybactwa teren komunikacji teren ogrodów działkowych teren infrastruktury technicznej
--------------------------	--

Profil dodatkowy								
teren rolnictwa z zakazem zabudowy	teren biogazowni	teren elektrowni słonecznej	teren elektrowni wiatrowej	teren elektrowni wodnej	teren zieleni urządzonej	teren zieleni naturalnej	teren lasu	teren wód
-	-	-	-	-	-	-	-	-

GMINNE STANDARDY URBANISTYCZNE			
Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	Maksymalnego udziału powierzchni zabudowy	Maksymalna wysokość zabudowy	Wartości minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej
2	60	15	30

W granicach planu ogólnego gminy Fałków wyznaczono 20 stref produkcji rolniczej.

Strefy produkcji rolniczej zostały wyznaczone na obszarach o dominującej funkcji rolniczej, obejmujących istniejące tereny użytkowane rolniczo, stanowiące podstawowy element struktury przestrzennej gminy. Ich wyznaczenie ma na celu zachowanie ciągłości użytkowania rolniczego oraz ochronę gruntów rolnych przed niekontrolowanym przekształcaniem na cele nierolnicze.

Część stref obejmuje tereny przewidziane do rozwoju funkcji rolniczych w dotychczasowych dokumentach planistycznych, co stanowi kontynuację przyjętych kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz zapewnia spójność systemu planistycznego gminy.

Strefy produkcji rolniczej zlokalizowano w sposób uwzględniający uwarunkowania środowiskowe, w szczególności poprzez:

- zachowanie terenów pełniących funkcje przyrodnicze,
- uwzględnienie przebiegu korytarzy ekologicznych,
- ograniczenie możliwości lokalizacji zabudowy niezwiązanej z funkcją rolniczą.

W obszarach objętych formami ochrony przyrody oraz w ich bezpośrednim sąsiedztwie utrzymano funkcję rolniczą jako najmniej ingerującą w środowisko, przy jednoczesnym ograniczeniu możliwości intensyfikacji zagospodarowania mogącej prowadzić do negatywnego oddziaływania na siedliska przyrodnicze i gatunki chronione.

Ustalone parametry gminnych standardów urbanistycznych, w tym minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na poziomie nie mniejszym niż 30%, zostały dostosowane do charakteru użytkowania rolniczego i mają na celu zachowanie funkcji biologicznych gleby, retencji wód oraz ciągłości systemu przyrodniczego.

Maksymalna wysokość zabudowy w strefach produkcji rolniczej została określona z uwzględnieniem potrzeb funkcjonowania gospodarstw rolnych, w szczególności w zakresie realizacji obiektów służących produkcji rolniczej, i wynika z wytycznych oraz uzgodnień z organami właściwymi w sprawach rolnictwa, w tym Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz organami opiniującymi projekt planu ogólnego.

Przyjęte rozwiązania stanowią kontynuację dotychczasowej polityki przestrzennej gminy, przy jednoczesnym uwzględnieniu aktualnych wymagań w zakresie ochrony środowiska, w tym ochrony gruntów rolnych, krajobrazu oraz zasad zrównoważonego rozwoju.

STREFA INFRASTRUKTURALNA – SI

Profil podstawowy	teren infrastruktury technicznej teren komunikacji teren ogrodów działkowych
--------------------------	---

Strefa	Profil dodatkowy					
	teren usług	teren produkcji	teren zieleni urządzonej	teren zieleni naturalnej	teren lasu	teren wód
23SI	TAK	-	TAK	TAK	-	TAK

GMINNE STANDARDY URBANISTYCZNE			
Maksymalna nadziemna intensywności zabudowy	Maksymalnego udziału powierzchni zabudowy	Maksymalna wysokość zabudowy	Wartości minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej
-	-	-	20

W granicach planu ogólnego gminy Fałków wyznaczono 24 strefy infrastrukturalne.

Strefy infrastrukturalne zostały wyznaczone przede wszystkim na obszarach istniejących terenów infrastruktury technicznej, w tym związanych z systemami zaopatrzenia w media, gospodarki komunalnej oraz obsługi transportowej, a także na terenach dróg lokalnych i dojazdowych, stanowiących podstawowy układ komunikacyjny gminy.

Strefy infrastrukturalne obejmują również tereny przewidziane do rozwoju funkcji infrastrukturalnych w dotychczasowych dokumentach planistycznych, co stanowi kontynuację przyjętych kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz zapewnia spójność systemu planistycznego gminy.

Znaczna powierzchnia stref wynika z uwzględnienia liniowego charakteru infrastruktury, w szczególności sieci drogowej oraz infrastruktury technicznej, które obejmują rozległe obszary, przy czym faktyczne zagospodarowanie ma charakter punktowy lub liniowy, a nie intensywnej zabudowy.

Strefy infrastrukturalne zlokalizowano w sposób uwzględniający uwarunkowania środowiskowe, w szczególności poprzez:

- dostosowanie ich przebiegu do istniejącego zagospodarowania,
- unikanie kolizji z obszarami objętymi formami ochrony przyrody w zakresie możliwym na etapie planu ogólnego,
- ograniczenie ich oddziaływania na tereny pełniące istotne funkcje ekologiczne.

W ramach stref nie przewiduje się realizacji intensywnej zabudowy kubaturowej, a dopuszczone zagospodarowanie związane jest przede wszystkim z obsługą infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

Ustalone parametry gminnych standardów urbanistycznych, w tym minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na poziomie nie mniejszym niż 20%, zostały dostosowane do charakteru funkcji infrastrukturalnych i mają na celu ograniczenie negatywnego oddziaływania na

środowisko, w szczególności poprzez zachowanie powierzchni biologicznie czynnej tam, gdzie jest to możliwe.

Przyjęte rozwiązania stanowią kontynuację dotychczasowej polityki przestrzennej gminy, przy jednoczesnym uwzględnieniu aktualnych wymagań w zakresie ochrony środowiska oraz zasad zrównoważonego rozwoju.

STREFA ZIELENI I REKREACJI – SN

Profil podstawowy	teren zieleni urządzonej teren plaży teren wód teren komunikacji teren ogrodów działkowych teren infrastruktury technicznej
--------------------------	--

Profil dodatkowy										
Nr strefy	teren usług sportu i rekreacji	teren usług kultury i rozrywki	teren usług handlu detalicznego	teren usług gastronomii	teren usług turystyki	teren usług nauki	teren usług edukacji	teren usług zdrowia i pomocy społecznej	teren zieleni naturalnej	teren lasu
1SN	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK			TAK		
4SN		TAK								
7SN					TAK					
12SN	TAK	TAK		TAK	TAK	TAK	TAK		TAK	
18SN	TAK									
22SN	TAK			TAK	TAK				TAK	
23SN	TAK			TAK	TAK					
25SN	TAK				TAK					

GMINNE STANDARDY URBANISTYCZNE				
Nr strefy	Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	Maksymalnego udziału powierzchni zabudowy	Maksymalna wysokość zabudowy	Wartości minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej
1SN, 20SN, 24SN, 26SN	0,4	-	9	50
2SN, 10SN, 11SN, 13SN, 14SN, 15SN, 16SN, 17SN, 19SN, 27SN	-	-	9	50
3SN	0,3	20	9	50
4SN, 9SN, 12SN	-	-	-	50
5SN, 6SN, 7SN, 8SN	1	20	9	50
21SN	0,4	20	9	50
22SN, 23SN, 25SN	0,4	30	9	50
18SN	-	-	-	80

W granicach planu ogólnego gminy Fałków wyznaczono 27 stref zieleni i rekreacji.

Strefy zieleni i rekreacji zostały wyznaczone na terenach istniejących parków, placów zabaw, terenów zieleni publicznej oraz innych obszarów pełniących funkcje rekreacyjne i wypoczynkowe dla mieszkańców gminy.

Strefy zieleni i rekreacji zlokalizowano w sposób zapewniający ich dostępność dla mieszkańców, a także w powiązaniu z istniejącym systemem przyrodniczym gminy, w tym w sąsiedztwie terenów pełniących funkcje ekologiczne.

Wyznaczenie tych stref ma na celu nie tylko zapewnienie funkcji rekreacyjnych, ale również ochronę i wzmacnianie systemu przyrodniczego gminy, w szczególności poprzez:

- zachowanie terenów biologicznie czynnych,
- wspieranie ciągłości powiązań przyrodniczych,
- pełnienie funkcji buforowych wobec terenów zabudowanych.

Część stref zieleni i rekreacji została wyznaczona w granicach obszarów objętych formami ochrony przyrody lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Ich przeznaczenie jako terenów zieleni i rekreacji wynika z konieczności zachowania walorów przyrodniczych i krajobrazowych, ograniczenia presji inwestycyjnej oraz zapewnienia ciągłości powiązań przyrodniczych. W strefach tych dopuszcza się wyłącznie zagospodarowanie o charakterze nieuciążliwym, niewpływającym negatywnie na środowisko, przy zachowaniu wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej.

Ustalone parametry gminnych standardów urbanistycznych, w tym minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na poziomie nie mniejszym niż 50%, zostały dostosowane do charakteru tych terenów i mają na celu zapewnienie wysokiego udziału zieleni oraz zachowanie funkcji ekologicznych i retencyjnych.

Przyjęte rozwiązania są zgodne z obecną polityką przestrzenną gminy oraz stanowią jej kontynuację, przy jednoczesnym uwzględnieniu wymagań w zakresie ochrony środowiska i zasad zrównoważonego rozwoju.

STREFA CMENTARZY – SC

Profil podstawowy	teren cmentarza teren komunikacji teren zieleni urządzonej teren ogrodów działkowych teren infrastruktury technicznej
--------------------------	--

Profil dodatkowy				
teren usług kultu religijnego	teren usług handlu detalicznego	teren zieleni naturalnej	teren lasu	teren wód
-	-	-	-	-

Nr strefy	GMINNE STANDARDY URBANISTYCZNE			
	Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	Maksymalnego udziału powierzchni zabudowy	Maksymalna wysokość zabudowy	Wartości minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej
1SC	-	-	9	30
2SC	-	-	-	30

W granicach planu ogólnego gminy Fałków wyznaczono 2 strefy cmentarzy.

Strefy cmentarzy zostały wyznaczone na terenach istniejących cmentarzy, jako utrwalenie ich obecnej funkcji oraz zapewnienie możliwości ich dalszego użytkowania zgodnie z przeznaczeniem. Ich lokalizacja wynika z istniejącego zagospodarowania terenu oraz uwarunkowań przestrzennych i społecznych.

Ustalone parametry gminnych standardów urbanistycznych, w tym minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na poziomie nie mniejszym niż 30%, zostały dostosowane do charakteru funkcji cmentarnej i mają na celu zapewnienie odpowiednich warunków środowiskowych oraz zachowanie zieleni towarzyszącej.

Przyjęte rozwiązania są zgodne z obecną polityką przestrzenną gminy oraz stanowią jej kontynuację, przy uwzględnieniu obowiązujących przepisów odrębnych.

Strefy ochrony sanitarnej cmentarzy

W celu zapewnienia właściwych warunków sanitarnych oraz ochrony zdrowia ludzi wyznaczono strefy ochrony sanitarnej cmentarzy, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Strefy te obejmują obszary wyznaczone wokół terenów stref cmentarzy (SC) i zostały oznaczone w części graficznej planu ogólnego.

W strefach ochrony sanitarnej obowiązują ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów, wynikające w szczególności z przepisów dotyczących lokalizacji cmentarzy, w tym z rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze.

W granicach stref ochrony sanitarnej cmentarzy:

- obowiązują ograniczenia w lokalizacji zabudowy mieszkaniowej oraz obiektów przeznaczonych na stały pobyt ludzi,
- dopuszcza się zagospodarowanie terenów zgodne z przeznaczeniem stref planistycznych, o ile nie narusza ono wymagań sanitarnych określonych w przepisach odrębnych,
- lokalizacja obiektów budowlanych, infrastruktury technicznej oraz innych form zagospodarowania musi uwzględniać ograniczenia wynikające z przepisów sanitarnych.

Szczegółowe zasady zagospodarowania terenów znajdujących się w strefach ochrony sanitarnej cmentarzy określają przepisy odrębne oraz ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

STREFA OTWARTA – SO

Profil podstawowy	teren rolnictwa z zakazem zabudowy teren lasu teren zieleni naturalnej teren wód teren komunikacji teren ogrodów działkowych teren infrastruktury technicznej
--------------------------	--

Nr strefy	Profil dodatkowy					
	teren elektrowni wiatrowej	teren elektrowni słonecznej	teren elektrowni geotermalnej	teren elektrowni wodnej	teren biogazowni,	teren zieleni urządzonej
	-	-	-	-	-	-

GMINNE STANDARDY URBANISTYCZNE			
Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	Maksymalnego udziału powierzchni zabudowy	Maksymalna wysokość zabudowy	Wartości minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej
-	-	-	-

W granicach planu ogólnego gminy Fałków wyznaczono 25 stref otwartych.

Strefy otwarte zostały wyznaczone na terenach rolnych, terenach wód, łąk oraz lasów, stanowiących podstawowy element systemu przyrodniczego gminy. Ich wyznaczenie ma na celu zachowanie terenów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych oraz zapewnienie ciągłości powiązań ekologicznych.

Strefy otwarte zlokalizowano w sposób uwzględniający uwarunkowania środowiskowe, w szczególności poprzez zachowanie korytarzy ekologicznych, terenów retencyjnych oraz obszarów pełniących funkcje siedliskowe dla gatunków roślin i zwierząt.

W strefie otwartej SO dopuszcza się lokalizowanie wyłącznie obiektów i urządzeń związanych z gospodarką leśną na terenach leśnych, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach, w szczególności obiektów służących prowadzeniu gospodarki leśnej, ochronie lasu oraz obsłudze infrastruktury leśnej, z zachowaniem wymogów ochrony środowiska.

Część stref otwartych obejmuje obszary objęte formami ochrony przyrody, w tym obszar Natura 2000 Dolina Czarnej. W granicach strefy 5SO znajdują się siedliska kumaka nizinnego, natomiast w strefie 18SO występują siedliska zalotki większej oraz traszki grzebieniastej.

Strefa 18SO obejmuje również fragment siedliska przyrodniczego *91D0 – bory i lasy bagienne oraz brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne, stanowiącego przedmiot ochrony w ramach obszaru Natura 2000.

Wyznaczenie stref otwartych w powyższych lokalizacjach ma na celu zachowanie integralności obszarów chronionych, ochronę siedlisk przyrodniczych oraz ograniczenie możliwości przekształceń mogących prowadzić do ich degradacji, zgodnie z celami ochrony określonymi dla obszaru Natura 2000.

W strefach tych nie przewiduje się lokalizacji zabudowy niezwiązanej bezpośrednio z funkcjami leśnymi lub przyrodniczymi.

Przyjęte rozwiązania stanowią realizację zasady ochrony środowiska oraz zrównoważonego rozwoju, poprzez zachowanie terenów otwartych jako kluczowego elementu systemu przyrodniczego gminy.

STREFA KOMUNIKACYJNA – SK

Profil podstawowy	teren autostrady teren drogi ekspresowej teren drogi głównej ruchu przyspieszonego teren drogi głównej teren komunikacji kolejowej i szynowej teren komunikacji kolei linowej teren komunikacji wodnej teren komunikacji lotniczej teren obsługi komunikacji teren ogrodów działkowych teren infrastruktury technicznej
--------------------------	--

Nr strefy	Profil dodatkowy							
	teren dróg i zbiorczej	teren usług handlu detalicznego	teren usług gastronomii	teren elektrowni wodnej teren usług turystyki	teren zieleni urządzonej	teren lasu	teren zieleni naturalnej	teren wód
2SK, 4SK, 6SK	TAK	-	-	-	-	-	-	-

GMINNE STANDARDY URBANISTYCZNE			
Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	Maksymalnego udziału powierzchni zabudowy	Maksymalna wysokość zabudowy	Wartości minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej
-	-	-	-

W granicach planu ogólnego gminy Fałków wyznaczono 7 stref komunikacyjnych.

Strefy komunikacyjne zostały wyznaczone na terenach istniejących dróg krajowych i powiatowych zlokalizowanych na obszarze gminy Fałków, a także w granicach kolejowego terenu zamkniętego. Ich przebieg wynika z istniejącego układu komunikacyjnego i ma charakter utrwalający obecne zagospodarowanie.

Wyznaczenie stref komunikacyjnych ma na celu zapewnienie spójności systemu transportowego gminy oraz utrzymanie powiązań komunikacyjnych o znaczeniu ponadlokalnym i lokalnym, bez wprowadzania nowych przebiegów dróg o istotnym wpływie na środowisko na etapie planu ogólnego.

Strefy komunikacyjne zlokalizowano z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych, w szczególności poprzez dostosowanie ich przebiegu do istniejącego zagospodarowania oraz ograniczenie ingerencji w tereny pełniące istotne funkcje ekologiczne, w zakresie możliwym na etapie planu ogólnego.

W ramach stref nie przewiduje się realizacji nowych inwestycji o charakterze znacząco oddziałującym na środowisko, a ewentualne modernizacje i rozbudowy infrastruktury komunikacyjnej będą realizowane zgodnie z przepisami odrębnymi, w tym w zakresie ochrony środowiska.

Przyjęte rozwiązania stanowią kontynuację dotychczasowej polityki przestrzennej gminy, przy jednoczesnym uwzględnieniu wymagań w zakresie ochrony środowiska oraz zasad zrównoważonego rozwoju.

Przyjęte rozwiązania planistyczne zostały opracowane z uwzględnieniem konieczności ograniczenia potencjalnych oddziaływań na środowisko, w szczególności na obszary objęte formami ochrony przyrody, w tym obszar Natura 2000 Dolina Czarnej oraz Przedborski Obszar Chronionego Krajobrazu.

Rozmieszczenie stref planistycznych oraz ich przeznaczenie zostało dostosowane do lokalnych uwarunkowań środowiskowych w taki sposób, aby ograniczyć presję inwestycyjną na tereny cenne przyrodniczo, zachować ciągłość korytarzy ekologicznych oraz zapewnić ochronę siedlisk przyrodniczych i gatunków chronionych.

6.1. Powiązania z innymi dokumentami

Prognoza oddziaływania na środowisko stanowi integralny dokument towarzyszący projektowi Planu ogólnego Gminy Fałków i została sporządzona w celu oceny potencjalnych skutków realizacji ustaleń planu na środowisko, zgodnie z wymaganiami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Prognoza pozostaje w powiązaniu z dokumentami planistycznymi gminy, w szczególności ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Fałków, a także uwzględnia ustalenia obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Przy opracowaniu prognozy wykorzystano dostępne materiały i opracowania, w tym w szczególności „Opracowanie ekofizjograficzne dla planu ogólnego gminy Fałków”, stanowiące podstawę do identyfikacji uwarunkowań środowiskowych oraz oceny wrażliwości poszczególnych obszarów na przekształcenia.

Uwzględniono również dane dotyczące form ochrony przyrody, w tym obszaru Natura 2000 Dolina Czarnej oraz Przedborskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, a także inne dostępne informacje o stanie środowiska na terenie gminy.

Prognoza stanowi narzędzie wspomagające proces podejmowania decyzji planistycznych, umożliwiające identyfikację potencjalnych oddziaływań oraz wskazanie rozwiązań ograniczających ich negatywne skutki.

6.2. Cele ochrony środowiska uwzględnione w planie ogólnym oraz sposoby ich realizacji

Projektowany dokument uwzględnia cele ochrony środowiska wynikające z dokumentów międzynarodowych, krajowych i regionalnych, w tym z polityki ekologicznej państwa, strategii ochrony różnorodności biologicznej, dokumentów dotyczących adaptacji do zmian klimatu oraz z przepisów prawa w zakresie ochrony przyrody i środowiska.

Podstawowym celem ochrony środowiska na obszarze gminy Fałków jest zachowanie i poprawa jego stanu oraz racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Realizacja tej zasady polega na równoważeniu potrzeb rozwojowych z koniecznością ochrony środowiska, w tym zachowania różnorodności biologicznej, walorów krajobrazowych, zasobów wodnych oraz ciągłości systemu przyrodniczego.

Szczególne znaczenie w kształtowaniu polityki przestrzennej gminy mają formy ochrony przyrody, w tym obszar Natura 2000 Dolina Czarnej PLH260015 oraz Przedborski Obszar Chronionego Krajobrazu. Ustalenia planu ogólnego zostały dostosowane do celów ochrony tych obszarów, w szczególności poprzez:

- ograniczenie możliwości lokalizacji zabudowy na terenach o wysokich walorach przyrodniczych,
- zachowanie terenów otwartych, dolin rzecznych, terenów podmokłych i kompleksów leśnych,
- utrzymanie ciągłości korytarzy ekologicznych i powiązań przyrodniczych,
- ochronę zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych pełniących funkcje ekologiczne,
- dostosowanie funkcji i parametrów zagospodarowania do uwarunkowań środowiskowych.

W ochronie środowiska przyjęto dwie komplementarne strategie:

1. strategię zachowania walorów i zasobów środowiska w najcenniejszych obszarach, w tym w granicach form ochrony przyrody,
2. strategię wzmacniania potencjału przyrodniczego gminy oraz ograniczania presji na środowisko poprzez odpowiednie kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej.

Planowanie przestrzenne stanowi podstawowe narzędzie realizacji celów ochrony środowiska. Uwzględnienie w Planie Ogólnym systemu przyrodniczego gminy jako kluczowego uwarunkowania rozwoju umożliwiło wyznaczenie stref planistycznych w sposób minimalizujący potencjalne konflikty środowiskowe oraz ograniczający ryzyko fragmentacji siedlisk i przerwania powiązań ekologicznych.

Realizacja celów ochrony środowiska odbywa się poprzez ustalenia planu ogólnego, w szczególności:

- koncentrację nowych funkcji inwestycyjnych w obszarach już przekształconych,
- ograniczenie rozpraszania zabudowy,
- zachowanie terenów pełniących funkcje ekologiczne, retencyjne i krajobrazowe,
- ochronę dolin rzecznych, terenów podmokłych oraz kompleksów leśnych,
- zachowanie ciągłości lokalnych i ponadlokalnych korytarzy ekologicznych,
- wprowadzenie minimalnych wskaźników powierzchni biologicznie czynnej,
- wspieranie działań zwiększających retencję krajobrazową oraz odporność gminy na skutki zmian klimatu.

Na podstawie ustaleń projektu Planu Ogólnego dokonano oceny przewidywanego wpływu jego realizacji na środowisko, obejmującej analizę oddziaływań wynikających z realizacji poszczególnych stref planistycznych, z uwzględnieniem ich charakteru, skali oraz lokalizacji.

Analiza obejmuje ocenę wpływu ustaleń planu na poszczególne komponenty środowiska, w tym w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wody, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki oraz dobra materialne, a także zależności pomiędzy tymi elementami.

Wyniki przeprowadzonej analizy, w tym ocenę oddziaływania na obszar Natura 2000 Dolina Czarnej PLH260015, Przedborski Obszar Chronionego Krajobrazu oraz pozostałe elementy systemu przyrodniczego gminy, przedstawiono w rozdziale 7.

7. PRZEWIDYWANY WPŁYW ORAZ ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO

Na podstawie analizy projektu Planu Ogólnego wyznaczono główne projektowane zmiany, inwestycje i ustalenia, które wpłyną na zmianę stanu istniejącego, a tym samym będą wywierać wpływ na środowisko. Na potrzeby niniejszej prognozy usystematyzowano powyższe ustalenia projektu Planu Ogólnego w trzy główne grupy, w ramach których wyróżniono najistotniejsze działania.

Analizę przeprowadzono w odniesieniu do poszczególnych stref planistycznych wyznaczonych w projekcie Planu Ogólnego, z uwzględnieniem ich profili podstawowych i dodatkowych. Każdą dopuszczoną funkcję oceniono pod kątem jej rodzaju, skali oraz lokalizacji, a także potencjalnych oddziaływań na środowisko, w tym na obszary objęte formami ochrony przyrody.

Zmiany w zagospodarowaniu terenu:

- zagęszczenie istniejącej zabudowy,
- wprowadzenie nowej zabudowy,
- zagospodarowanie terenów zurbanizowanych, uwzględniające potrzebę przeciwdziałania skutkom zmian klimatycznych (zapobieganie skutkom nawalnych opadów, suszy oraz wysokich temperatur).

Inwestycje z zakresu infrastruktury komunikacyjnej:

- budowa dróg o znaczeniu lokalnym,
- modernizacja istniejącej sieci dróg.

Ustalenia z zakresu ochrony środowiska i dziedzictwa kulturowego:

- ochrona systemów przyrodniczych w gminie,
- ochrona dziedzictwa kulturowego.

Przeprowadzona analiza umożliwiła wyznaczenie ustaleń projektu Planu Ogólnego, które wywierać będą najistotniejszy wpływ na stan i funkcjonowanie środowiska. Działania podzielono na trzy główne grupy: o prognozowanym negatywnym, obojętnym i pozytywnym wpływie na środowisko.

Należy podkreślić, że Plan Ogólny jest dokumentem kierunkowym, określającym politykę przestrzenną gminy. Nie stanowi opracowania szczegółowego, lecz wyznacza ogólne ramy zagospodarowania. W związku z tym możliwe jest określenie jedynie ogólnego charakteru przewidywanych oddziaływań, natomiast szczegółowa ocena powinna być dokonywana na etapie miejscowych planów oraz projektów inwestycyjnych.

Inwestycje z zakresu modernizacji istniejących dróg oraz rozbudowy sieci komunikacyjnej wpłyną na poprawę płynności ruchu, co pośrednio przyczyni się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń oraz hałasu, a także korzystnie wpłynie na stan wód, gleb i roślinności.

Szczególne uwagę zwrócono na oddziaływanie planowanych działań na obszary objęte formami ochrony przyrody, w tym obszar Natura 2000 Dolina Czarnej oraz Przedborski Obszar Chronionego Krajobrazu. Analizie poddano wpływ poszczególnych funkcji na siedliska przyrodnicze, gatunki chronione oraz ciągłość powiązań ekologicznych.

W Planie Ogólnym uwzględnia się potencjalne strefy oddziaływania od projektowanych dróg. Za korzystne uznaje się kształtowanie struktury przestrzennej w sposób ograniczający wpływ uciążliwości komunikacyjnych, poprzez lokalizację funkcji niewrażliwych wzdłuż korytarzy komunikacyjnych.

Realizacja ustaleń z zakresu ochrony środowiska wiąże się z wyznaczeniem i ochroną systemu przyrodniczego gminy, co umożliwia zachowanie najcenniejszych obszarów oraz ciągłości ekologicznej. Tereny otwarte o wysokiej retencji wodnej stanowią dodatkowo zabezpieczenie przed podtopieniami.

Analizie poddano również możliwość wystąpienia oddziaływań skumulowanych, wynikających zarówno z realizacji funkcji w obrębie poszczególnych stref planistycznych, jak i ich wzajemnego oddziaływania oraz wpływu istniejącego zagospodarowania. Ze względu na rozproszony charakter zabudowy oraz brak koncentracji funkcji mogących znacząco oddziaływać na środowisko, nie przewiduje się wystąpienia istotnych oddziaływań skumulowanych.

Duża część działań charakteryzuje się mało istotnym wpływem na środowisko, w szczególności zagęszczenie istniejącej zabudowy oraz rozwój infrastruktury technicznej.

Największy potencjalny wpływ na środowisko związany jest z wprowadzaniem nowej zabudowy na tereny dotychczas niezainwestowane oraz budową nowych dróg, co może prowadzić do przekształceń powierzchni terenu, zmian w krajobrazie oraz oddziaływań na systemy ekologiczne.

Utrzymanie terenów wynikających z obowiązujących planów miejscowych oraz rozwój infrastruktury komunikacyjnej wpłynie na poprawę funkcjonowania systemu przestrzennego gminy, przy jednoczesnym ograniczeniu negatywnych oddziaływań w skali ponadlokalnej.

Przedstawiona analiza stanowi podstawę do szczegółowej oceny oddziaływań na środowisko, w tym na obszary objęte ochroną przyrody, przedstawionej w rozdziale 7.

7.1. Analiza wpływu ustaleń planu w podziale na strefy planistyczne

Analizę wpływu ustaleń projektu planu ogólnego przeprowadzono odrębnie dla poszczególnych stref planistycznych, z uwzględnieniem ich profilu podstawowego i profili dodatkowych oraz parametrów urbanistycznych, takich jak maksymalna nadziemna intensywność zabudowy, maksymalny udział powierzchni zabudowy, maksymalna wysokość zabudowy oraz minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej.

Ocenie poddano wpływ realizacji ustaleń planu na:

- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta i rośliny,
- wodę, powietrze i klimat,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- zasoby naturalne,
- zabytki i dobra materialne.

Uwzględniono również oddziaływania:

- bezpośrednie i pośrednie,
- krótkoterminowe i długoterminowe,
- odwracalne i nieodwracalne,
- skumulowane, wynikające z realizacji ustaleń w obrębie poszczególnych stref oraz ich wzajemnych powiązań.

W analizie uwzględniono również wpływ ustaleń planu na obszary objęte formami ochrony przyrody, w tym obszar Natura 2000 Dolina Czarnej oraz Przedborski Obszar Chronionego Krajobrazu, ze szczególnym uwzględnieniem potencjalnych oddziaływań na siedliska przyrodnicze, gatunki chronione oraz ciągłość powiązań ekologicznych.

Analiza została przeprowadzona z uwzględnieniem celów ochrony określonych dla obszaru Natura 2000 oraz wymogu zachowania jego integralności i spójności sieci Natura 2000.

Stwierdza się, że większość stref planistycznych, przy zachowaniu ustalonych parametrów zagospodarowania oraz ograniczeń wynikających z przepisów odrębnych, nie powoduje znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko, w tym na obszary objęte ochroną przyrody. Oddziaływania mają charakter lokalny, ograniczony i w większości odwracalny oraz nie naruszają integralności obszaru Natura 2000 ani jego powiązań ekologicznych.

7.2. Przewidywane znaczące oddziaływanie na środowisko

W Planie Ogólnym nie ustala się lokalizacji inwestycji zaliczanych do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, których realizacja wynikałaby bezpośrednio z dokumentu. Konkretnie inwestycje realizowane na terenie gminy mogą jednak powstawać na dalszych etapach planowania i wymagać przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, która powinna zostać dokonana na etapie sporządzania planów miejscowych lub na etapie lokalizacji przedsięwzięcia.

Przy zachowaniu ograniczeń wynikających z ustaleń Planu Ogólnego oraz wymogów prawa określonych w przepisach odrębnych nie przewiduje się, aby realizacja jego ustaleń powodowała znaczące negatywne oddziaływanie na środowisko, rozumiane jako oddziaływania prowadzące do przekroczenia obowiązujących standardów jakości środowiska.

Analizę wpływu ustaleń projektu planu ogólnego przeprowadzono odrębnie dla poszczególnych stref planistycznych, z uwzględnieniem ich profilu podstawowego i profili dodatkowych oraz parametrów urbanistycznych, takich jak maksymalna nadziemna intensywność zabudowy, maksymalny udział powierzchni zabudowy, maksymalna wysokość zabudowy oraz minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej. Każdą dopuszczoną funkcję oceniono pod kątem jej rodzaju, skali oraz lokalizacji, a także potencjalnych oddziaływań na środowisko.

Ocenie poddano wpływ realizacji ustaleń planu na:

- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta i rośliny,
- wodę, powietrze i klimat,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- zasoby naturalne,

– zabytki i dobra materialne.

Uwzględniono również oddziaływania:

- bezpośrednie i pośrednie,
- krótkoterminowe i długoterminowe,
- odwracalne i nieodwracalne,
- skumulowane, wynikające z realizacji ustaleń w obrębie poszczególnych stref oraz ich wzajemnych powiązań.

Z przeprowadzonych analiz wynika, że największe potencjalne oddziaływanie na środowisko związane będzie z wprowadzeniem nowej zabudowy na tereny dotychczas niezainwestowane. Najistotniejszy wpływ mogą wywierać strefy: SJ i SZ – ze względu na funkcję mieszkaniową, SU – ze względu na funkcję usługową, a także SN w przypadku zagospodarowania rekreacyjnego. Jednocześnie szczególną wrażliwością charakteryzują się strefy SO i SN zlokalizowane w obrębie systemu przyrodniczego oraz w granicach form ochrony przyrody.

Wprowadzenie nowego zainwestowania wiąże się przede wszystkim ze: zmniejszeniem powierzchni biologicznie czynnej, zmianami w retencji i odpływie wód opadowych, zwiększeniem poboru wody, wzrostem ilości ścieków i odpadów, emisją zanieczyszczeń do powietrza, przekształceniami krajobrazu oraz oddziaływaniem na faunę i florę, w tym z płośzeniem zwierząt.

Szczególną uwagę zwrócono na oddziaływanie ustaleń planu na obszary objęte formami ochrony przyrody, w tym obszar Natura 2000 Dolina Czarnej oraz Przedborski Obszar Chronionego Krajobrazu. Analiza została przeprowadzona z uwzględnieniem celów ochrony określonych dla obszaru Natura 2000 oraz wymogu zachowania jego integralności i spójności sieci Natura 2000.

W odniesieniu do obszaru Natura 2000 Dolina Czarnej przeanalizowano wpływ ustaleń planu na przedmioty ochrony tego obszaru, w tym siedliska przyrodnicze oraz gatunki zwierząt, takie jak kumak nizinny, traszka grzebieniasta oraz zalotka większa. Uwzględniono również występowanie siedliska przyrodniczego *91D0 – bory i lasy bagienne oraz brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne. Analiza wykazała, że przyjęte ustalenia planu, w szczególności zachowanie stref otwartych oraz ograniczenie możliwości zabudowy w ich granicach, nie powodują pogorszenia stanu siedlisk ani warunków bytowania gatunków.

Nie przewiduje się również wystąpienia efektu fragmentacji siedlisk ani przerwania ciągłości korytarzy ekologicznych, gdyż rozmieszczenie stref planistycznych zostało dostosowane do istniejącej struktury przyrodniczej.

Największe oddziaływanie człowieka na środowisko już obecnie występuje wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych. Koncentrację nowych funkcji w tych obszarach uznaje się za korzystną, gdyż ogranicza presję na tereny cenne przyrodniczo.

Na etapie Planu Ogólnego, jako dokumentu kierunkowego, nie jest możliwe określenie szczegółowego wpływu zabudowy na środowisko. Szczegółowa ocena powinna być dokonywana na etapie planów miejscowych oraz projektów inwestycyjnych. Realizacja inwestycji powinna spełniać wymagania środowiskowe określone w przepisach odrębnych.

Jednocześnie należy wskazać, że ewentualne skumulowane oddziaływania wynikające z realizacji wielu inwestycji mogą prowadzić do zwiększenia presji na środowisko, jednak ich skala – przy zachowaniu ustaleń planu – nie będzie miała charakteru znaczącego.

Stwierdza się, że większość stref planistycznych, przy zachowaniu ustalonych parametrów zagospodarowania oraz ograniczeń wynikających z przepisów odrębnych, nie powoduje znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko, a ich wpływ ma charakter lokalny, ograniczony i w większości odwracalny oraz nie narusza integralności obszaru Natura 2000 ani jego powiązań ekologicznych.

Poniżej przedstawiono syntezę prognozowanego oddziaływania na środowisko realizacji przewidzianych w Planie Ogólnym nowych terenów zabudowy:

Element środowiska	Typ oddziaływania	
	Etap realizacji	Etap eksploatacji
rzeźba terenu	krótkoterminowe, nieodwracalne, bezpośrednie	bez znaczących oddziaływań
gleby	krótkoterminowe, nieodwracalne, bezpośrednie	długoterminowe, bezpośrednie, pośrednie
wody	chwilowe, pośrednie	długoterminowe, bezpośrednie, pośrednie
powietrze	chwilowe, bezpośrednie	długoterminowe, bezpośrednie
klimat	chwilowe, pośrednie	długoterminowe, pośrednie
zwierzęta i rośliny	krótkoterminowe, nieodwracalne, bezpośrednie	długoterminowe, pośrednie
krajobraz	krótkoterminowe, bezpośrednie	długoterminowe, bezpośrednie

7.3. Przewidywane znaczące oddziaływanie na tereny objęte ochroną

OTULINA PRZEDBORSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO

Powierzchnia Przedborskiego Parku Krajobrazowego wynosi 165,53 km², natomiast otaczająca go otulina zajmuje 184,66 km². Zarówno Park, jak i jego otulina zostały wyznaczone w celu ochrony wysokich walorów przyrodniczych i krajobrazowych środkowej Pilicy oraz występujących w sąsiedztwie pozostałości Puszczy Pilickiej, a także unikatowych form geologicznych wraz z licznymi walorami kulturowymi tych terenów.

Przedborski Park Krajobrazowy został ustanowiony na podstawie Rozporządzenia Nr 87/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005 r. Otulina Parku, obejmująca m.in. część gminy Falków, pełni funkcję buforową, ograniczającą negatywne oddziaływania na obszar chroniony oraz zapewniającą zachowanie powiązań przyrodniczych i krajobrazowych.

W celu oceny wpływu ustaleń Planu Ogólnego na warunki ochrony Parku i jego otuliny przeprowadzono analizę uwzględniającą rozmieszczenie stref planistycznych (SJ, SZ, SU, SP, SR, SN, SO), ich funkcje oraz potencjalne oddziaływania na środowisko.

Analiza zgodności ustaleń Planu Ogólnego z celami ochrony Parku (§ 3 rozporządzenia)

§ 3 pkt 1 – zachowanie cennych biocenoz z chronionymi i rzadkimi gatunkami fauny i flory
Ustalenia planu ograniczają presję inwestycyjną na tereny cenne przyrodniczo oraz zapewniają ich ochronę poprzez wyznaczenie stref SN i SO.

§ 3 pkt 2 – racjonalne wykorzystanie zasobów złóż kopalin

Plan nie przewiduje działalności związanej z eksploatacją kopalin na terenach objętych ochroną.

§ 3 pkt 3 – zachowanie naturalnych fragmentów ekosystemów wodnych i wodno-błotnych
Nie przewiduje się ingerencji w ciek, zbiorniki wodne ani tereny podmokłe.

§ 3 pkt 4 – zachowanie siedlisk zagrożonych wyginięciem

Ustalenia planu nie powodują zagrożenia dla siedlisk przyrodniczych, w tym torfowisk, bagien i muraw.

§ 3 pkt 5 – zachowanie układów i obiektów zabytkowych

Plan nie ingeruje w obiekty dziedzictwa kulturowego.

§ 3 pkt 6 – preferowanie zabudowy nawiązującej do tradycji i krajobrazu

Ustalenia planu sprzyjają zachowaniu ładu przestrzennego i krajobrazowego.

§ 3 pkt 7 – zachowanie punktów i ciągów widokowych

Nie przewiduje się działań ograniczających walory widokowe.

Analiza zgodności ustaleń Planu Ogólnego z zakazami (§ 4 rozporządzenia)

§ 4 pkt 1 – zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko
Plan nie wyznacza lokalizacji takich przedsięwzięć.

§ 4 pkt 2 – zakaz niszczenia siedlisk i miejsc bytowania zwierząt

Nie przewiduje się działań prowadzących do niszczenia siedlisk.

§ 4 pkt 3 – zakaz likwidacji zadrzewień

Plan nie przewiduje ich usuwania.

§ 4 pkt 4 – zakaz pozyskiwania kopalin

Plan nie dopuszcza takiej działalności.

§ 4 pkt 5 – zakaz przekształcania rzeźby terenu

Przekształcenia mają charakter lokalny.

§ 4 pkt 6 – zakaz zmian stosunków wodnych

Nie przewiduje się istotnych zmian stosunków wodnych.

§ 4 pkt 7 – zakaz zabudowy przy wodach

Plan nie narusza tego zakazu.

§ 4 pkt 8 – zakaz likwidacji terenów wodno-błotnych

Zapewniono ich zachowanie.

§ 4 pkt 9 – zakaz wylewania gnojowicy

Plan nie jest sprzeczny z tym zakazem.

§ 4 pkt 10 – zakaz chowu bezściółkowego

Plan nie wprowadza ustaleń sprzecznych z tym zakazem.

Analiza oddziaływań

Potencjalne oddziaływania wynikające z realizacji ustaleń planu obejmują:

- lokalne przekształcenia powierzchni terenu,
- wzrost emisji zanieczyszczeń i hałasu,
- zmiany w krajobrazie.

Oddziaływania te mają charakter lokalny, rozproszony i w większości odwracalny. Analiza oddziaływań skumulowanych nie wykazała możliwości wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań.

Przeprowadzona analiza wykazała, że ustalenia Planu Ogólnego są zgodne z celami ochrony oraz zakazami określonymi w rozporządzeniu Nr 87/2005.

Realizacja polityki przestrzennej zgodnie z ustaleniami projektu Planu Ogólnego, przy uwzględnieniu wprowadzonych ograniczeń oraz przepisów odrębnych, nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na Przedborski Park Krajobrazowy ani jego otulinę, w szczególności nie wpłynie na pogorszenie walorów krajobrazowych oraz funkcji ekologicznych tych obszarów.

PRZEDBORSKI OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Obszar wyznaczony w celu ochrony bogactwa ekosystemów, zróżnicowanej rzeźby terenu i krajobrazu oraz pełnionej funkcji korytarzy ekologicznych. Na tym obszarze występują dobrze wykształcone zbiorowiska roślinne: torfowiskowe, szuwarowe, wodne oraz murawy kserotermiczne.

Aktualnie obowiązującym aktem prawnym jest uchwała nr XLIX/885/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 r.

W celu oceny wpływu ustaleń Planu Ogólnego przeprowadzono analizę uwzględniającą rozmieszczenie stref planistycznych (SJ, SZ, SU, SP, SR, SN, SO), ich funkcje oraz potencjalne oddziaływania na środowisko.

Analiza zgodności z działaniami ochronnymi (§ 3 uchwały Sejmiku)

§ 3 pkt 1 – zachowanie i ochrona zbiorników wodnych oraz cieków

Plan Ogólny nie przewiduje ingerencji w zbiorniki wodne ani cieki, a zachowanie terenów otwartych sprzyja utrzymaniu ich funkcji.

§ 3 pkt 2 – zachowanie torfowisk, terenów podmokłych i innych form przyrodniczych

Ustalenia planu zapewniają zachowanie tych obszarów poprzez wyznaczenie stref SO i SN oraz brak przeznaczenia ich pod zabudowę.

§ 3 pkt 3 – utrzymanie ciągłości ekosystemów leśnych

Plan nie ingeruje w kompleksy leśne, zapewniając ich trwałość.

§ 3 pkt 4 – zachowanie korytarzy ekologicznych

Zachowano ciągłość powiązań przyrodniczych poprzez ograniczenie zabudowy w terenach kluczowych dla migracji gatunków.

§ 3 pkt 5 – ochrona stanowisk gatunków chronionych

Plan nie powoduje presji inwestycyjnej na obszary ich występowania.

§ 3 pkt 6 – ochrona ekosystemów szczególnie cennych

Ustalenia planu nie wprowadzają funkcji kolizyjnych z tymi obszarami.

§ 3 pkt 7 – zachowanie tworów przyrody nieożywionej

Plan nie przewiduje działań ingerujących w te elementy.

Analiza zgodności z zakazami (§ 4 ust. 1 uchwały Sejmiku)

§ 4 ust. 1 pkt 1 – zakaz niszczenia siedlisk i miejsc bytowania zwierząt

Ustalenia planu nie przewidują działań prowadzących do niszczenia siedlisk.

§ 4 ust. 1 pkt 2 – zakaz likwidacji zadrzewień

Ustalenia planu nie przewidują przeznaczania zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych do likwidacji. W procesie planistycznym uwzględniono ich znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej, ciągłości powiązań przyrodniczych oraz funkcjonowania lokalnego systemu ekologicznego.

§ 4 ust. 1 pkt 3 – zakaz przekształcania rzeźby terenu

Przekształcenia mają charakter lokalny i nie wpływają na funkcjonowanie obszaru w skali ponadlokalnej.

§ 4 ust. 1 pkt 4 – zakaz zmian stosunków wodnych

Plan nie przewiduje działań powodujących istotne zmiany stosunków wodnych.

§ 4 ust. 1 pkt 5 – zakaz likwidacji zbiorników wodnych i terenów podmokłych

Zapewniono ich zachowanie jako elementów systemu przyrodniczego.

Analiza zgodności z wyjątkami (§ 4 ust. 2 uchwały Sejmiku)

Ustalenia Planu Ogólnego spełniają warunki określone w § 4 ust. 2, ponieważ:

- niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko wykazuje brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru,
- zachowano wymagany udział powierzchni biologicznie czynnej w poszczególnych strefach,
- nowe funkcje lokalizowane są głównie w terenach już przekształconych.

Analiza oddziaływań

Potencjalne oddziaływania obejmują:

- lokalne przekształcenia powierzchni terenu,
- wzrost emisji zanieczyszczeń i hałasu,
- zmiany w krajobrazie.

Oddziaływania te mają charakter lokalny, rozproszony i w większości odwracalny. Analiza oddziaływań skumulowanych, uwzględniająca istniejące i planowane zagospodarowanie, nie wykazała możliwości wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań.

Przeprowadzona analiza wykazała, że ustalenia Planu Ogólnego:

- są zgodne z działaniami ochronnymi określonymi w § 3,
- nie naruszają zakazów określonych w § 4 ust. 1,
- spełniają warunki określone w § 4 ust. 2,
- nie powodują pogorszenia stanu środowiska ani utraty funkcji ekologicznych.

W związku z powyższym stwierdza się, że realizacja ustaleń Planu Ogólnego Gminy Fałków nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na Przedborski Obszar Chronionego Krajobrazu.

OBSZAR NATURA 2000 DOLINA CZARNEJ (PLH260015)

Obszar Natura 2000 Dolina Czarnej PLH260015 obejmuje dolinę rzeki Czarnej Koneckiej (Malenieckiej) od źródeł do ujścia. Jest to obszar o wysokiej wartości przyrodniczej, obejmujący łąki zmiennowilgotne, pastwiska, szuwary, torfowiska oraz siedliska leśne, takie jak bory bagienne, olsy i grądy. Rzeka w znacznej części zachowała naturalny charakter.

Na obszarze obowiązuje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 18 czerwca 2018 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Czarnej (PLH260015). Zgodnie z § 3 rozporządzenia obszar wyznaczono w celu: „trwałej ochrony siedlisk przyrodniczych oraz populacji gatunków (...) oraz odtworzenia właściwego stanu ich ochrony”.

Zgodnie z § 4 rozporządzenia: „przedmiotem ochrony są siedliska przyrodnicze oraz gatunki zwierząt i ich siedliska”.

Na obszarze Natura 2000 zastosowanie mają również przepisy art. 33 ustawy o ochronie przyrody, zgodnie z którymi zabrania się podejmowania działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru.

W toku prac nad projektem Planu Ogólnego oraz prognozą oddziaływania na środowisko wprowadzono zmiany mające na celu eliminację potencjalnych konfliktów środowiskowych, w szczególności:

- usunięto funkcję elektrowni słonecznej ze strefy 18SO,
- zmniejszono zasięg strefy 4SR.

Zmiany te ograniczają presję inwestycyjną w rejonach cennych przyrodniczo oraz eliminują funkcje mogące powodować istotne przekształcenia środowiska.

Analiza zgodności ustaleń Planu Ogólnego z celami ochrony (§ 3 rozporządzenia)

Ad § 3 pkt 1 lit. a – trwała ochrona siedlisk przyrodniczych

Nie przewiduje się lokalizacji nowych funkcji inwestycyjnych w obrębie siedlisk przyrodniczych. Zachowanie stref SO oraz ograniczenie zabudowy w dolinie rzeki zapewnia utrzymanie ich stanu.

Ad § 3 pkt 1 lit. b – ochrona populacji gatunków

Ustalenia planu nie powodują presji na siedliska gatunków chronionych (m.in. kumak nizinny, traszka grzebieniasta), a ich warunki bytowania pozostają zachowane.

Ad § 3 pkt 2 – odtworzenie właściwego stanu ochrony

Plan nie wprowadza działań utrudniających odtwarzanie siedlisk ani poprawę stanu ochrony gatunków, a zachowanie terenów otwartych sprzyja procesom naturalnym.

Analiza zgodności z przedmiotem ochrony (§ 4 rozporządzenia)

Ad § 4 pkt 1 – siedliska przyrodnicze

Nie dochodzi do ich zajęcia, fragmentacji ani przekształcenia. W szczególności eliminacja funkcji inwestycyjnych w strefie 18SO ograniczyła ryzyko oddziaływania na siedliska.

Ad § 4 pkt 2 – gatunki i ich siedliska

Nie przewiduje się pogorszenia stanu siedlisk gatunków ani zakłócenia ich funkcjonowania. Oddziaływania mają charakter lokalny i nieistotny w skali obszaru.

Analiza oddziaływań

Potencjalne oddziaływania wynikające z realizacji ustaleń planu obejmują:

- lokalne przekształcenia powierzchni terenu,
- emisję hałasu i zanieczyszczeń,
- zmiany krajobrazowe.

Oddziaływania te mają charakter lokalny, krótkoterminowy lub odwracalny i nie wpływają na cele ochrony obszaru. Analiza oddziaływań skumulowanych, uwzględniająca istniejące i planowane zagospodarowanie, nie wykazała możliwości wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na integralność obszaru Natura 2000 ani jego powiązania ekologiczne. Zachowano również ciągłość terenów otwartych pełniących funkcje lokalnych i ponadlokalnych korytarzy ekologicznych, w szczególności powiązanych z doliną rzeki Czarnej. Przyjęte rozwiązania planistyczne nie powodują powstawania barier przestrzennych mogących istotnie ograniczać migrację gatunków będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000.

Na podstawie przeprowadzonej analizy stwierdza się, że realizacja ustaleń Planu Ogólnego:

- nie narusza celów ochrony określonych w § 3 rozporządzenia,
- nie wpływa negatywnie na przedmiot ochrony wskazany w § 4,
- nie powoduje pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych ani siedlisk gatunków,
- nie narusza integralności obszaru Natura 2000.

Tym samym nie zachodzą przesłanki określone w art. 33 ustawy o ochronie przyrody wskazujące na możliwość wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na obszar Natura 2000 Dolina Czarnej (PLH260015).

UŻYTKI EKOLOGICZNE

Na terenie gminy Fałków występują użytki ekologiczne obejmujące bagna i torfowiska o łącznej powierzchni 46,9 ha, zlokalizowane głównie na terenach Lasów Państwowych. Są to obszary o wysokiej wartości przyrodniczej, pełniące istotne funkcje siedliskowe, hydrologiczne i retencyjne, a także stanowiące ważne elementy lokalnego systemu przyrodniczego oraz powiązań ekologicznych.

Użytki ekologiczne odgrywają szczególną rolę w zachowaniu bioróżnorodności, w tym jako siedliska gatunków związanych z ekosystemami wodno-błotnymi oraz obszary o zwiększonej zdolności retencji wód, wpływające na stabilizację stosunków wodnych i ograniczanie skutków suszy oraz podtopień.

Dla użytków ekologicznych obowiązują zakazy określone w art. 45 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, obejmujące w szczególności zakaz niszczenia, przekształcania oraz podejmowania działań mogących prowadzić do pogorszenia ich stanu, w tym zmian stosunków wodnych, degradacji siedlisk oraz przekształceń rzeźby terenu.

W celu oceny wpływu ustaleń Planu Ogólnego przeprowadzono analizę uwzględniającą:

- lokalizację użytków ekologicznych względem stref planistycznych,
- charakter dopuszczonych funkcji w poszczególnych strefach,
- potencjalne oddziaływania bezpośrednie, pośrednie oraz skumulowane.

Analiza wykazała, że:

- użytki ekologiczne zlokalizowane są poza obszarami przeznaczonymi pod intensywne zagospodarowanie, w szczególności poza strefami zabudowy mieszkaniowej, usługowej i gospodarczej,
- nie przewiduje się lokalizacji nowej zabudowy, infrastruktury ani innych form zagospodarowania mogących powodować ich przekształcenie,
- zachowany zostaje ich naturalny charakter oraz funkcje przyrodnicze, w tym funkcje retencyjne i siedliskowe,
- nie występuje ryzyko fragmentacji siedlisk ani przerywania ciągłości powiązań ekologicznych,
- nie przewiduje się działań mogących powodować zmianę stosunków wodnych, w tym odwodnień lub przekształceń terenów podmokłych.

Potencjalne oddziaływania wynikające z realizacji ustaleń Planu Ogólnego mogą mieć jedynie charakter pośredni, lokalny i krótkotrwały (np. w fazie realizacji inwestycji w większym oddaleniu od użytkowników ekologicznych) i nie będą wpływać na ich stan ani funkcjonowanie.

Analiza oddziaływań skumulowanych, uwzględniająca istniejące oraz planowane zagospodarowanie, nie wykazała możliwości wystąpienia oddziaływań mogących prowadzić do:

- pogorszenia stanu siedlisk,
- zaburzenia stosunków wodnych,
- utraty funkcji ekologicznych użytkowników.

Ustalenia Planu Ogólnego pozostają zgodne z zakazami określonymi w art. 45 ustawy o ochronie przyrody oraz nie wprowadzają działań mogących naruszyć integralność użytkowników ekologicznych.

Realizacja ustaleń Planu Ogólnego Gminy Fałków nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na użytki ekologiczne, w szczególności nie doprowadzi do pogorszenia ich stanu, utraty funkcji siedliskowych ani zakłócenia stosunków wodnych.

POMNIKI PRZYRODY

Na terenie gminy Fałków znajdują się dwa pomniki przyrody – dęby szypułkowe o wieku około 250 lat, zlokalizowane w miejscowości Smyków. Stanowią one cenne elementy przyrodnicze o znaczeniu lokalnym, pełniące funkcje siedliskowe oraz krajobrazowe.

Ochrona pomników przyrody polega na zapewnieniu trwałości obiektu oraz zachowaniu jego wartości przyrodniczych, w tym właściwego stanu zdrowotnego drzew oraz warunków siedliskowych. Dla pomników przyrody obowiązują zakazy określone w art. 45 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, obejmujące w szczególności zakaz niszczenia, uszkodzania oraz prowadzenia robót ziemnych mogących negatywnie wpływać na system korzeniowy drzew.

W celu oceny wpływu ustaleń Planu Ogólnego przeprowadzono analizę uwzględniającą lokalizację pomników przyrody względem stref planistycznych oraz charakter dopuszczonych funkcji.

Analiza wykazała, że:

- pomniki przyrody zlokalizowane są poza terenami przeznaczonymi pod intensywne zagospodarowanie,
- nie przewiduje się lokalizacji nowej zabudowy ani infrastruktury w ich bezpośrednim sąsiedztwie,
- zachowane zostają warunki siedliskowe, w tym brak ingerencji w system korzeniowy oraz strefę oddziaływania drzew,
- nie występuje ryzyko oddziaływań mogących prowadzić do pogorszenia stanu zdrowotnego drzew.

Potencjalne oddziaływania wynikające z realizacji ustaleń planu mają charakter pośredni, lokalny i nieistotny w skali obiektów chronionych. Analiza oddziaływań skumulowanych nie wykazała możliwości wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na pomniki przyrody. Ustalenia Planu Ogólnego pozostają zgodne z zakazami określonymi w art. 45 ustawy o ochronie przyrody oraz nie wprowadzają działań mogących naruszyć stan pomników przyrody. W związku z powyższym nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania na pomniki przyrody.

Synteza prognozowanego oddziaływania realizacji ustaleń Planu Ogólnego na tereny chronione

Typ oddziaływania	Oddziaływanie
krótkoterminowe bezpośrednie	- emisja zanieczyszczeń podczas prac budowlanych, - wytwarzanie odpadów budowlanych, - emisja hałasu i drgań związanych z pracą sprzętu budowlanego, - przekształcenia powierzchni terenu (wykopy, niwelacje), - czasowe naruszenie warstwy glebowej, - lokalne płoszenie zwierząt
krótkoterminowe, pośrednie	- pogorszenie jakości powietrza w sąsiedztwie inwestycji, - zwiększone zapylenie, - możliwość okresowego pogorszenia jakości wód powierzchniowych (spływy zanieczyszczeń), - lokalne zakłócenia funkcjonowania ekosystemów
długoterminowe bezpośrednie	- emisja zanieczyszczeń do powietrza (ogrzewanie indywidualne, transport), - emisja hałasu komunikacyjnego, - trwałe przekształcenia powierzchni terenu (zabudowa, utwardzenia), - zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej, - wzrost ilości odpadów komunalnych i ścieków
długoterminowe pośrednie	- zmiany stosunków wodnych (odpływ wód opadowych), - pośredni wpływ na roślinność i siedliska, - fragmentacja siedlisk i ograniczenie migracji gatunków (lokalnie), - zmiany krajobrazowe
oddziaływania skumulowane	- nakładanie się emisji z różnych źródeł (zabudowa, komunikacja), - zwiększona presja na środowisko w terenach koncentracji zabudowy, - możliwe lokalne pogorszenie jakości środowiska przy kumulacji funkcji
oddziaływania odwracalne	- – większość oddziaływań w fazie budowy (hałas, emisje, zapylenie), - możliwe odtworzenie pokrywy roślinnej
oddziaływania nieodwracalne	- trwałe przekształcenie powierzchni terenu i krajobrazu, - uszczelnienie powierzchni
oddziaływania stałe	- obecność zabudowy i infrastruktury, - zmiana sposobu użytkowania terenu
oddziaływania chwilowe	- awarie, zdarzenia losowe, - incydentalne emisje zanieczyszczeń

Uwzględniając charakter ustaleń Planu Ogólnego, w tym jego kierunkowy zakres oraz brak wskazania konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych, a także wprowadzone na etapie sporządzania dokumentu zmiany eliminujące potencjalne konflikty środowiskowe, stwierdza się, że realizacja jego ustaleń nie będzie powodować znaczących negatywnych oddziaływań na tereny objęte formami ochrony przyrody.

Wnioski te wynikają z przeprowadzonych analiz, obejmujących ocenę wpływu ustaleń planu na cele i przedmioty ochrony poszczególnych obszarów, analizę oddziaływań bezpośrednich, pośrednich i skumulowanych oraz uwzględnienie ograniczeń wynikających z przepisów odrębnych.

Nie przewiduje się w szczególności:

- pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych,
- pogorszenia warunków bytowania gatunków chronionych,
- naruszenia integralności obszarów chronionych ani ich powiązań ekologicznych.

Tym samym realizacja ustaleń Planu Ogólnego pozostaje zgodna z wymaganiami ochrony środowiska oraz przepisami dotyczącymi form ochrony przyrody.

Analiza ustaleń planu ogólnego wskazuje, że realizacja dokumentu nie będzie powodowała znaczącego negatywnego oddziaływania na cele ochrony, przedmiot ochrony ani integralność obszaru Natura 2000 Dolina Czarnej PLH260015. Nie przewiduje się również powstania barier ekologicznych uniemożliwiających migrację gatunków będących przedmiotem ochrony tego obszaru.

7.4. Przewidywane oddziaływanie na powiązania przyrodnicze

Gmina Fałków położona jest w zasięgu struktur tworzących regionalny system ekologiczny, w skład którego – zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego – wchodzi istniejące obszary chronione oraz system korytarzy ekologicznych, w tym korytarze ekologiczne Dolina Pilicy oraz Częstochowa – Wschód.

System ekologiczny gminy tworzą przede wszystkim:

- tereny łąk i pastwisk,
- tereny lasów i zadrzewień,
- doliny cieków wodnych wraz z terenami podmokłymi.

Szczególną rolę w funkcjonowaniu systemu powiązań przyrodniczych gminy odgrywa dolina rzeki Czarnej wraz z towarzyszącymi jej terenami podmokłymi, zadrzewieniami nadrzecznymi oraz kompleksami łąkowymi. Obszary te stanowią istotny element lokalnych i ponadlokalnych korytarzy ekologicznych, zapewniających możliwość migracji gatunków oraz zachowanie ciągłości procesów przyrodniczych.

Wszystkie elementy systemu ekologicznego wymagają ochrony w sensie terytorialnym i jakościowym. W ich obrębie pożądane są działania pielęgnacyjne, restytucyjne oraz rewitalizacyjne, zmierzające do utrzymania i wzmacniania funkcji przyrodniczych.

Zasady kształtowania systemu ekologicznego gminy obejmują:

- zasadę ciągłości przestrzennej ekosystemów,
- zasadę utrzymania różnorodności biologicznej i nisz ekologicznych,
- zasadę zachowania ciągłości funkcjonowania ekosystemów w czasie,
- zasadę dostosowania struktur przyrodniczych do warunków abiotycznych.

Zadaniem obszarów tworzących system korytarzy ekologicznych na terenie gminy jest:

- ochrona bioróżnorodności,
- zapewnienie i utrzymanie powiązań przyrodniczych,
- umożliwienie migracji organizmów,
- przeciwdziałanie skutkom zmian klimatycznych, w tym zwiększenie retencji i odporności ekosystemów.

W celu oceny wpływu ustaleń Planu Ogólnego przeprowadzono analizę uwzględniającą rozmieszczenie stref planistycznych (w szczególności SO, SN, SR oraz w ograniczonym zakresie SJ i SZ) względem elementów systemu przyrodniczego oraz przebiegu korytarzy ekologicznych.

Analiza wykazała, że:

- strefy o kluczowym znaczeniu dla funkcjonowania powiązań przyrodniczych (SO, SN) zostały zachowane i nie są przeznaczone pod intensywne zagospodarowanie,
- rozwój zabudowy mieszkaniowej (SJ, SZ) koncentruje się głównie w obrębie istniejącej struktury osadniczej, poza głównymi ciągami ekologicznymi,
- nie przewiduje się tworzenia barier przestrzennych o charakterze liniowym lub powierzchniowym, które mogłyby przerwać ciągłość korytarzy ekologicznych,
- zachowany zostaje udział powierzchni biologicznie czynnej, co sprzyja utrzymaniu przepuszczalności ekologicznej terenu,
- nie dochodzi do istotnej fragmentacji siedlisk ani izolacji populacji organizmów.

W toku prac planistycznych dokonano również korekt przebiegu i zasięgu wybranych stref planistycznych w celu zachowania ciągłości terenów otwartych, utrzymania drożności korytarzy ekologicznych oraz ograniczenia ryzyka fragmentacji siedlisk przyrodniczych. Przyjęte rozwiązania pozwalają na utrzymanie powiązań pomiędzy kompleksami leśnymi, dolinami rzecznyymi oraz terenami otwartymi pełniącymi funkcje ekologiczne.

Potencjalne oddziaływania związane z realizacją ustaleń planu mogą obejmować:

- lokalne przekształcenia powierzchni terenu,
- wzrost presji antropogenicznej w sąsiedztwie terenów przyrodniczych,
- punktowe ograniczenia migracji organizmów.

Oddziaływania te mają jednak charakter lokalny, rozproszony i ograniczony do terenów już przekształconych.

Analiza oddziaływań skumulowanych, uwzględniająca istniejące i planowane zagospodarowanie, nie wykazała ryzyka wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań prowadzących do:

- przerwania ciągłości korytarzy ekologicznych,
- pogorszenia funkcjonowania systemu przyrodniczego,
- istotnego ograniczenia migracji organizmów.

Jednocześnie ustalenia planu, poprzez:

- ograniczenie zabudowy w dolinach rzecznych i obszarach kluczowych dla migracji organizmów,
 - zachowanie terenów biologicznie czynnych,
 - unikanie powstawania barier przestrzennych,
- sprzyjają utrzymaniu i wzmacnianiu powiązań przyrodniczych.

Uwzględniając charakter ustaleń Planu Ogólnego, w tym jego kierunkowy zakres oraz brak wskazania konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych, a także przeprowadzoną analizę rozmieszczenia stref planistycznych względem elementów systemu przyrodniczego, stwierdza się, że realizacja ustaleń planu nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na powiązania przyrodnicze.

W szczególności nie przewiduje się:

- przerwania ciągłości korytarzy ekologicznych,
- istotnej fragmentacji siedlisk,
- ograniczenia możliwości migracji organizmów w skali gminy i powiązań regionalnych.

Jednocześnie, poprzez zachowanie terenów otwartych i biologicznie czynnych oraz ograniczenie presji inwestycyjnej w obszarach kluczowych dla funkcjonowania systemu przyrodniczego, ustalenia Planu Ogólnego sprzyjają utrzymaniu oraz wzmacnianiu powiązań ekologicznych.

Wyznaczone strefy planistyczne koncentrują się głównie w obrębie istniejących struktur osadniczych i terenów już przekształconych antropogenicznie, co ogranicza ryzyko fragmentacji siedlisk i zachowuje podstawowe ciągi migracyjne organizmów.

W związku z powyższym oddziaływanie ustaleń Planu Ogólnego na system powiązań przyrodniczych należy ocenić jako niepowodujące znaczących negatywnych oddziaływań, a w zakresie zachowania terenów otwartych, ciągłości korytarzy ekologicznych oraz ograniczenia fragmentacji siedlisk – jako sprzyjające utrzymaniu i wzmacnianiu funkcji przyrodniczych gminy.

7.5. Przewidywane oddziaływanie na zabytki oraz nieobjęte ochroną obiekty posiadające wartości kulturowe

W projekcie Planu Ogólnego przewiduje się zachowanie i ochronę obszarów oraz obiektów objętych ochroną na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Ustalenia zawarte w projekcie Planu Ogólnego w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego są zgodne z przepisami odrębnymi oraz uwzględniają konieczność zachowania wartości historycznych, architektonicznych i krajobrazowych.

Ustalenia planu nie przewidują istotnych zmian w sposobie zagospodarowania terenów objętych ochroną ani w ich bezpośrednim sąsiedztwie, co ogranicza ryzyko wystąpienia negatywnych oddziaływań na obiekty i obszary zabytkowe.

W zakresie ochrony i kształtowania krajobrazu kulturowego przyjmuje się następujące zasady:

- ochrona i właściwe utrzymanie obiektów i terenów objętych ochroną prawną, w szczególności wpisanych do rejestru zabytków województwa świętokrzyskiego,
- ochrona obiektów i terenów istotnych dla zachowania tożsamości lokalnej (ujętych w ewidencji zabytków), na podstawie aktów prawa miejscowego,
- kształtowanie krajobrazu kulturowego, w szczególności zespołów zabudowy i jednostek osiedleńczych, w sposób:
 - uwzględniający lokalną tradycję budowlaną i historyczne zasady rozplanowania wsi,
 - zapewniający planowaną i kontrolowaną parcelację terenów zgodnie z lokalną tradycją,
 - zapewniający kontynuację harmonijnego i organicznego procesu rozwoju miejscowości,
- kształtowanie terenów zieleni zorganizowanej (skwery, aleje drzew, zieleńce) zgodnie z lokalnymi uwarunkowaniami i tradycją.

W odniesieniu do obiektów ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków obowiązuje ochrona historycznej formy i wyrazu architektonicznego, obejmująca w szczególności:

- ukształtowanie bryły budynku,
- formę i kształt dachu,
- kompozycję elewacji,
- rozmieszczenie, proporcje i kształt otworów okiennych i drzwiowych.

W uzasadnionych przypadkach ochronie podlegają również elementy wykończenia zewnętrznego oraz zagospodarowania otoczenia, w tym ogrodzenia, obiekty małej architektury oraz materiały i technologie wpływające na wygląd obiektu.

W przypadku obiektów przekształconych w sposób naruszający ich historyczną formę, działania inwestycyjne powinny zmierzać do przywrócenia ich pierwotnych wartości architektonicznych.

W odniesieniu do obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków (GEZ) ochronie podlegają:

- historyczna bryła budynku,
- historyczny kształt dachu,
- układ i ekspozycja elewacji,
- detal architektoniczny,
- materiały budowlane oraz kolorystyka.

Wszelkie zmiany w zakresie elementów podlegających ochronie wymagają uzgodnienia z właściwym organem ochrony zabytków.

Na obszarach historycznych cmentarzy obowiązuje zachowanie historycznej kompozycji założenia, w szczególności układu głównych alei oraz stref centralnych.

Analiza wpływu ustaleń Planu Ogólnego wykazała, że:

- rozwój zabudowy koncentruje się głównie w obrębie istniejącej struktury osadniczej,
- nie przewiduje się lokalizacji funkcji mogących powodować istotne przekształcenia krajobrazu kulturowego,
- zachowane zostają historyczne układy przestrzenne oraz ekspozycja obiektów zabytkowych,
- potencjalne oddziaływania mają charakter lokalny i ograniczony.

Potencjalne oddziaływania mogą obejmować:

- zmiany w odbiorze krajobrazu kulturowego,
- lokalne przekształcenia przestrzenne związane z nową zabudową.

Oddziaływania te nie będą jednak prowadzić do utraty wartości zabytkowych ani naruszenia ich integralności. Analiza oddziaływań skumulowanych nie wykazała ryzyka wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na dziedzictwo kulturowe, w tym na krajobraz kulturowy oraz obiekty objęte ochroną. Realizacja polityki przestrzennej zgodnie z ustaleniami projektu Planu Ogólnego, przy zachowaniu obowiązujących przepisów oraz zasad ochrony dziedzictwa kulturowego, nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na zabytki, krajobraz kulturowy oraz obiekty posiadające wartości kulturowe.

7.6. Przewidywane oddziaływanie na warunki życia ludności

Na warunki życia ludności wpływa ogólny stan środowiska przyrodniczego, na który składa się jakość jego poszczególnych komponentów, w szczególności powietrza, wód, gleby, klimat akustyczny oraz walory krajobrazowe.

Realizacja ustaleń Planu Ogólnego oddziaływać będzie na warunki życia mieszkańców zarówno bezpośrednio, jak i pośrednio, poprzez kształtowanie struktury przestrzennej gminy oraz określenie kierunków jej rozwoju.

Plan Ogólny porządkuje strukturę przestrzenną gminy, w szczególności poprzez wyodrębnienie stref funkcjonalnych oraz określenie ich docelowego przeznaczenia. Na obszarach już zainwestowanych nie przewiduje się istotnych zmian w strukturze funkcjonalnej, przy czym w części z nich występuje obecnie wymieszanie funkcji mieszkaniowej, usługowej i turystycznej. Ustalenia planu zmierzają do uporządkowania tych terenów oraz wskazania preferowanych kierunków ich dalszego rozwoju.

Na terenach o niskim stopniu zainwestowania wyznaczono kierunki rozwoju zabudowy, kształtując strukturę przestrzenną w sposób uwzględniający istniejące uwarunkowania oraz potrzeby rozwoju poszczególnych funkcji. W szczególności na terenach przeznaczonych pod rozwój zabudowy mieszkaniowej przewiduje się kształtowanie układu przestrzennego zapewniającego dostęp do usług, w tym usług społecznych, oraz możliwość wykształcenia lokalnych centrów miejscowości.

Plan Ogólny uwzględnia również rozwój układu komunikacyjnego, w tym dróg gminnych, które będą miały istotny wpływ na sposób funkcjonowania przestrzeni oraz warunki życia mieszkańców. Oddziaływania związane z rozwojem infrastruktury drogowej, w szczególności w zakresie hałasu i emisji zanieczyszczeń, będą ograniczane poprzez stosowanie odpowiednich rozwiązań technicznych na etapie realizacji inwestycji, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

W przypadku stwierdzenia, na podstawie monitoringu porealizacyjnego, przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu, konieczne będzie zastosowanie dodatkowych środków ochronnych.

Analiza wpływu ustaleń Planu Ogólnego wykazała, że:

- Pozytywne oddziaływania obejmują:
 - uporządkowanie struktury przestrzennej gminy,
 - ograniczenie rozpraszania zabudowy,
 - poprawę dostępności infrastruktury technicznej i komunikacyjnej,
 - zwiększenie dostępności usług, w tym usług społecznych,
 - zachowanie terenów zieleni i terenów otwartych, wpływających na jakość życia mieszkańców.
- Potencjalne negatywne oddziaływania mogą obejmować:
 - emisję hałasu i zanieczyszczeń w fazie realizacji inwestycji,
 - lokalny wzrost natężenia ruchu drogowego,
 - czasowe uciążliwości związane z prowadzeniem robót budowlanych.

Oddziaływania te mają jednak charakter krótkoterminowy, lokalny i odwracalny. Analiza oddziaływań skumulowanych, uwzględniająca istniejące i planowane zagospodarowanie, nie wykazała ryzyka wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na warunki życia ludności, w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska.

Ustalenia Planu Ogólnego zapewniają ochronę interesu publicznego w zakresie komunikacji, infrastruktury technicznej oraz ochrony środowiska, a także sprzyjają zachowaniu ładu przestrzennego. Uwzględniając powyższe, stwierdza się, że realizacja ustaleń Planu Ogólnego nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na warunki życia ludności, a w dłuższej perspektywie przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców poprzez uporządkowanie struktury przestrzennej oraz poprawę dostępności usług i infrastruktury.

7.7. Oddziaływanie transgraniczne

Realizacja celów i kierunków rozwoju przestrzennego określonych w projekcie Planu Ogólnego gminy Fałków nie będzie powodować zmian w zakresie transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Plan Ogólny jest dokumentem o charakterze strategicznym i kierunkowym, określającym ramy prowadzenia polityki przestrzennej gminy, w tym zasady kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz lokalne warunki zagospodarowania terenu. Na jego podstawie sporządzane będą miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz realizowane będą konkretne przedsięwzięcia inwestycyjne.

Z uwagi na skalę i charakter ustaleń Planu Ogólnego, jego lokalny zasięg oddziaływania oraz brak wskazania konkretnych inwestycji mogących generować oddziaływania o dużym zasięgu, nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań wykraczających poza granice Rzeczypospolitej Polskiej.

Potencjalne oddziaływania związane z realizacją ustaleń planu będą miały charakter lokalny lub co najwyżej ponadlokalny w skali regionu i nie będą wpływać na środowisko w ujęciu transgranicznym.

Zgodnie z art. 104 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, nie zachodzą przesłanki do przeprowadzenia procedury w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko. Stwierdza się, że realizacja ustaleń projektu Planu Ogólnego gminy Fałków nie powoduje wystąpienia transgranicznego oddziaływania na środowisko.

7.8. Podsumowanie prognozowanego oddziaływania na środowisko

Przeprowadzona analiza wykazała, że realizacja ustaleń Planu Ogólnego gminy Fałków będzie powodować zróżnicowane oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska, o charakterze zarówno pozytywnym, jak i potencjalnie negatywnym. Oddziaływania negatywne mają jednak w większości charakter lokalny, ograniczony oraz możliwy do minimalizacji na etapie realizacji inwestycji.

Różnorodność biologiczna

Realizacja ustaleń planu przyczyni się do zachowania terenów otwartych oraz ciągłości powiązań przyrodniczych. Jednocześnie w wyniku rozwoju zabudowy może dojść do lokalnego ograniczenia powierzchni biologicznie czynnej oraz przekształceń siedlisk. Nie przewiduje się jednak zagrożenia dla trwałości bioróżnorodności w skali gminy.

Warunki życia ludności

Plan Ogólny wpłynie pozytywnie na warunki życia mieszkańców poprzez uporządkowanie struktury przestrzennej, poprawę dostępności infrastruktury oraz usług. Potencjalne uciążliwości, takie jak hałas czy emisje zanieczyszczeń, będą miały charakter lokalny i krótkoterminowy.

Zwierzęta i rośliny

Oddziaływania obejmują głównie lokalne przekształcenia siedlisk oraz czasowe zakłócenia w okresie realizacji inwestycji. Plan zapewnia ochronę najcenniejszych terenów przyrodniczych oraz zachowanie ciągłości systemu ekologicznego.

Wody

Możliwe jest zwiększenie spływu powierzchniowego oraz lokalne zmiany stosunków wodnych związane z rozwojem zabudowy. Jednocześnie zachowanie terenów otwartych i retencyjnych oraz rozwój infrastruktury kanalizacyjnej ograniczają ryzyko pogorszenia stanu wód i sprzyjają poprawie ich jakości. Istotne znaczenie ma utrzymanie powierzchni biologicznie czynnej, co ogranicza skutki uszczelniania terenu.

Powietrze

Rozwój zabudowy i komunikacji może powodować wzrost emisji zanieczyszczeń, jednak działania planistyczne oraz poprawa układu komunikacyjnego ograniczają skalę tego oddziaływania. Ustalenia planu sprzyjają ograniczaniu tzw. niskiej emisji.

Powierzchnia ziemi

Realizacja inwestycji będzie prowadzić do lokalnych przekształceń gleb oraz zmniejszenia powierzchni biologicznie czynnej. Jednocześnie zachowane zostają rozległe obszary terenów otwartych i rolnych.

Krajobraz

Nastąpią zmiany krajobrazowe związane z rozwojem zabudowy, jednak plan zapewnia ochronę najcenniejszych obszarów oraz kontrolę parametrów zabudowy, co ogranicza negatywne oddziaływania.

Klimat i klimat akustyczny

Wprowadzenie nowej zabudowy może powodować lokalne zmiany warunków klimatycznych oraz wzrost poziomu hałasu. Jednocześnie ustalenia planu sprzyjają poprawie klimatu akustycznego poprzez uporządkowanie struktury przestrzennej oraz rozwój infrastruktury komunikacyjnej. Plan wspiera adaptację do zmian klimatu poprzez zachowanie terenów retencyjnych, ograniczenie uszczelniania powierzchni oraz utrzymanie ciągłości systemu przyrodniczego.

Zasoby naturalne

Oddziaływania na zasoby naturalne zostały uwzględnione w analizie poszczególnych komponentów środowiska i nie mają charakteru znaczącego w skali gminy.

Zabytki i dobra materialne

Nie przewiduje się znaczącego oddziaływania. Plan zapewnia ochronę dziedzictwa kulturowego zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Wskazane działania wpisują się również w proces adaptacji do zmian klimatu, w szczególności poprzez zwiększanie retencji, ograniczanie efektu miejskiej wyspy ciepła oraz wspieranie naturalnych funkcji ekosystemów.

Analiza oddziaływań skumulowanych, uwzględniająca istniejące oraz planowane zagospodarowanie, nie wykazała ryzyka wystąpienia oddziaływań prowadzących do przekroczenia standardów jakości środowiska ani naruszenia integralności obszarów chronionych.

Uwzględniając charakter ustaleń Planu Ogólnego, ich kierunkowy zakres, lokalizację oraz obowiązujące ograniczenia środowiskowe, stwierdza się, że realizacja jego ustaleń:

- nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko,
- nie doprowadzi do przekroczenia obowiązujących standardów jakości środowiska,
- nie naruszy integralności obszarów chronionych ani systemu przyrodniczego gminy.

Oddziaływania negatywne będą miały charakter lokalny, krótkoterminowy lub odwracalny, natomiast w dłuższej perspektywie realizacja planu przyczyni się do poprawy ładu przestrzennego, jakości środowiska oraz warunków życia mieszkańców.

Oddziaływania skumulowane mogą występować w szczególności w rejonach koncentracji zabudowy oraz infrastruktury, w tym komunikacyjnej, jednak ich skala będzie ograniczona poprzez ustalenia Planu Ogólnego.

Uwzględniając kierunkowy charakter Planu Ogólnego szczegółowy wpływ na środowisko uzależniony będzie od rodzaju, skali i lokalizacji konkretnych przedsięwzięć realizowanych na dalszych etapach planowania.

Zaleca się prowadzenie monitoringu skutków realizacji ustaleń Planu Ogólnego, w szczególności w zakresie zmian zagospodarowania przestrzennego, stanu środowiska oraz jakości życia mieszkańców.

Dodatkowo wskazuje się, że ustalenia Planu Ogólnego uwzględniają potrzebę adaptacji do zmian klimatu, w szczególności poprzez zachowanie terenów biologicznie czynnych, ograniczanie uszczelniania powierzchni, ochronę terenów retencyjnych oraz zachowanie ciągłości systemu przyrodniczego, co przyczynia się do zwiększenia odporności środowiska na zjawiska ekstremalne, takie jak susze czy intensywne opady.

W przypadku pojawienia się nowych uwarunkowań środowiskowych zastosowanie znajdzie zasada przeczności, polegająca na podejmowaniu działań zapobiegawczych mimo braku pełnej pewności co do wystąpienia negatywnych skutków.

Ustalenia Planu Ogólnego wpisują się w zasady zrównoważonego rozwoju, polegające na integrowaniu działań społecznych, gospodarczych i środowiskowych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów ekologicznych.

8. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Projekt Planu Ogólnego Gminy Fałków zawiera rozwiązania mające na celu zapobieganie oraz ograniczanie potencjalnych negatywnych oddziaływań na środowisko wynikających z realizacji jego ustaleń. Działania te obejmują środki planistyczne, organizacyjne i techniczne, które będą uwzględniane zarówno na etapie realizacji ustaleń planu, jak i w procesie przygotowania poszczególnych inwestycji.

Ochrona powietrza

W celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza przewiduje się:

- ograniczanie emisji pyłów i gazów z lokalnych źródeł zanieczyszczeń,
- modernizację lokalnych źródeł ciepła,
- promowanie wykorzystania odnawialnych i niskoemisyjnych źródeł energii,
- ograniczanie tzw. niskiej emisji poprzez rozwój infrastruktury technicznej oraz poprawę efektywności energetycznej budynków.

Ochrona zasobów wodnych

W celu ochrony zasobów wodnych przewiduje się:

- ochronę zasobów wód powierzchniowych i podziemnych,
- zapewnienie ochrony sanitarnej ujęć wód podziemnych,
- planowe porządkowanie gospodarki wodno-ściekowej,
- rozwój systemów kanalizacyjnych oraz stosowanie rozwiązań indywidualnych zgodnych z przepisami odrębnymi,

- ochronę terenów zmeliorowanych,
- zachowanie terenów retencyjnych i podmokłych,
- ograniczanie uszczelniania powierzchni terenu oraz wspieranie naturalnej retencji.

Ochrona powierzchni ziemi i gleb

W celu ograniczenia degradacji powierzchni ziemi i gleb przewiduje się:

- ograniczanie zanieczyszczeń poprzez eliminację ponadnormatywnych emisji,
- racjonalne gospodarowanie przestrzenią,
- ograniczanie niekontrolowanego rozpraszania zabudowy,
- rozwój infrastruktury technicznej ograniczającej presję na środowisko,
- ochronę gleb o wysokiej przydatności rolniczej przed nieuzasadnionym przeznaczaniem na cele nierolnicze.

Ochrona krajobrazu i przyrody

W celu zachowania walorów przyrodniczych i krajobrazowych przewiduje się:

- ochronę stanowisk roślin i zwierząt objętych ochroną gatunkową,
- zachowanie zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych,
- ochronę parków, terenów zieleni urządzonej oraz innych obszarów zieleni,
- zachowanie kompleksów leśnych jako istotnych elementów systemu przyrodniczego i krajobrazu,
- ochronę terenów przyrodniczo cennych,
- zachowanie ciągłości powiązań przyrodniczych i korytarzy ekologicznych,
- ograniczanie fragmentacji siedlisk przyrodniczych.

Ochrona obszarów objętych formami ochrony przyrody oraz powiązań ekologicznych

W celu ograniczenia potencjalnych oddziaływań na obszary objęte ochroną przyrody oraz zapewnienia zachowania ciągłości systemu przyrodniczego gminy przewiduje się:

- zachowanie integralności obszaru Natura 2000 Dolina Czarnej PLH260015 oraz utrzymanie warunków niezbędnych dla zachowania przedmiotów jego ochrony,
- uwzględnianie celów ochrony Przedborskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu przy realizacji ustaleń planu,
- zachowanie ciągłości lokalnych i ponadlokalnych korytarzy ekologicznych, w szczególności związanych z doliną rzeki Czarnej oraz kompleksami leśnymi gminy,
- ochronę terenów otwartych pełniących funkcje ekologiczne, krajobrazowe i retencyjne,
- zachowanie zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych jako elementów wspierających różnorodność biologiczną oraz funkcjonowanie systemu przyrodniczego,

- koncentrację nowej zabudowy w obrębie istniejących jednostek osadniczych i terenów już przekształconych antropogenicznie.

Przyjęte w Planie Ogólnym rozwiązania przestrzenne zostały ukształtowane w sposób minimalizujący ryzyko wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na formy ochrony przyrody, ciągłość powiązań ekologicznych oraz walory krajobrazowe gminy.

Ochrona przed hałasem

Szczegółowe rozwiązania w zakresie ograniczania hałasu będą określone na etapie realizacji inwestycji, w szczególności w dokumentacji projektowej oraz w ramach procedur oceny oddziaływania na środowisko. W przypadku stwierdzenia przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu stosowane będą odpowiednie środki techniczne i organizacyjne.

Kompensacja przyrodnicza

W przypadku wystąpienia nieuniknionych negatywnych oddziaływań na środowisko przewiduje się możliwość zastosowania kompensacji przyrodniczej, polegającej w szczególności na:

- odtwarzaniu siedlisk przyrodniczych,
- nasadzeniach zieleni zastępczej,
- tworzeniu nowych terenów zieleni,
- przywracaniu funkcji przyrodniczych obszarów zdegradowanych.

Zakres i sposób realizacji kompensacji przyrodniczej będą określone na etapie realizacji konkretnych przedsięwzięć, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Działania systemowe

Ograniczenie wpływu niekorzystnych zmian w środowisku wymaga podejmowania działań systemowych, w szczególności:

- ograniczania tzw. niskiej emisji,
- porządkowania gospodarki wodno-ściekowej,
- rozwoju systemu selektywnej zbiórki odpadów,
- zapewnienia przestrzegania przepisów środowiskowych przez podmioty gospodarcze,
- prowadzenia racjonalnej polityki przestrzennej oraz sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- wspierania działań zwiększających retencję wód oraz odporność środowiska na skutki zmian klimatu.

Zastosowanie powyższych rozwiązań pozwoli na skuteczne ograniczenie potencjalnych negatywnych oddziaływań na środowisko wynikających z realizacji ustaleń Planu Ogólnego.

Uwzględniając charakter ustaleń Planu Ogólnego, ich kierunkowy zakres, przyjęte rozwiązania służące ochronie środowiska oraz wyniki przeprowadzonych analiz, stwierdza się, że realizacja ustaleń Planu Ogólnego nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym na

obszar Natura 2000 Dolina Czarnej PLH260015, Przedborski Obszar Chronionego Krajobrazu oraz pozostałe elementy systemu przyrodniczego gminy. Nie przewiduje się również naruszenia integralności obszarów chronionych, ciągłości korytarzy ekologicznych ani pogorszenia warunków funkcjonowania lokalnych i ponadlokalnych powiązań przyrodniczych.

9. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ZAWARTYCH W DOKUMENCIE MAJĄCE NA UWADZE CEL I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000

Analiza potencjalnego wpływu ustaleń projektu Planu Ogólnego na środowisko wykazała, że przyjęte rozwiązania stanowią jeden ze sposobów zapobiegania oraz ograniczania negatywnych oddziaływań na środowisko, w tym w szczególności na obszar Natura 2000 Dolina Czarnej (PLH260015).

W projekcie Planu Ogólnego wyznaczono strefy planistyczne z uwzględnieniem istniejących uwarunkowań środowiskowych, ograniczeń przestrzennych oraz potencjalnych uciążliwości. Takie podejście pozwala na racjonalne kształtowanie struktury przestrzennej gminy oraz minimalizowanie konfliktów środowiskowych, w tym ograniczenie presji na obszary cenne przyrodniczo.

W toku prac nad projektem planu rozważano warianty alternatywne, w szczególności w zakresie lokalizacji terenów przeznaczonych pod rozwój zabudowy. Analiza obejmowała możliwość wyznaczania nowych terenów inwestycyjnych w obrębie:

- terenów leśnych,
- obszarów o wysokich walorach przyrodniczych,
- obszarów pełniących funkcje korytarzy ekologicznych,
- obszarów powiązanych funkcjonalnie z obszarem Natura 2000.

Warianty te zostały uznane za mniej korzystne ze względu na możliwość wystąpienia istotnych oddziaływań na środowisko, w tym:

- przekształceń siedlisk przyrodniczych,
- pogorszenia warunków bytowania gatunków stanowiących przedmiot ochrony,
- fragmentacji przestrzeni przyrodniczej,
- ograniczenia ciągłości powiązań ekologicznych.

W toku prac planistycznych oraz sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko wprowadzono rozwiązania alternatywne o mniejszym oddziaływaniu na środowisko, w szczególności:

- usunięto możliwość lokalizacji instalacji odnawialnych źródeł energii w strefie 18SO,
- zmniejszono zasięg strefy 4SR, ograniczając presję inwestycyjną na tereny cenne przyrodniczo.

W związku z powyższym przyjęto rozwiązania polegające na:

- lokalizowaniu nowych terenów rozwoju w obszarach już częściowo przekształconych,
- ograniczeniu ingerencji w tereny cenne przyrodniczo,
- dostosowaniu struktury funkcjonalnej do istniejących uwarunkowań środowiskowych.

Jako wariant odniesienia należy wskazać wariant polegający na braku realizacji ustaleń Planu Ogólnego, który prowadziłby do niekontrolowanego rozwoju przestrzennego oraz zwiększenia presji na środowisko, w tym na obszary Natura 2000.

Wybrany wariant projektu Planu Ogólnego należy uznać za najkorzystniejszy z punktu widzenia ochrony środowiska, gdyż:

- w największym stopniu ogranicza potencjalne negatywne oddziaływania,
- nie narusza celów ochrony obszaru Natura 2000,
- nie powoduje pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych ani siedlisk gatunków,
- nie wpływa negatywnie na integralność obszaru oraz jego powiązania ekologiczne,
- zapewnia racjonalne wykorzystanie przestrzeni gminy.

10. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Realizacja ustaleń Planu Ogólnego gminy Fałków będzie podlegała monitoringowi w zakresie wynikającym z obowiązujących przepisów prawa, w szczególności ustawy Prawo ochrony środowiska, ustawy Prawo wodne oraz ustawy o odpadach. Monitoring realizacji poszczególnych inwestycji prowadzony będzie przez właściwe organy administracji oraz organy ochrony środowiska na etapie ich realizacji i eksploatacji.

Ze względu na ogólny i kierunkowy charakter Planu Ogólnego dokument ten nie określa szczegółowych rozwiązań technicznych ani szczegółowego zakresu monitoringu. Szczegółowe wymagania w tym zakresie będą ustalane na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz w procedurach związanych z realizacją konkretnych przedsięwzięć, w tym w ramach ocen oddziaływania na środowisko.

Przyjęte w Planie Ogólnym profile funkcjonalne oraz parametry zagospodarowania przestrzennego zostały określone z uwzględnieniem istniejących dokumentów planistycznych oraz uwarunkowań środowiskowych, co ogranicza ryzyko wystąpienia znaczących oddziaływań wymagających odrębnego monitoringu na poziomie dokumentu planistycznego.

Monitorowanie zmian w środowisku związanych z realizacją ustaleń Planu Ogólnego może być prowadzone z wykorzystaniem systemów informacji przestrzennej (GIS), obejmujących dane dotyczące zagospodarowania przestrzennego oraz stanu środowiska przyrodniczego. Systemy te umożliwiają bieżącą analizę zmian przestrzennych oraz wspomagają proces zarządzania przestrzenią z uwzględnieniem zasad ochrony środowiska.

Istotnym elementem systemu monitoringu jest Państwowy Monitoring Środowiska, prowadzony na podstawie przepisów ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska. System ten obejmuje pomiary, oceny i prognozy stanu środowiska oraz dostarcza informacji o jakości jego poszczególnych komponentów, w tym o przekroczeniach standardów jakości środowiska.

Monitoring powinien obejmować w szczególności:

- zmiany w sposobie zagospodarowania przestrzennego gminy,
- stopień realizacji ustaleń planu oraz kierunków rozwoju przestrzennego,
- stan środowiska przyrodniczego, w tym:
 - jakość powietrza atmosferycznego,
 - stan wód powierzchniowych i podziemnych,
 - stan gleb,
 - klimat akustyczny,
 - stan przyrody, w tym obszarów chronionych i korytarzy ekologicznych,
 - zachowanie ciągłości terenów otwartych oraz stopień fragmentacji siedlisk przyrodniczych,
- występowanie potencjalnych oddziaływań skumulowanych,
- skuteczność zastosowanych rozwiązań minimalizujących oddziaływanie na środowisko.

W odniesieniu do obszarów i elementów środowiska o szczególnym znaczeniu przyrodniczym monitoring powinien obejmować również obserwację zmian zachodzących w obrębie obszaru Natura 2000 Dolina Czarnej PLH260015, Przedborskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz lokalnych i ponadlokalnych korytarzy ekologicznych. Szczególną uwagę należy zwracać na zachowanie ciągłości terenów otwartych, stan zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, stopień fragmentacji siedlisk przyrodniczych oraz zmiany sposobu użytkowania terenów mogące wpływać na funkcjonowanie systemu przyrodniczego gminy.

Monitoring realizowany będzie poprzez:

- analizę danych Państwowego Monitoringu Środowiska,
- analizę danych statystycznych i branżowych,
- wykorzystanie systemów informacji przestrzennej (GIS) do analizy zmian zagospodarowania terenu,
- przegląd decyzji administracyjnych oraz dokumentów planistycznych niższego rzędu,
- analizę raportów oddziaływania na środowisko sporządzanych dla konkretnych inwestycji.

Proponuje się następującą częstotliwość prowadzenia analiz:

- bieżące monitorowanie stanu środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (zgodnie z właściwymi programami),
- okresową analizę zmian zagospodarowania przestrzennego – nie rzadziej niż raz na 4 lata,
- przegląd skutków realizacji ustaleń Planu Ogólnego – nie rzadziej niż raz na 4–5 lat lub w przypadku jego aktualizacji,
- analizę oddziaływań związanych z realizacją inwestycji – na etapie ich realizacji i eksploatacji, zgodnie z odrębnymi procedurami.

Za prowadzenie monitoringu odpowiedzialne są właściwe instytucje i organy, w szczególności:

- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska,
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska,
- organy administracji odpowiedzialne za gospodarkę wodną,
- zarządcy infrastruktury, w tym dróg.

Wyniki monitoringu środowiska publikowane są w raportach i opracowaniach, które stanowią podstawę do oceny zmian zachodzących w środowisku oraz podejmowania działań naprawczych.

Analiza skutków realizacji ustaleń Planu Ogólnego powinna być prowadzona w sposób ciągły w oparciu o dostępne dane monitoringowe, natomiast kompleksowa ocena zmian w środowisku, w tym wpływu ustaleń Planu Ogólnego na obszary chronione, korytarze ekologiczne oraz ciągłość systemu przyrodniczego gminy, powinna być dokonywana cyklicznie, nie rzadziej niż raz na 4 lata.

W przypadku stwierdzenia niekorzystnych zmian w środowisku lub przekroczenia obowiązujących standardów jakości środowiska należy podjąć działania naprawcze oraz rozważyć wprowadzenie zmian w dokumentach planistycznych.

Uwzględniając powyższe stwierdza się, że system monitoringu środowiska, realizowany na podstawie obowiązujących przepisów oraz uzupełniony o analizę zmian zagospodarowania przestrzennego, jest wystarczający do oceny skutków realizacji ustaleń Planu Ogólnego.

11. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Realizacja ustaleń projektu Planu Ogólnego gminy Fałków nie będzie powodować transgranicznego oddziaływania na środowisko, w rozumieniu przepisów ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Plan Ogólny jest dokumentem o charakterze kierunkowym, obejmującym obszar gminy i określającym zasady prowadzenia polityki przestrzennej w skali lokalnej. Ustalenia planu nie wprowadzają funkcji ani form zagospodarowania, które ze względu na swoją skalę, charakter lub lokalizację mogłyby powodować oddziaływania wykraczające poza granice państwa.

Potencjalne oddziaływania wynikające z realizacji ustaleń planu będą miały charakter lokalny i ograniczony przestrzennie do obszaru gminy, a ich skala nie wskazuje na możliwość wystąpienia oddziaływań o zasięgu transgranicznym.

Uwzględniając powyższe stwierdza się, że realizacja ustaleń projektu Planu Ogólnego gminy Fałków nie powoduje transgranicznego oddziaływania na środowisko.

12. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Niniejsze opracowanie jest prognozą oddziaływania na środowisko projektu Planu Ogólnego gminy Fałków, sporządzonego na podstawie uchwały nr V/28/2024 z dnia 14 sierpnia 2024 r.

Plan Ogólny to dokument, który określa, jak w przyszłości ma rozwijać się gmina. Wskazuje on, gdzie mogą powstawać domy, usługi, drogi czy tereny zieleni. Ma on uporządkować sposób zagospodarowania przestrzeni i zapobiegać chaotycznej zabudowie.

Prognoza oddziaływania na środowisko jest natomiast dokumentem towarzyszącym planowi. Jej zadaniem jest sprawdzenie, czy realizacja planu może mieć wpływ na środowisko przyrodnicze oraz życie mieszkańców, a jeśli tak – to jaki.

W ramach opracowania przeanalizowano aktualny stan środowiska na terenie gminy Fałków, w tym jakość powietrza, wód, gleb, stan przyrody oraz krajobrazu. Szczególną uwagę zwrócono na obszary chronione, w tym obszar Natura 2000 Dolina Czarnej, który jest ważny dla zachowania cennych siedlisk i gatunków zwierząt.

Następnie oceniono, jakie skutki dla środowiska może przynieść realizacja ustaleń planu. Sprawdzone zarówno wpływ bezpośredni (np. budowa nowych obiektów), jak i pośredni (np. zwiększony ruch samochodowy czy zmiany w krajobrazie).

Z przeprowadzonych analiz wynika, że większość ustaleń planu będzie miała charakter neutralny lub pozytywny dla środowiska. Wynika to przede wszystkim z uporządkowania przestrzeni oraz ograniczenia przypadkowej, niekontrolowanej zabudowy.

Największe możliwe oddziaływania na środowisko mogą być związane z powstawaniem nowej zabudowy na terenach dotychczas niezagospodarowanych. Może to prowadzić m.in. do:

- zmniejszenia powierzchni terenów zielonych,
- zmian w krajobrazie,
- zwiększenia ilości zanieczyszczeń oraz hałasu,
- przekształceń siedlisk roślin i zwierząt.

Jednocześnie plan zawiera rozwiązania, które mają ograniczać takie oddziaływania. Przewiduje się m.in.:

- ochronę terenów cennych przyrodniczo,
- zachowanie lasów, łąk i terenów zieleni,
- utrzymanie korytarzy ekologicznych (czyli obszarów umożliwiających przemieszczanie się zwierząt),
- rozwój infrastruktury technicznej (np. kanalizacji),
- racjonalne rozmieszczenie nowej zabudowy.

W trakcie prac nad planem wprowadzono również zmiany, które dodatkowo ograniczają wpływ na środowisko, szczególnie na obszary chronione.

Ważne jest, że Plan Ogólny nie wskazuje konkretnych inwestycji, lecz jedynie kierunki rozwoju. Oznacza to, że szczegółowe rozwiązania będą ustalane dopiero na dalszych etapach, np. przy opracowywaniu planów miejscowych lub projektów inwestycji.

Dlatego dokładny wpływ poszczególnych inwestycji na środowisko będzie zależał od tego, jak zostaną one zaprojektowane i wykonane.

Z przeprowadzonych analiz wynika, że realizacja ustaleń planu:

- nie spowoduje znaczącego negatywnego wpływu na środowisko,
- nie zagrozi obszarom chronionym, w tym obszarowi Natura 2000,
- nie przerwie powiązań przyrodniczych,
- nie pogorszy warunków życia mieszkańców.

Wręcz przeciwnie – w dłuższej perspektywie plan może przyczynić się do poprawy jakości życia poprzez uporządkowanie przestrzeni, lepsze planowanie inwestycji oraz ochronę najcenniejszych terenów przyrodniczych.

Podsumowując, Plan Ogólny gminy Fałków jest narzędziem, które pozwoli na bardziej przemyślany i bezpieczny dla środowiska rozwój gminy.

Oświadczenie autora Prognozy

Zgodnie z art. 74a ust. 2 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, z późn. zm.) oświadczam, że jako autor *Prognozy Oddziaływania na Środowisko Planu Ogólnego Gminy Fałków* ukończyłem w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym, studia pierwszego stopnia i studia drugiego stopnia o kierunku Gospodarka Przestrzenna na Politechnice Warszawskiej i posiadam 15-letnie doświadczenie w pracach w zespołach przygotowujących prognozy oddziaływania na środowisko.

Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Fałków, 06.06.2026 r.

Łukasz Beń